

Årsberetning 2021

Innlandet fylkeskommune

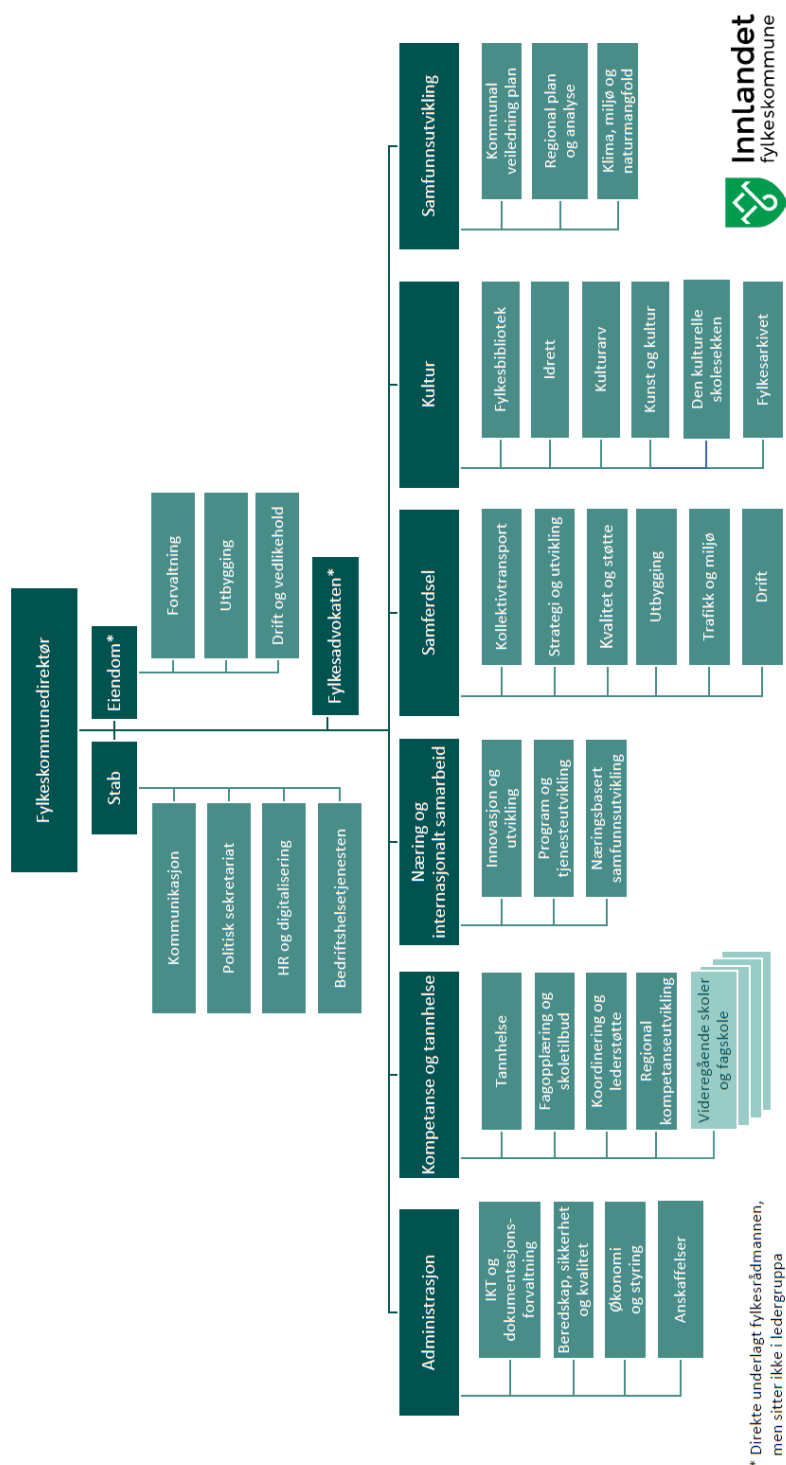

Foto: Rondvassbu, Jørgen Skaug.

Innhold

Organisasjonskart	3
Forord	4
Organisering	5
Mål for fylkeskommunen	6
Kompetanse	13
Tannhelse	19
Kultur	23
Fylkesveger	30
Kollektivtransport	35
Næring og internasjonalt samarbeid	38
Samfunn, plan og miljø	44
Administrasjon og fellestjenester	49
Eierskapsforvaltning	56
Fylkeskommunale råd og utvalg	58
Etikk og internkontroll	60
Økonomi – resultat og analyse	64

Organisasjonskart

Forord

2021 var også et år preget av koronapandemien og dermed et år med stadig endrede forutsetninger for fylkeskommunen. Håndteringen av pandemien har være krevende og styrende for aktiviteten. Men alt i alt leverer fylkeskommunen gode resultater.

Gjennomføringen blant elevene i videregående opplæring for skoleåret 2020/2021 var 91,9 %, en økning fra 90,9 % i 2019/2020. Dette er det beste resultatet som er målt. Innlandet ligger 0,6 prosentpoeng over landsgjennomsnittet på denne indikatoren. Resultatet må imidlertid ses i sammenheng med at eksamen også i 2021 ble avlyst.

Tannhelsen blant barn og ungdom i Innlandet er fortsatt best i landet. Tannhelsetjenesten har til tross for begrenset aktivitet, redusert etterslepet med 11 %. Tannhelsetjenesten har vært omstillingsdyktige og iverksatt flere tiltak for å holde på en høy aktivitet.

Fylkets kunst- og kulturinstitusjoner har på grunn av koronapandemien vært preget av nedstengning og avlyste arrangementer i deler av året. Til tross for dette har fylkeskommunen vært fleksible og tilpasningsdyktige, økt den digitale kompetansen og klart seg godt gjennom året. Fylkeskommunen formidler kunst- og kulturopplevelser på en god måte og bidrar stadig til økt fysisk aktivitet blant innbyggere og besøkende i fylket.

Det er lagt ny asfalt på 240 km av vegnettet i fylket. Det er innført flere klimakrav i kontrakter som er inngått med entreprenører, for å redusere klimaavtrykket fra samferdselssektoren.

Bredbåndsatsingen fortsetter og fylkeskommunen forvaltet 85 mill. kroner til bredbåndsutbygging i 2021.

For kollektivreisende har fylkeskommunens viktigste rolle vært å påse at kollektivtilbudet har vært trygt og pålitelig. Strengt smittevernregler og varierende grad av lokale og nasjonale råd, har ført til lengre perioder med stengte framdører og færre reisende.

Det økonomiske resultatet for fylkeskommunen er solid, med et netto driftsresultat på 7,6 %, korrigert for bundne fond viser dette 5,0 %. Det gode resultatet skyldes i stor grad merinntekter på skatt i årets siste måneder, og besparelser på rammeområdene. Det er betryggende at fylkeskommunen har god økonomi da det kommer krevende år fremover, med lavere nivå på frie inntekter fra staten grunnet svak befolkningsutvikling.

Det er gjennom 2021 stilt krav til fleksibilitet hos medarbeidere med stadige endringer i arbeidssituasjon med mye arbeid hjemmefra i perioder. Fylkeskommunen har likevel oppnådd tilfredsstillende resultater.

Tron Ole Bamrud
fylkeskommunedirektør

Organisering

Innlandet fylkesting

Innlandet fylkesting består av 57 representanter fra 10 politiske partier. Fylkestinget hadde 6 møter og behandlet 127 saker i 2021.

Fylkestingets sammensetning	Antall representanter
Arbeiderpartiet	20
Senterpartiet	16
Høyre	7
Fremskrittspartiet	3
Sosialistisk Venstreparti	3
Miljøpartiet De Grønne	3
Rødt	2
Pensjonistpartiet	1
Venstre	1
Kristelig folkeparti	1

Fylkesutvalget

Fylkesutvalget har gjennom 2021 sørget for at de fremlagte sakene i fylkestinget har vært forsvarlig utredet og at vedtak i fylkestinget har blitt iverksatt. Fylkesutvalget behandlet 155 saker i 2021.

Fylkesutvalgets myndighet følger delegeringsreglementet for Innlandet fylkeskommune.

Mål for fylket og fylkeskommunen

Innlandet fylkeskommune har mål- og resultatstyring som overordnet styringsprinsipp.

Det er rapportert iht. hovedmålene under hvert rammeområde. I dette kapittelet følger rapportering og status knyttet til de overordnede målene.

Det er rapportert på den midlertidige målstrukturen som ble vedtatt i fylkestinget i juni 2020 (sak 95/20).

Overordnede mål
• Bærekraftig utvikling basert på Innlandets muligheter og kulturelle verdier • Relevant kompetanse for et konkurransedyktig arbeids- og næringsliv • Velfungerende og sikker infrastruktur som fremmer bosetting og næringsutvikling • Levende byer og bygder og god livskvalitet for innbyggerne
Hovedmål
• Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov • God kvalitet og høy gjennomføring i videregående opplæring • Fremme god tannhelse i befolkningen • Et kulturliv med kunnskap, engasjement og aktivitetsglede • Ivareta kulturarven for identitet, opplevelser og verdiskaping • Økt verdiskaping, høy omstillingsevne og flere bærekraftige arbeidsplasser • Et mer internasjonalt rettet nærings- og samfunnsliv • God fremkommelighet og høy sikkerhet i trafikken • Moderne, klimavennlig og pålitelig kollektivtilbud • God klimatilpasning og reduserte klimagassutslipp • God samhandling om samfunnsutviklingen i Innlandet • En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon

Innlandsstrategien 2020-24

Innlandsstrategien ble vedtatt i Fylkestinget den 23. september 2020 (FT-sak 103/20). Strategien redegjør for utviklingstrekk og utfordringer, vurderer Innlandets utviklingsmuligheter og tar stilling til langsiktige mål og på hvilke områder det er behov for regionale planer.

Innlandsstrategien stadfester at vårt felles prosjekt er å bygge Innlandet og ta i bruk mulighetene på tvers av kommunegrenser, forvaltningsnivåer og sektorer. Innlandsstrategien bygger på FNs 17 bærekraftsmål, og disse skal legge et grunnlag for arbeidet med nye regionale planer, fylkesbudsjetter og øvrig utviklingsarbeid i fylket.

Innlandsstrategien og kunnskapsgrunnlaget den bygger på, er utarbeidet for å utnytte Innlandets muligheter og fortrinn med fokus på bærekraftig samfunnsutvikling.

Ny målstruktur fra 2022

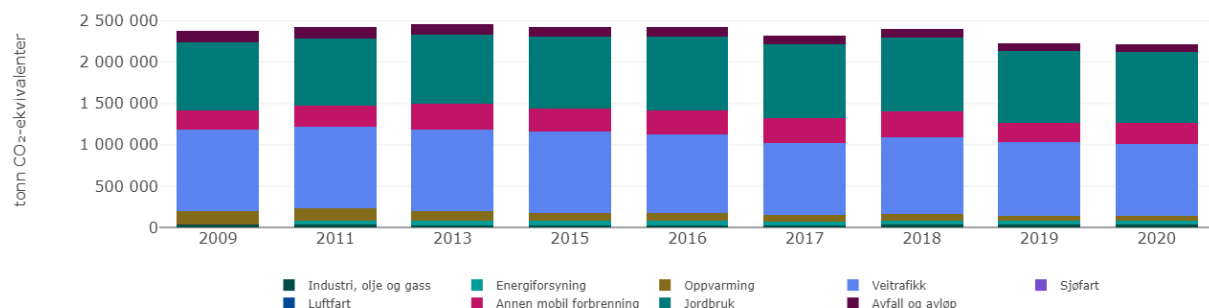
Ny målstruktur på overordnet nivå ble vedtatt av fylkestinget i juni 2021 (FT-sak 58/2021). Målstrukturen er et resultat av et grundig arbeid med bred medvirkning fra ansatte og med politisk involvering. Målstrukturen tar utgangspunkt i Innlandsstrategien og de fire l'ene; innbyggere, infrastruktur, innovasjon og inkludering, samt i FNs 17 bærekraftsmål.

Bærekraftig utvikling basert på Innlandets muligheter og kulturelle verdier

Fylkeskommunens klimamål er at Innlandet fylke skal bli klimanøytralt innen 2030 og at virksomheten til fylkeskommunen skal bli fossilfri innen 2025. For å nå målet om et klimanøytralt fylke innen 2030, må klimagassutslippene reduseres med minst 50 % sammenlignet med referanseåret 2018.

Klimagassutslipp i Innlandet fylke

De geografiske klimagassutslippene omfatter utslipp innenfor Innlandets fysiske grenser. I 2020 var utslippene i overkant av 2,22 millioner tonn CO₂ ekvivalenter. Dette er en liten nedgang fra året før. Sektorene jordbruk og vegtrafikk sto for hoveddelen av utslippene. Statistikken oppdateres årlig, men med et drøyt års etterslep.

Sektorfordelte klimagassutslipp per år – sammenslåtte tall fra Hedmark og Oppland. Kilde: Miljødirektoratet

Fylkeskommunens klimafotavtrykk

Innlandet fylkeskommunes virksomhet sto i 2020 for utslipp av 61 200 tonn CO₂ ekvivalenter. Dette er en nedgang på ca. 40 000 tonn CO₂ ekvivalenter fra 2019. Den store nedgangen skyldes i hovedsak lavere fylkeskommunal aktivitet som en følge av covid-19-pandemien.

De to folkerike kommunene Lunner og Jevnaker er ikke en del av Innlandet fylkeskommune etter sammenslåingen 1.1.2020. Det har også bidratt til lavere utslipp for Innlandet, og klimaregnskapene for fylkeskommunal virksomhet for 2019 og 2020 er derfor ikke direkte sammenliknbare.

Nøkkeltall for 2020:

- Bygg og infrastruktur er den største utslippskilden, og står for 48 % av de totale utslippene.

- Kjøp av private tjenester (konsulentttjenester, transporttjenester, leie og leasing av transportmidler og maskiner, service-avtaler og reparasjoner, drift og vedlikehold av veg m.m.) står for 16 % av utslippene.
- Forbruksmateriell og utstyr (kontormateriell, undervisningsmateriell, medisinsk forbruksmateriell, materialer til vedlikehold m.m.) står for 13 % av utslippene.

Fordelt på fylkeskommunens tjenesteområder, er dette de største utslippsområdene:

- fylkesveger 39 %
- videregående opplæring 36,7 %
- kollektivtrafikk 13,4 %
- administrasjon 5,1 %

Fra 2019 til 2020 var det store reduksjoner i klimagassutslipp. Utslipp knyttet til investeringer i bygg og infrastruktur innenfor videregående opplæring gikk ned 61,2 %, og utslipp forbundet med innkjøp av forbruksmateriell og utstyr i videregående skoler ble redusert med 54,5 %.

Lavere investeringer i bygg og infrastruktur førte også til en reduksjon i klimagassutslipp på 39,6 % innenfor fylkesveger. Utslippene fra kollektivtrafikken i fylket sank med 33,7 %, sammenliknet med 2019.

Klimabudsjett

I økonomiplan for 2021–2024 ble det for første gang utarbeidet et eget klimabudsjett for fylkeskommunen. Klimabudsjettet er et verktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og for å nå vedtatte klimamål. Klimabudsjettet gir en oversikt over tiltak for å redusere utslipp, forventet effekt av tiltakene, kostnader for å gjennomføre tiltakene og fordeling av ansvaret for tiltakene.

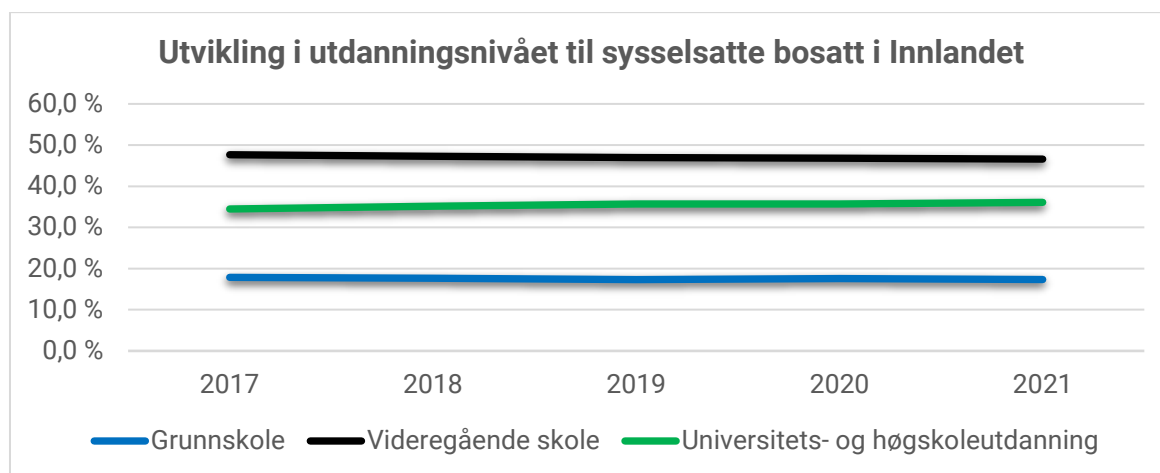
Klimabudsjettet er en del av det ordinære budsjettet, og det rapporteres om økonomisk status av klimatiltakene under kapittelet "Økonomi – resultat og analyse".

Relevant kompetanse for et konkurransedyktig arbeids- og næringsliv

Andelen som fullfører og består videregående opplæring er høyere enn noensinne og var i skoleåret 2020/2021 på 91,9 %, mot 90,9 % i skoleåret 2019/2020. Resultatet må ses i sammenheng med avlyste eksamener grunnet koronapandemien.

Pandemien påvirker næringslivet i Innlandet ulikt. Så langt har lærebedrifter i stor grad bidratt slik at dagens opplæring av lærlinger ikke har blitt påvirket i betydelig grad. Alle lærlinger som var permittert i 2021 var tilbake i arbeid ved utgangen av året.

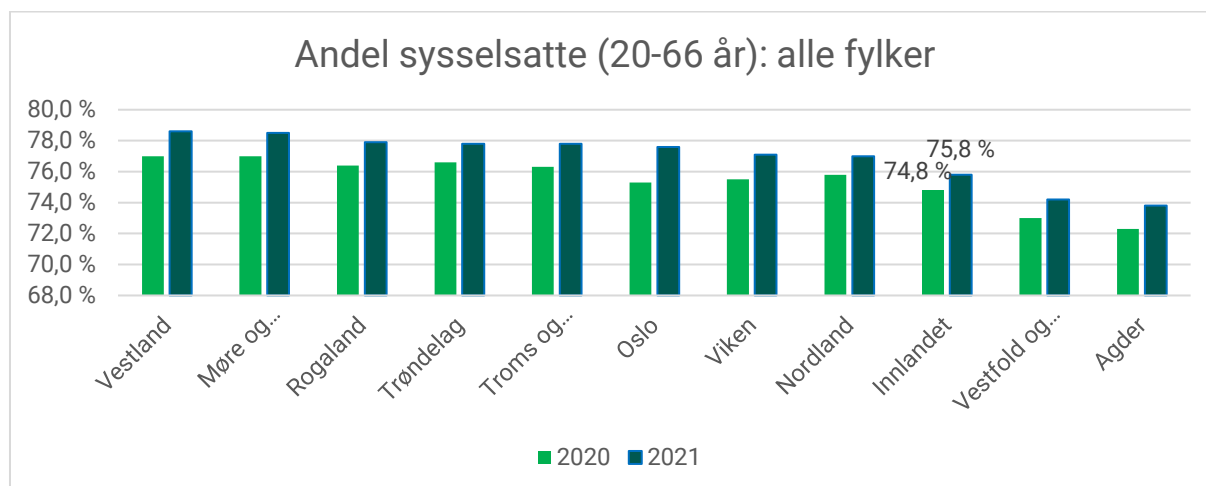
Utdanningsnivå

Kilde: ssb.no, Tabell 11615 (per 4. kvartal, alder 20-66 år).

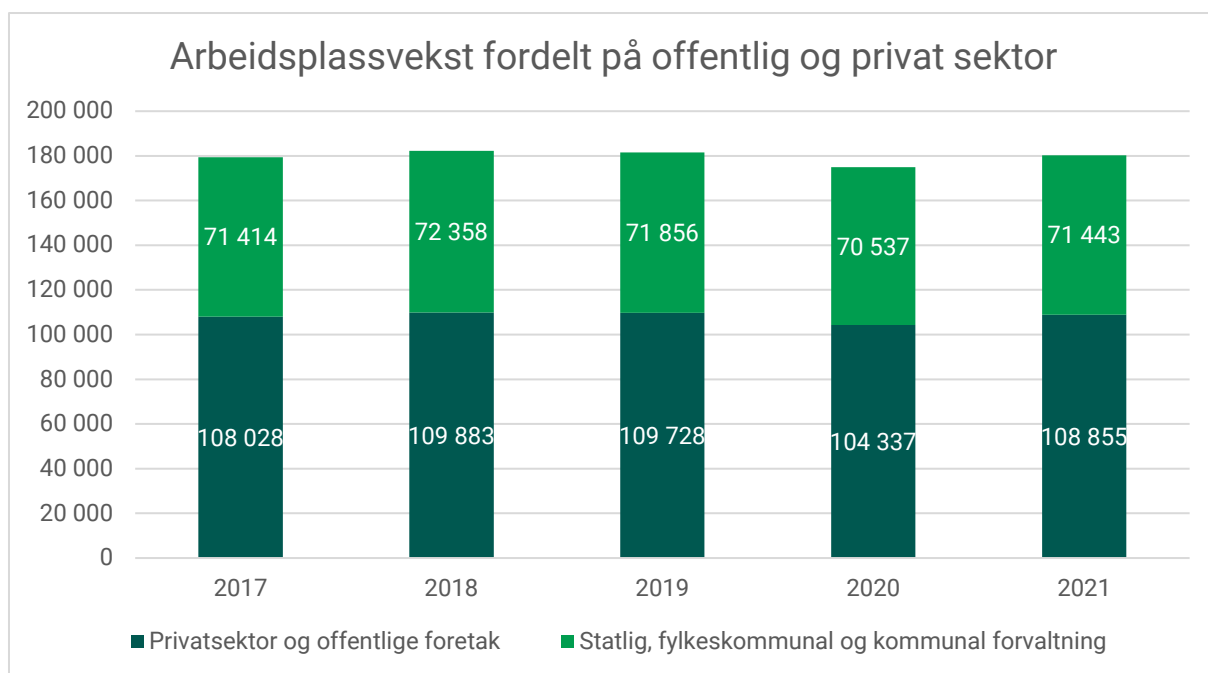
Andelen av sysselsatte i Innlandet som har universitet og høyskoleutdanning er stigende og viste 36,1 % ved utgangen av 2021. Andelen med grunnskole som eneste utdanning har gått ned fra 17,9 % i 2017 til 17,3 % i 2021.

Sysselsetting

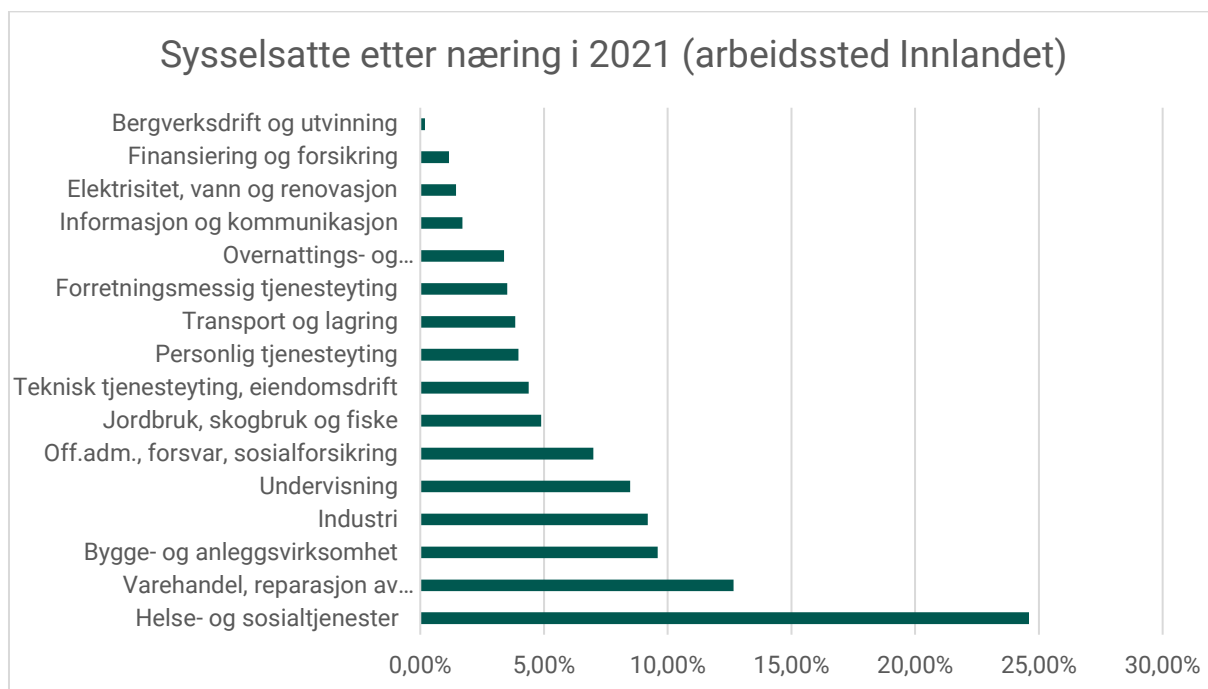
Kilde: ssb.no, Tabell 11930 (per 4.kvartal)

Det var i overkant av 180 000 arbeidsplasser i Innlandet ved utgangen av 2021. 71 443 av disse var i offentlig forvaltning. Resterende befant seg i privat sektor inkludert de offentlige foretakene. Antallet sysselsatte i Innlandet gikk opp med 3141 (økning på 1,8 %) fra 2020 til 2021 (per 4. kvartal). Andelen sysselsatte i Innlandet er 75,8 %, en økning fra 74,8 % i 2020.

Kilde: ssb.no Tabell 13164 (per 4. kvartal)

24,59 % av de sysselsatte i Innlandet jobber innenfor helse- og sosialtjenester. Behovet for ansatte innen denne næringen vil øke i årene som kommer hvis man ser på alderssammensetningen og antar at flere eldre vil trenge hjelp.

Kilde: ssb.no Tabell 13470 (per 4.kvartal)

Velfungerende og sikker infrastruktur som fremmer bosetting og næringsutvikling

Nullutslipp i by

Den 1. juli 2020 ble det satt i drift 20 elbusser i Hamar og den 21. juni 2021 ble 15 nye elbusser satt i drift på Lillehammer. Nye elbusser bidrar til å nå målet om nullutslipp i by fra 2025.

Kollektivtransport

En viktig samhandlingsarena for Innlandstrafikk er medlemskapet i Kollektivtrafikkforeningen. Gjennom deltagelse i mobilitets- og markedskomiteen, Markedsforum og Innovasjonsnettverket, får fylkeskommunen faglig påfyll og innsikt i utvikling av mobilitetsløsninger.

Vedlikehold av fylkesveger

Fylkestinget vedtok i oktober 2021 handlingsprogram for fylkesveger 2022-25. Arbeidet med handlingsprogrammet har vært organisert som et prosjekt ledet av samferdselsavdelingen. Prosessen har vært bred, med mange fagavdelinger og seksjoner involvert over en lengre periode

Utfordringer med forfall på fylkesvegnettet er tatt opp som et tema og innarbeidet i Innlandets innspill til Nasjonal transportplan. Fremtidige klimaendringer gjør at løsninger, spesielt knyttet til drenering og brulengder, må dimensjoneres for dette. Det er lagt ny asfalt på 240 km av vegnettet i fylket.

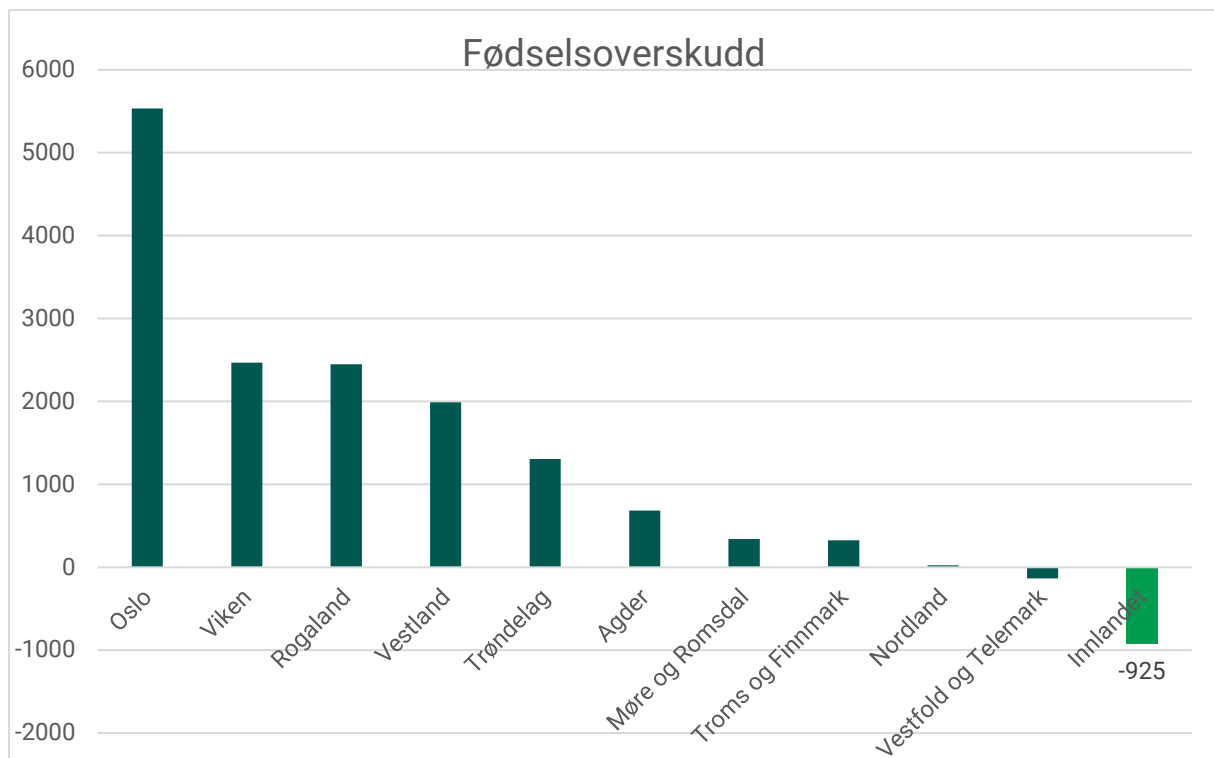
Bredbånd

Utbygging av bredbånd er viktig for videre utvikling av Innlandet. Dette for å fremme bosetting og arbeidsplasser i hele fylket. Totalt forvaltet fylkeskommunen 85 mill. kroner til bredbåndsutbygging i 2021 i fylkeskommunale og statlige midler.

Levende byer og bygder og god livskvalitet for innbyggerne

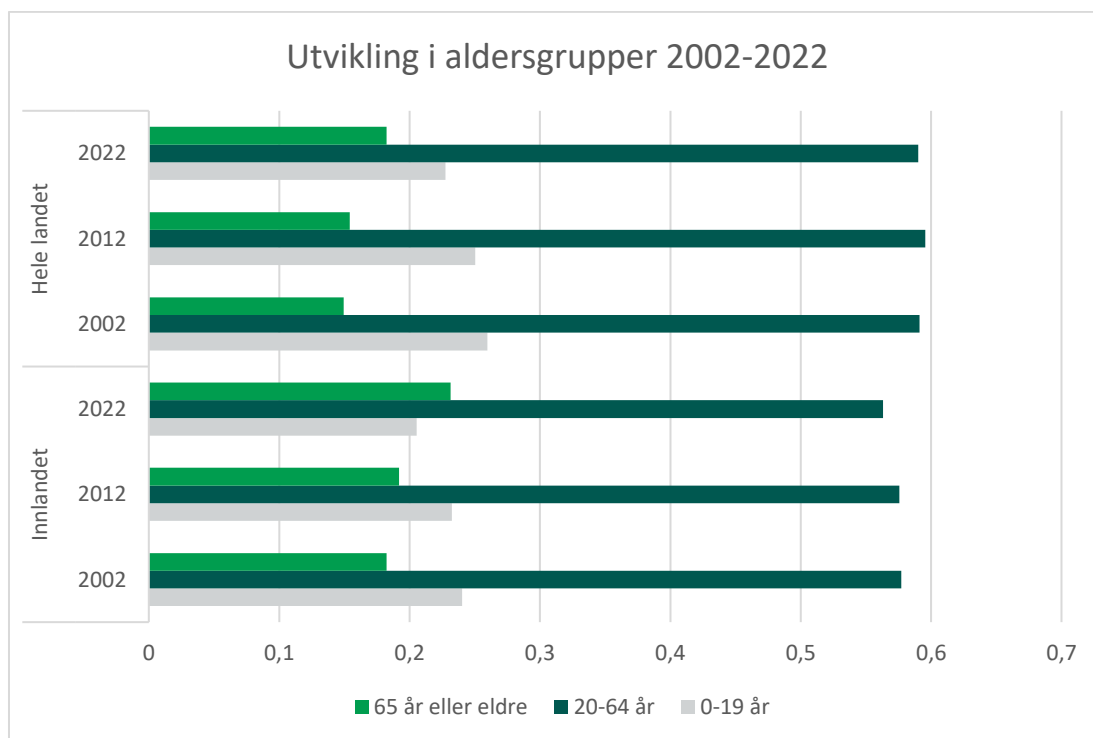
Befolkningsutvikling

Innlandet er et spredtbodd fylke med i overkant av 371 000 innbyggere. 22 av Innlandets 46 kommuner hadde folketilvekst siste året. Likevel er fødselsunderskuddet i fylket markant og summeres til totalt 925 personer for 2021. Kun 5 kommuner hadde fødselsoverskudd i 2021. Folketallet har gått opp siste år med 650 personer. Befolkningen har økt de siste 10 årene med i underkant av 6 600 personer.

Kilde: ssb.no Tabell 06913

Andelen barn og unge blir stadig mindre i Innlandet og gjør at elevnedgangen i videregående opplæring vil fortsette uten tiltak. Innlandet fylke har andel 0-19-åringer på 20,5 % og hele landet viser 22,8 %. For gruppen fra 20-64 år befinner 56,3 % (59 % for hele landet) av befolkningen seg, mens for gruppen 65 og eldre er det hele 23,1 % (18,2 % for landet).

Kilde: ssb.no Tabell 07459

Kompetanse

Fylkeskommunens ansvar innenfor kompetanse omfatter:

- Videregående opplæring for ungdom
- Fag- og yrkesopplæringsområdet
- Oppfølgingstjeneste for ungdom i alderen 15 – 21 år, som har rett til videregående opplæring, men som av ulike årsaker ikke er i utdanningssystemet
- Opplæring innen kriminalomsorgen
- Opplæring innen helse- og barnevernsinstitusjoner
- Videregående opplæring for voksne
- Fagskoleutdanning

Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov

Fylkeskommunen samarbeider med flere aktører i Innlandet for å utvikle relevante kompetanse- og opplæringstilbud, samt oppdatere og ivareta kunnskapsgrunnlaget knyttet til regionale kompetansebehov.

Utvikle en fremtidsrettet regional kompetansepolitikk på bakgrunn av et omforent kunnskapsgrunnlag i samarbeid med regionalt partnerskap

Kompetanseforum Innlandet ble opprettet 25. mars 2021. Forumet skal bidra til bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i Innlandet. Kompetanseforum Innlandet består av toppledere i sentrale samarbeidsorganisasjoner som alle har et ansvar for kompetansepolitikk i Innlandet. Fylkeskommunens samarbeidspartnere i forumet er NAV Innlandet, Statsforvalteren, NHO, LO, Høgskolen i Innlandet, NTNU og Fagskolen Innlandet.

I 2021 er det jobbet med etableringen av statistikkportalen Innlandsstatistikk.no samt utarbeide første versjon av et omforent kunnskapsgrunnlag for både den regionale kompetanse- og næringsrettede politikken og for Regional plan for det inkluderende Innlandet.

Statistikk- og kunnskapsgrunnlaget for videreutvikling av konkrete og målrettede regionale kompetanse-tilbud er viktige bidrag for måloppnåelse knyttet til delmålet.

Bidra til utvikling av gode og relevante kompetansetilbud i Innlandet

I samarbeid med andre, foretar Innlandet fylkeskommune en løpende vurdering av regionenes behov for fagbrev og fag-/høgskolekompetanse. Den politiske og administrative delen av nettverkene har samarbeidet med lokale bedrifter om etablering av etterspurte fagretninger og studier. Flere karrieresentre er godkjente kursleverandører av «Kompetansepluss - Kompetansetiltak i bedrift», og har opplæring i samarbeid med offentlige og private bedrifter. Koronapandemien har minnet interessen for «Kompetansepluss» i 2020 og 2021.

Fylkeskommunen registrerer et stort regionalt engasjement for å opprettholde desentralisert sykepleierutdanning og for etablering av vernepleierutdanning. Karrieresentrene og Sentre for voksnes læring (SVL) tilbyr fag til generell studiekompetanse som en komprimert opplæring tilpasset voksne. Det utvikles tilbud om opplæring i utdanningsprogram som er relevante i bostedsregion og tilpasset voksne deltakere. Det er blitt tilrettelagt for opplæring i barne- og ungdomsarbeiderfaget, apotektekniker og helsesekretær lokalt.

Foto: «Voksne elever i klasserommet», Mostphotos

Koronapandemien og tiltakene i Utdanningsløftet har ført til et tett samarbeid mellom NAV og bedrifter for å skape gode opplæringsarenaer for arbeidsledige, permitterte og andre uten rett. Overførte statlige midler til Utdanningsløftet har medført stor aktivitet og fokus på innbyggernes behov for gode og relevante kompetansetilbud.

Kompetansereformen «Lære hele livet», understreker regionale kompetanse- og karrieresentre som sentrale bidragsyttere for å nå regjeringens mål om at utdanningssektoren skal dekke kompetansebehov, megle frem studietilbud og levere fleksible utdanningsformer til innbyggerne der de jobber og bor. Fylkeskommunen har en viktig rolle i å tilrettelegge for gode utdanningstilbud i Innlandet, og vektlegger desentrale tilbud gjennom et tett samarbeid med både HINN, NTNU og Fagskolen i Innlandet.

Elevene skal i størst mulig grad få realisert sitt læringspotensial

Resultatene for skoleåret 2020/2021 er positive sammenlignet med forrige skoleår og det nasjonale snittet for yrkesfaglig og studieforberedende utdanningsprogram. Men, resultatene må ses i sammenheng med koronapandemien. Tidligere ble avviket mellom standpunkt og eksamenskarakterer i tilstandsrapporten målt. Dette kan ikke gjøres for skoleåret 2020/2021 da eksamen ble avlyst.

Karaktergjennomsnitt (standpunkt) i gjennomgående fag	Studieforberedende utdanningsprogram u/påbygg			Yrkesforberedende utdanningsprogram		
	Innlandet 2019/20	Innlandet 2020/21	Nasjonalt 2020/21	Innlandet 2019/20	Innlandet 2020/21	Nasjonalt 2020/21
Engelsk (Vg1 SF/Vg2 YF)	4,4	4,5	4,5	3,7	3,7	3,8
Matematikk (2P/1P-Y)	3,9	3,8	3,7	3,5	3,6	3,6
Naturfag (Vg1 SF/Vg1 YF)	4,3	4,3	4,4	3,5	3,7	3,8
Norsk (hovedmål) (Vg3 SF/Vg2 YF)	4,1	4,2	4,2	3,8	3,8	3,8

Kilde: Udir.no

I 2021 ble det etablert kompetanseutviklingstiltak som følger opp Strategisk kompetanseutviklingsplan for fag- og yrkesopplæringen. Disse videreføres i 2022 – 2025.

- *Tilskuddsordning for yrkesfaglig kompetanse* (økonomiske tilskudd som gir mulighet til å fornye og utvikle kompetanse innen eget fagområde, styrke kompetanse rundt opplæringsrollen og utvikle samarbeidet mellom skole og bedrift ut fra læreplanens nye momenter)
- *Utvikling av kvalitet i profesjonelle læringsmiljø* (Veiledning- og vurderingskompetanse som tilbys i samarbeid med Høgskolen Innlandet).

Målgrupper for kompetansetiltakene i tilskuddsordningen er yrkesfaglærere i videregående skoler, instruktører og faglige ledere som gir opplæring i bedrift og prøvenemndsmedlemmer.

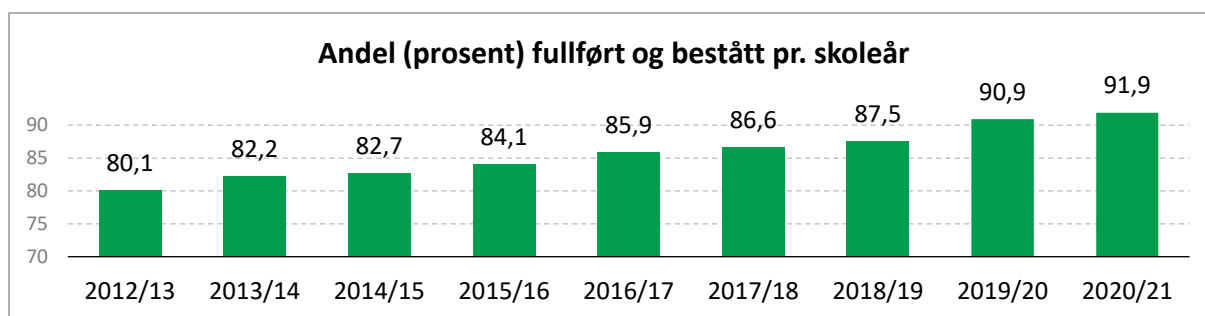
Elever og lærlinger med særskilte oppfølgingsbehov på yrkesfag får tilbud om spesialundervisning i lærebedrift. Det er lagt til rette for implementering av fagfornyelsen og nye læreplaner på vg3, slik at opplæring skjer i samsvar med krav og forventninger i gjeldende læreplan. Dette innebærer først og fremst re-godkjenning av tidligere godkjente lærebedrifter. Det er laget en veileder for lærekandidatordningen i Innlandet.

Voksne deltakere har andre forutsetninger for å gjennomføre et utdanningsløp, likevel har en andel behov for ekstra tilpasninger og tid til gjennomføring. I etterkant av en karriereveiledning, får deltakerne tilrettelagt opplæring og oppfølging innenfor definerte rammer. For de med yrkeserfaring fra tidligere brukes realkompetansevurdering som verktøy for å kartlegge kompetansen. Behov for lengre tid til fullføring, skyldes ofte ikke tilfredsstillende språkferdigheter og svake basiskunnskaper i fagene.

Andelen av minoritetsspråklige deltakere uten tilstrekkelige grunnleggende ferdigheter er høy. Derfor har behovet for forberedende kurs i f.eks. norsk og digitale ferdigheter økt. I 2021 har prosjektet Skriv-Gjør-Lær med sommerskole og ekstra oppfølging gitt gode resultater. Utvikling av språkferdigheter har fått ekstra fokus og det arbeides med å integrere språkopplæring i fag- og yrkesopplæring.

Øke andel elever som fullfører og består videregående opplæring

For skoleåret 2020/2021 hadde Innlandet fylkeskommune det beste resultatet noen gang målt for fylket i fullført og bestått.

Figur - Andel elever som har fullført og bestått i løpet av skoleårene f.o.m. 2012/2013 t.o.m. 2020/2021 (Kilde: Hjernen & Hjertet/VGO).

Gjennomføringen for skolene i Innlandet for skoleåret 2020/2021 er på 91,9 %. Dette er en økning på 1 prosentpoeng fra skoleåret 2019/2020, og er det beste årsresultatet for denne indikatoren som er målt. I analyseverktøyet Hjernen & Hjertet ligger Innlandet 0,6 prosentpoeng over landsgjennomsnittet på denne indikatoren. Det er fremgang i gjennomføringen for både gutter og jenter på studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram. For påbygg er det en liten nedgang for begge kjønn.

Koronapandemien har påvirket resultatet for fullført og bestått per skoleår. Vurderingsgrunnlaget til skolene har vært skiftende fra hjemmeundervisning til ordinær undervisning. Fraværsreglene har kunnet medføre at flere elever består i fag hvor de ellers ville stått i fare for å ikke få vurdering grunnet høyt fravær. Oppsummert kan dette tyde på at elevene profiterte på å ikke gjennomføre eksamen og at fraværsgrensene ikke ble en begrensende faktor for karaktersetting. Sammenligninger med tidligere år blir lite relevant siden forskjellene i grunnlaget er for stor.

Andelen elever som slutter i løpet av skoleåret har de to siste årene sunket fra 3,7 % til 2,7 % i Innlandet. Nasjonalt har det vært en liten økning det siste året til 3,1 %. Andelen elever som slutter i Innlandet er lav sammenlignet med landet. Det slutter flere elever på yrkesfag enn på studieforberedende utdanningsprogram. Den største andelen elever som sluttet, gikk på påbygg. Det er like mange jenter og gutter som slutter på studieforberedende, mens på yrkesfag er det flest jenter som slutter. På påbygg er det flest gutter som slutter.

Innlandet har ved avslutningen av skoleåret 2020/2021 gjennomsnittlig fravær på 2,7 %, mens landet har 2,9 %. Dette er veldig lavt.

Fagopplæring

Det har blitt iverksatt flere tiltak i fagopplæringen for å redusere risikoen for mangelfull måloppnåelse grunnet pandemien. Det ble blant annet opprettet en meldingstjeneste for permitteringer av lærlinger, slik at fylkeskommunen og nasjonale myndigheter fikk oversikt. Alle lærebedrifter med permitterte lærlinger ble kontaktet av fagrådgiver fra fylkeskommunen for individuell bistand gjennom store deler av året. Opplæringskontorene ble oppfordret til å ha opplæringsaktiviteter i relevante kompetansemål og på alternative arenaer for permitterte lærlinger, for å unngå forsinkelser og utsatte fag- og svenneprøver.

Det ble innført:

- Adgang til å avlegge fag-/svenneprøver for permitterte lærlinger med plan om å gå opp til avsluttende prøve.
- Adgang til å avkorte læretiden for lærlinger som hadde bestått fag-/svenneprøve selv om det var inntil 3 måneder gjenstående læretid i lærekontrakten.
- Mulighet til å forlenge læretiden ved frivillighet mellom bedrift og lærling.

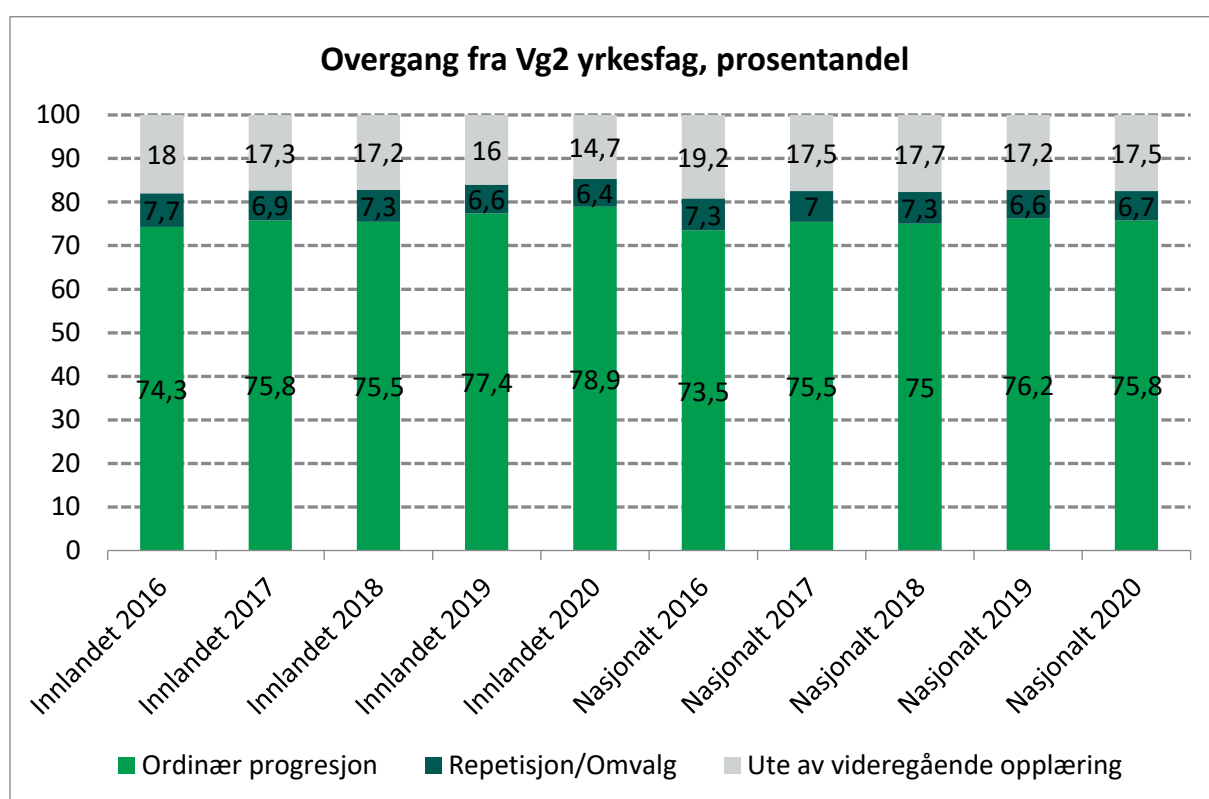
Nasjonal kompensasjonsordning ble videreført for lærlinger som mister læreplassen eller blir permitterte.

Det ble gjennomført 2 314 fag-, svenne- eller kompetanseprøver for lærlinger og lærekandidater i 2021 (155 flere enn i 2020). Ingen prøver ble avlyst for lærlinger med kontrakt, knyttet til pandemien.

Voksne

Andel bestått i studiekompetanse for voksne skoleåret 2020/2021 var 91% og 874 voksne avla fagprøve. Dette er et høyere antall avlagte fagprøver enn forrige år.

Øke andel elever på Vg2 med direkte overgang til neste trinn i utdanningsløpet

Kilde: Udir.no

Overgangen mellom Vg2 og Vg3 er kritisk, med tanke på økt gjennomføring i videregående opplæring. Med ordinær progresjon menes overgang til læreplass, påbygging til studiekompetanse, alternativt Vg3 i skole og yrkesfaglig Vg3 i skole. Den vanligste overgangen for elever på yrkesfaglig Vg2 er til læreplass. Fra 2018 til 2020 har andelen elever med ordinær progresjon i Innlandet hatt en signifikant økning. På landsbasis har totalt 75,8 % av elevene på yrkesfag ordinær progresjon, mens det samme tallet i Innlandet er 78,9 %. Dette er en økning for Innlandet på 4,6 prosentpoeng siden 2016. Økningen i andel elever med ordinær progresjon er meget positiv og medfører at andelen elever som er ute av videregående opplæring, eller gjør repetisjon/omvalg, har gått betraktelig ned.

Alle skoler med yrkesfag har yrkesfagkoordinatorer. Sammen med et støtteapparat skal de redusere frafall og øke gjennomføringen av yrkesfaglige utdanningsprogrammer. De skal styrke formidlingen av søkere fra videregående skole til læreplass og koordinere arbeidet

med etablering/drift av alternativt vg3 i skole. Sammen med rektor og avdelingsledere skal de styrke samarbeidet mellom skole og næringsliv i eget lokalmiljø, etablere praksisplasser til alternativt vg3 og rekruttere nye lærebedrifter/læreplasser.

Alle kvalifiserte søkere som ikke får læreplass i bedrift garanteres tilbud om opplæring i skole som alternativ til læretid i bedrift. Tilbudet gis til elever med ungdomsrett i Innlandet som har søkt og er kvalifisert, men ikke fått tilbud om læreplass etter vg2. Innlandet fylkeskommune har kontrakt med 66 elever i alternativt vg3 i skole (elever som ikke har fått lærekontrakt formidlingsåret 2021) og som begynte i alternativt vg3 i skole skoleåret 2021/2022.

Pandemien påvirker næringslivet i Innlandet ulikt. Så langt har lærebedrifter i stor grad bidratt slik at dagens opplæring av lærlinger ikke har blitt påvirket i betydelig grad. Det har ikke vært særlige begrensninger knyttet til yrkesfaglig fordypning (YFF) og yrkesfaglige programfag andre halvår 2021.

Av totalt 15 registrerte permitteringer av lærlinger i 2021 (mot 341 i 2020), var alle tilbake i arbeid i utgangen av 2021. Løpende samarbeid med lærebedrifter og opplæringskontorer gjør at faren for nye permitteringer i 2022 kan reduseres. 88,4% av 1409 søkere med ungdomsrett er formidlet til læreplass. Det er nærmere 100 flere søkere til læreplass i 2021 enn i 2020.

Det var totalt 291 kontrakthevinger i 2021, mot 347 i 2020. Selv om det har vært en positiv utvikling i antall hevinger de siste tre år, er det fortsatt for høyt. Det iverksettes særskilte tiltak i 2022 for å forebygge hevinger innenfor "feilvalg" og "personlige årsaker". Det vil bli iverksatt tiltak opp mot psykisk helse.

Totalt ble 216 bedrifter godkjent i 2021. Av disse er 26 nye frittstående lærebedrifter i 8 nye fag, 190 nye medlemsbedrifter og 59 nye fag i medlemsbedrifter. Videre ble ett opplæringskontor godkjent i 2021 med 3 nye medlemsbedrifter i 8 fag.

Voksne

I videregående opplæring for voksne er overgangsproblematikken litt annerledes enn for ungdomsgruppen, da voksne deltakere ofte veksler mellom opplæring i skole og bedrift gjennom hele opplæringsløpet. Karrieresentrene og sentrene for voksnes læring følger opp deltakere som er i ferd med å slutte, eller som ikke melder seg opp til fagprøve innen rimelig tid etter fullført opplæring. Dette bidrar til gode overganger og økt andel fullført og bestått videregående opplæring i Innlandet.

Økonomisk resultat

Rammeområde for kompetanse hadde et mindreforbruk på 62,9 mill. kroner avsetning til resultatfond. 17 mill. kroner skyldes mindre pensjonsutgifter enn forutsatt. Se mer informasjon under kapittelet «Økonomi – resultat og analyse».

Tannhelse

Fylkeskommunenes ansvar innenfor tannhelse omfatter:

- Barn og ungdom t.o.m. det året de fyller 18 år
- Psykisk utviklingshemmede, i og utenfor institusjon
- Grupper av eldre, langtidssyke og uføre institusjon og hjemmesykepleie
- Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret (betaler 25 % av gjeldende takst)

Fremme god tannhelse i befolkningen

Tannhelsetjenesten i Innlandet hadde 121 728 registrerte pasienter i 2021. 94 077 av disse er pasienter med rettigheter etter Lov om tannhelse.

Nasjonale smittevernregler i kombinasjon med vaksinert tannhelsepersonell gjorde at tannklinikkene hadde i hele 2021 en tilnærmet normal drift ved klinikkene sammenlignet med 2020.

God kvalitet i tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten i Innlandet kalte inn og behandlet langt flere pasienter, både lovpålagte og voksne betalende, i 2021 sammenlignet med 2020.

Innlandet kan glede seg over at Innlandet fylkeskommune har den beste i tannhelsen til barn og ungdom også i 2021.

Tannhelseresultatene for indeksskullene 3-, 5-, 12-, 15- og 18-åringer som ble undersøkt og rapportert til KOSTRA for 2021 er meget gode. Tabellen under viser andelen pasienter med «null hull» i prosent.

Andel DMFT=0 og SiC 2021	3 år	5 år	12 år	15 år	18 år	SiC
Innlandet	94,8 %	85,6 %	69,1 %	52,2 %	38,1 %	1,93
Agder	94,3 %	78,5 %	58,9 %	39,5 %	29,7 %	2,33
Møre og Romsdal	94,3 %	85,4 %	59,2 %	33,7 %	22,8 %	2,69
Nordland	95,4 %	85,2 %	61,2 %	42,4 %	29,1 %	2,45
Oslo kommune	92,6 %	75 %	63,9 %	45,2 %	33,1 %	2,00
Rogaland	95,7 %	85,3 %	64,2 %	45,7 %	33,7 %	2,05
Troms og Finnmark Romsa ja Finnmarku	94,9 %	82,4 %	59,6 %	39,4 %	24,5 %	2,40
Trøndelag Tröndelage	95,1 %	83,7 %	61,3 %	41,6 %	29,1 %	2,40
Vestfold og Telemark	93,5 %	79,5 %	57,4 %	39,3 %	28,3 %	2,60
Vestland	94,4 %	84,6 %	63,2 %	44,3 %	31,7 %	2,10
Viken	92,9 %	80,8 %	64,4 %	44,5 %	35,6 %	2,16

Kilde: ssb.no, tabell 13033

De ansatte i tannhelsetjenesten har klart å følge sentrale myndigheters krav til den offentlige tannhelsetjenesten og utarbeidet gode rutiner med basis i de nasjonale smittevernreglene for tjenesten, gitt akutt behandling og holdt hjulene i gang. Ingen av de ansatte har blitt smittet i 2021, men noen få har vært i karantene. Samlet sett har tannhelsetjenesten vist seg som en god samfunnsaktør under denne krisen i innlandet og i Norge.

Tannhelsetjenesten har tilbud om tannbehandling i narkose ved 4 sykehus (Tynset, Elverum, Gjøvik og Ahus avd. Kongsvinger). Totalt 328 pasienter har fått utført nødvendig og kompliserte tannbehandlinger i narkose i 2021. De fleste av disse er små barn under 5 år. Videre har totalt 956 pasienter tilhørende rusomsorgen (på rusinstitusjoner eller i kommunal rusomsorg og LAR) fått tannbehandling.

SIC-indeks

Måleindikatoren for sosial ulikhet i tannhelse (SIC) var i 2021 på 1,91. SIC-indeksen måler gjennomsnittlig antall hull (DMFT) hos den tredjedelen av 12-åringene med høyest karieserfaring. Dette er under målsatt tall (2,0) for rapporteringsåret og lavest i landet. Tallet forteller at det er marginal ulikhet i tannhelse hos 12-åringene i Innlandet, mellom de som har noe behandlingsbehov (mindre enn 2 tenner med hull) sammenlignet med dem som har helt feilfrie tenner.

Foto: Mostphotos

Etterslep

Tannklinikkenes evne til å innkalle pasienter til rett tid har vært krevende under pandemien. Den store utfordringen for tannhelse var i hele 2020 og langt inn i 2021 etterdønningene etter den totale nedstengningen våren 2020. Per 31.12.2020 var den totale forsinkelsen i forhold til forventet produksjon på hele 22 500 pasienter (19 %). Stor innsats og stå på-vilje hos tannhelsetjenestens ansatte har gjort at etterslepet ved årets slutt var redusert med totalt 9 000 pasienter, eller 11 % per 31.12.2021. Dette har skjedd til tross for begrensninger for normal drift, gjennom iverksetting av ulike arbeidsordninger som forskjøvet arbeidstid og utvidet klinisk tjeneste.

Tannhelsetjenesten har opplevd mange avbestillinger og at pasienter ikke har møtt opp til planlagte timer grunnet myndighetenes anbefaling om å ikke møte ved symptomer på luftveisplager. Videre har det vært mye fravær hos ansatte som på samme måte ikke har kunne møte opp pga. symptomer på forkjølelse og liknende plager. I 2022 vil tannhelsetjenesten forsøke å hente inn det meste av etterslepet fra 2021.

I perioder av 2021 har det ikke vært mulig å opprettholde normal frekvens på oppsøkende tiltak ved å besøke pasienter ved fylkets sykehjem grunnet smittevernhensyn.

Samarbeid med barnevernet

Det ble i 2021 sendt totalt 41 bekymringsmeldinger til lokalt barnevern fra tannklinikkene (44 i 2020, 74 i 2019 og 61 i 2018). De lavere tallene i 2020 og 2021 kan bety at barn som viser tegn på omsorgssvikt ikke i like høy grad som tidligere blitt fanget opp av tannhelsetjenestens ansatte. I 2020 var antall henvendelser fra barnevernet til tannklinikkene på samme nivå som tidligere år. For 2021 er antallet henvendelser fra lokalt barnevern til tannhelsetjenesten halvert sammenlignet med 2020. Målet for 2022 må være å øke samhandlingen mellom barnevernet og tannhelsetjenesten til det beste for barn som ikke har ideelle oppvekstvilkår.

Barnetannpleie

Tannhelsetjenesten har egen spesialist innen barnetannpleie som mottar henvisninger fra hele fylket. Spesialisten driver opplæring av egne ansatte om barnepasienter og arbeider ved Statens Barnehus når påtalemakten ønsker en tannhelsefaglig utredning av barn som mistenkes å ha vært utsatt for vold og/eller seksuelt misbruk.

Bilde: Barnetegning levert Gjøvik tannklinikk der opplevelse av tannlegebesøk beskrives fra barnehånd. Foto: Anne Lise Fredlund.

TOO (Tortur, overgrep og alvorlig grad av odontofobi)

Tannhelsetjenesten behandler pasienter som har vært utsatt for tortur (T), overgrep (O) eller har alvorlig tilstand av odontofobi (O) (odontofobi=behandlingsangst). Tannhelsetjenesten har i denne sammenheng etablert tre behandlingsteam (tannlege, tannhelsesekretær og psykolog), på Hamar, Elverum og på Lillehammer. Teamene mottar henvisninger fra fastleger, spesialisthelsetjenesten og privat og offentlig tannhelsetjeneste. Omfanget av TOO-behandlingen har økt ved Hamar og Lillehammer. Det planlegges en videre utvidelse av TOO-teamene i 2022. Det er i samsvar med sentrale myndigheters økning i økonomisk bevilgning til TOO over Statsbudsjettet. Pandemien har bidratt til økt ventetid og færre enn ønskelig har blitt behandlet i TOO i 2021.

PhD og andre kompetansetiltak

En tannlege er i et PhD-løp fra 2019. Denne satsingen er et samarbeid mellom TKØ, UiO, Hamar kommune og Innlandet fylkeskommune, og PhD'en får midler fra Norsk Forskningsråd. Forskingen er i gang med kartlegging og intervjufase med eldre boende i Hamar kommune. Det er pasienter som har vedtak om hjemmebasert omsorg, og derfor fri tannbehandling. Det er forventet at PhD oppgaven vil være ferdig godkjent våren 2024.

Flere ansatte er i gang eller har gjennomført videreutdanning som vil styrke tannhelsetjenesten i Innlandet i årene fremover. To tannpleiere fullførte våren 2021 et 2-årig videreutdanning innen tannpleie ved Universitet i Sørøst-Norge med særlig søkelys på folkehelsearbeid innen tannhelsetjenesten. Fra høsten 2021 er ytterligere en tannpleier i gang med tilsvarende utdanning. Folkehelserådgiver i stab hos fylkestannlegen fullførte våren 2021 en Master innen folkehelsevitenskap ved Høgskolen i Østfold etter 4 år med deltidsstudier. En tannlege har planlagt oppstart av PhD ved SI avdeling Sanderud i 2022.

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ)

TkØ er et regionalt odontologisk kompetansesenter og er organisert som et interfylkeskommunalt samarbeid som består av fylkeskommunene Innlandet og Viken. Senteret er lokalisert i Oslo.

Antall pasienter henvist til TkØ	2021				
Pasientgruppe	Innlandet	Viken	Oslo	Andre	Totalt
Barn og ungdom 0-18 år (gruppe A)	203	450	0	5	658
Psykisk utviklingshemmede (gruppe B)	11	24	0	1	36
Pasienter i institusjon eller med hjemmesykepleie (gruppe C)	15	14	0	0	29
19-20-åringer (gruppe D)	58	78	2	4	142
Pasienter innen fylkenes rusomsorg og psykiatri (gruppe E)	17	49	16	0	82
Voksne, ordinært betalende pasienter (gruppe F)	24	13	30	29	96
Sum	328	628	48	39	1043

Fornøyde brukere i tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten gjennomførte i oktober 2021 en brukerundersøkelse ved alle de 41 tannklinikkene i Innlandet. Undersøkelsen ble sendt til pasienter som hadde besøkt tannklinikkene i en tidsbegrenset periode, og undersøkelsen ble sendt som sms-melding. Undersøkelsen bekrefter at fylkets tannklinikker gir god service, er imøtekomende og leverer gode faglige tjenester som pasientene har tillit til. De aller fleste er svært fornøyd med den informasjonen som ble gitt om planlagt tannbehandling. Totalt har 1 291 respondenter avgitt svar.

Undersøkelsen viser at:

- 98 % har stor tillit til den offentlige tannhelsetjenesten
- 98 % er fornøyd med den behandlingen som ble utført
- 99 % hadde en opplevelse av å bli mottatt på klinikkene på en hyggelig måte
- 13 % hadde besøkt tannhelsetjenestens hjemmeside

Økonomisk resultat

Rammeområdet hadde et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner etter avsetning av 5,7 mill. kroner til resultatfond ifm. overføringsordningen. Se mer informasjon under kapittelet «Økonomi – resultat og analyse».

Et kulturliv med kunnskap, engasjement og aktivitetsglede

Kulturområdet omfatter:

- Kunst og kultur
- Idrett
- Kulturvern
- Fylkesbibliotek
- Fylkesarkivet

Bibliotek skal være arena for demokrati og dannelses, og leselyst og leseglede i lokalsamfunnet

Hovedsatsingen i 2021 har vært å få tettere kontakt med kommunene i Innlandet og utvide det tverrfaglige samarbeidet. Koronapandemien har forsterket flere av de faglige digitale nettverkene på internasjonalt, nasjonalt og regionalt nivå. Dette har ført til bedre samarbeid, utvidede tverrfaglige interne og eksterne nettverk, og ny læring.

Fylkeskommunen har tatt initiativ til et tettere samarbeid mellom de største kommunene med formål om å utvikle bedre bibliotekstjenester for innbyggerne. I samarbeid med bibliotekene i Hamar, Ringsaker, Lillehammer og Gjøvik er forprosjektet «Mjøsbybiblioteket» etablert. Nasjonalbiblioteket støtter prosjektet med 0,5 mill. kroner.

Fylkesbiblioteket har tatt en viktig konsortium-rolle både nasjonalt og regionalt for å lage gode løsninger for e-medier i bibliotekene. Det krever et tett samarbeid med fylkene i landet, Nasjonalbiblioteket og ulike tjenesteleverandører.

Det er iverksatt tiltak med mål om å utvikle og forbedre tjenestene i skolebibliotekene i de videregående skolene.

Det nasjonale pilotprosjektet «Biblioteket som samskaper» vekker nasjonal og internasjonal interesse i biblioteksektoren. Fylkesbibliotekets kompetanse blir etterspurt i flere sammenhenger, både av forskningsmiljøer og andre fagområder. Innlandet fylkesbibliotek har initiert og ledet 7 kurs i samskaping for 180 bibliotekarer i 2021.

Bilde: Mostphotos

I samarbeid med tre kommuner i Innlandet har fylkesbiblioteket søkt og mottatt 99 500 kroner i prosjektmidler fra Norsk filminstitutt til formidling av dataspill i bibliotek.

Bibliotekdagene ble avholdt fysisk på Hamar i september med ca. 100 deltakere.

Under Norsk Litteraturfestival arrangerte fylkesbiblioteket bibliotekdebattene og Bokbussens skrivekonkurranse. Det ble inngått et samarbeid med Nordisk poesifestival om deres nye podkast-serie.

Fylkesbiblioteket jobber aktivt med tiltak for barn og unge. 9 938 barneskolebarn i Innlandet har lest 138 518 bøker i løpet av den digitale lesekampanjen «Sommerles» i 2021. I samarbeid med Norsk Litteraturfestival ble den årlige forfatterturneen «Boklek» for skolestartere arrangert fysisk på alle folkebibliotek i fylket fra mars til mai. Bokbussen var innstilt på vårsemesteret, men tilbød digitale tjenester til skolene. Ruten startet opp igjen som normalt etter sommerferien.

Gjennom deltakelse i det nasjonale prosjektet «Formidlingskompetanse i folkebibliotek», som er støttet med 3 mill. kroner av Nasjonalbiblioteket, har det kommet et nytt studium ved OsloMet for bibliotekansatte i Innlandet med tema «aktiv formidling» i folkebibliotek.

Den kulturelle skolesekken i Innlandet skal åpne dører til kunsten og fremtiden for alle elever i fylket

Målsettingen om åpne dører til kunsten og fremtiden for alle elever realiseres gjennom å programmere og gjennomføre forestillinger og verksteder som fremmer kritisk tenkning og etisk bevissthet. Gjennom dette kan elevene oppdage skaperglede og oppleve kulturelt mangfold og felleskap.

Avlysninger er det største hinderet for å nå målsetningen. Våren 2021 ble mange forestillinger avlyst, men DKS har hatt tilnærmet normal drift og lite avlysninger høsten 2021. DKS har gjort løpende vurderinger om hvorvidt arrangementer skal gjennomføres eller ikke. Dette tiltaket har sikret høyest mulig grad av gjennomføring.

Foto: Lars Opstad – «Nattergalen og raske fottrinn»

En attraktiv region å bo og arbeide i for profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere

En rekke utviklingsmidler, støtte og stipender har blitt tildelt i 2021. Blant annet til profesjonelle kunst- og kulturprosjekter, kunstnerresidenser og festivaler, unge kunstnere og husflid og håndverk.

Koronapandemien har vært krevende for kulturlivet og frivillig sektor. For å imøtekomme kulturlivets behov, ble det i desember foretatt en omdisponering av kunst- og kulturseksjonens budsjett, og totalt 5 mill. kroner ble tildelt ulike kunst- og kulturtiltak, stipend og drift av kulturinstitusjoner.

Forprosjekt for folkedans og satsing på dans i Innlandet ble vedtatt av fylkestinget i desember og det arbeides videre med prosjekt også i 2022.

Fylkestinget har vedtatt at det skal opprettes en permanent filmkommisjon, med en ansatt i 100 % stilling med fylkeskommunen som arbeidsgiver. Vedtaket understreker satsningen på film i fylket.

Fylkestinget har offisielt etablert Musikk i Innlandet AS med Gjøvik som vertskommune. Stillingen som daglig leder er besatt med tiltredelse i februar 2022. Institusjonen skal styrke og videreutvikle det profesjonelle musikkmiljøet i fylket.

En digital versjon av Ung Kultur Møtes med 250 deltakere var vellykket. Det samme gjelder 1000-årsjubileet på Hundorp som ble gjennomført i juli med lokal og nasjonal deltakelse.

Godt tilrettelagte arenaer for talentutvikling, aktivitet og verdifulle kulturelle møter

Dagsturhytta

Høsten 2021 inngikk Innlandet fylkeskommune en avtale med Brun Bygg AS om å levere dagsturhyttene i Innlandet, med ramme på 750 000 kroner eks. mva. per hytte.

39 kommuner er interessert i en dagsturhytte hvorav 16 kommuner ligger inne med opsjon med forbehold om endelig politisk forankring. Målet er at de første hyttene skal stå klare i løpet av 2022. Prosjektet varer ut 2025.

NINA Lillehammer har fått innvilget støtte på 100 000 kroner til formidling av forskningen rundt prosjektet «Dagsturhytta; effekter på nærfriluftsliv og natur». De skal studere og dokumentere umiddelbar effekt og langtidseffekt ved etablering av dagsturhytte og sti.

Foto: «Dagsturhytta Innlandet får en enkel kileform», Peer Bull-Hansen fra RAM arkitektur.

Ro- og padleleden Innlandet

Prosjektet hadde god framdrift i 2021. Ni klubber/organisasjoner har takket ja til invitasjonen om å delta i forprosjektet. Det er meldt inn rundt 30 mulige padleleder i Strondefjorden, Mjøsa, Randsfjorden og Storsjøen. Fylkeskommunen samarbeider med Norges padleforbund og Oslofjorden ro- og padleled i vurderingen av mulige leder. Innlandets padleruter skal inn på app og kart som leveres av Norges padleforbund.

Plan for friluftslivets ferdselsårer

Prosjektet er i god fremdrift og siden oppstart i 2019 har 25 av 46 kommuner mottatt midler. Kommuner i Innlandet kan søke om 70 000 kroner i stimuleringsmidler for å utarbeide en plan for friluftslivets ferdselsårer. Årets tildeling ble gitt til ni kommuner, der seks av dem har ferdigstilt sitt prosjekt.

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder

Det var hensiktsmessig å utvide prosjektperioden til utgangen av 2021 for å nå målet om at flest mulig av Innlandets kommuner får kartlagt og verdsatt sine viktigste friluftslivsområder. Totalt har 33 av 46 kommuner ferdigstilt prosjektet og det er bevilget ca. 2,7 mill. kroner fra Miljødirektoratet i perioden fra 2014-2020.

Tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder

I Innlandet er det 65 statlig sikrede områder. Tilskuddsordningen skal øke friluftslivsaktiviteten i områdene. Midlene kan brukes til opparbeiding, tilrettelegging og skjøtsel. Det gis ikke midler til ordinær drift. Tiltak som øker tilgjengeligheten for alle brukergrupper, skal prioriteres. I 2021 har fylkeskommunen tildelt 450 000 kroner, fordelt på fem søknader. Det ble også tildelt 50 000 kroner til særskilte søknader om tiltak for funksjonshemmede.

Inkluderende og mangfoldig aktivitetstilbud

Tilskudd til friluftslivsaktivitet

Innlandet fylkeskommune ble tildelt ca. 2 mill. kroner i statlige midler til friluftslivsaktivitet i 2021 og disse er fordelt til 52 frivillige lag og foreninger.

Stolpejakt i Innlandet

I 2021 ble det registrert totalt 2 933 454 stolpebesøk i Innlandet (2 180 169 i 2020). I regi av 44 arrangører, hadde 40 kommuner tilbud om stolpejakt. Fylkeskommunen bidro med oppstartstilskudd til nye arrangører og til rådgivning og motivasjon for utvikling av tilbudet.

Dataspill

Regjeringens dataspillmelding «Spillerom» er tydelig på behovet for møteplasser og kommunal involvering i forbindelse med dataspill-aktører. I 2021 var det utfordrende å arrangere slike møteplasser. «Dataspillgruppa» har kartlagt behov og satsingsområder ved å møte aktuelle aktører innenfor utdanning, private arrangører, næringsliv og e-sportklubber. Fylkeskommunen har gitt støtte til flere arrangementer innen E-sport.

Tiltak fra Plan for fysisk aktivitet

I 2021 ble det avsatt 1,5 mill. kroner til Plan for fysisk aktivitet. Det har vært spesielt viktig å støtte prosjekter initiert av sentrale samarbeidspartnere, som Olympiatoppen Innlandet, Høgskolen i Innlandet, Innlandet Idrettskrets og Forum for Natur og Friluftsliv.

En innovativ og bærekraftig anleggs- og arrangementsutvikling for økt fysisk aktivitet

Arrangementsutvikling

Det ble tildelt 1,3 mill. kroner til 27 nasjonale og regionale arrangement innen idrett og Friluftsliv i 2021.

Flere arrangementer har blitt flyttet både innenfor 2021 og over til 2022 på grunn av pandemien. Sesongen 2021/2022 har nådd en topp i antall internasjonale arrangementer i Innlandet.

Store arrangementer er viktig for både lokale arrangører, lokalt næringsliv og reiselivet i fylket. Fylkeskommunen har gitt rundt 4 mill. kroner i støtte til store arrangement i 2021 og er

generelt en viktig medspiller. Av de årlige store internasjonale arrangementene, ble kun to avlyst og ett flyttet til 2022.

Flere store breddearrangement, som for eksempel Birkebeiner-arrangementene, har søkt og mottar støtte gjennom tilskuddsordningen «arrangementsutvikling». Få arrangementer ble gjennomført på normal måte i 2021.

Det ble gjort en tverrfaglig utredning om fylkeskommunen sin rolle og virkemidler i arbeidet med store arrangement. Utredningen ble behandlet av fylkesutvalget i desember 2021. Ordningen med mulighet for å søke om fondsmidler til arrangement av nasjonal og helst internasjonal interesse videreføres.

Med støtte fra fylkeskommunen har Lillehammer Olympic Legacy senter (LOLSC) og Innlandet idrettskrets gjennomført et forprosjekt om arrangementsakkvisisjon. Forprosjektet fremmer forslaget om en mulig modell for hvordan å optimalisere arbeidet med å skaffe store nasjonale og internasjonale idrettsarrangement til OL-anleggene i Innlandet.

Anleggsutvikling

Fylkeskommunen ønsker å være en tydelig aktør i sitt arbeid med anleggsutvikling. Gjennom møter med kommuner og lag/foreninger, blir det lagt vekt på at det bygges anlegg der folk bor og med særlig vekt på nærmiljøanlegg og nærfriluftsliv. I tillegg er det viktig at kommunene gjør en god behovsvurdering slik at idretten får de anlegg den trenger for å utøve sin aktivitet.

Store deler av veiledningen har foregått digitalt på anleggsutvikling og spillemiddelsøknader. Den årlige samlingen for kommunene ble gjennomført fysisk på Elverum. Webinarer ble avholdt for de som ikke kunne komme, og handlet særlig om anleggsregisteret og hvordan søke om spillemidler. Det er kjørt to oppdateringer av registeret i løpet av året, hvor kommunene har oppdatert deler av det. De fleste anleggsbefaringer har blitt gjort digitalt.

God kunnskap om regionens historie og arkiver

De historiske analoge arkivene fra tidligere Hedmark fylkeskommune er i all hovedsak overført til det nye magasinet i fylkeshus 3. Antall forespørsler om innsyn i arkivmateriale har økt. Totalt er 5 200 forespørsler betjent og 2 559 hyllemeter med arkiver er mottatt i 2021.

Det er utarbeidet en bevaring/kassasjonsplan for kommunene i regionen. Tilsvarende plan for fylkeskommunen og privatarkiv er startet opp. Det gjenstår å sikre flere av de digitale arkivene fra tidligere Hedmark og Oppland fylkeskommune. I alt er 72 systemer overført til testing.

Hamar, Stange og Løten kommune ble med i samarbeidet gjennom IKA Opplandene fra juni 2021. Ringsaker kommune er i dialog om å bli med i samarbeidet. Det er til sammen 47 deltakere i arkivsamarbeidet. En ny samarbeidsavtale og organisering av IKA Opplandene er foreslått og vedtatt i Fylkestinget. Kommunene har en frist til mars 2022 for å slutte seg til avtalen.

Arkiver, Foto: Jørn Hagen

For å gjøre analoge arkiver lettere tilgjengelig for innsyn er 760 500 sider digitalisert. Mangelen på magasinplass har vært prekær. Det ble derfor bygget ut et eget fjernmagasin i fylkeshus 3, som rommer ca. 2 500 hyllemeter. Byggeprosessen i Fakkeldgården pågår, og fylkesarkivet utvider sin leieavtale med ca. 1 500 m² fra september 2022. Arkivformidling har vært nedprioritert i perioden. Det er skrevet fagartikler til en lokalhistorisk bokutgivelse og et jubileumsskrift. Det ble mot slutten av året laget en adventskalender via sosiale medier, der smakebiter fra arkivene ble presentert. Fylkesarkivar har holdt foredrag i Litteraturhuset og flere webinarer.

Kulturarven forvaltes som en ikke-fornybar ressurs for bred verdiskaping og for en bærekraftig samfunnsutvikling i Innlandet

Sammen med Anno museum er kommuner i to nye regioner invitert til å bli med i bygningsvernrådsgiverordningen. Regionen i Nord-Østerdal ønsker å starte så snart avtalen er på plass i 2022. Det arbeides godt med veiledning og tildeling av tilskudd til eiere av fredede bygg. Innlandet mottok 27 mill. kroner til fordeling i 2021. Fagskolen i Gjøvik har startet opp nytt deltidsstudium i bygningsvern.

Viktige milepæler i sikring av kulturminner knyttet til nasjonale minoriteter er nådd i 2021. Dette er oppnådd ved at Røykstua på Askosberget Øvre og Ria fra Revholtet, Sollien østre og Hytjanstorpet nå er fredet. Fredningsprosess for Bagnsbergene gård i Sør-Aurdal kommune er i gang. Fredningssakene bidrar til å sikre et mangfold av Innlandets kulturmiljø.

Grøna på Toten, Skolmen bru i Nordre Land og Granum i Søndre land er kulturmiljøer i det pågående verdiskapingsarbeidet, med støtte fra Riksantikvaren. Skolmen bru kom på plass før påske, og er et godt eksempel på et kulturarvinitiativ med gode ringvirkninger innen håndverk og lokalsamfunnsutvikling. Formidling, skjøtsel og tilrettelegging av prioriterte kulturminner følges opp.

Fylkeskommunen har fått ansvaret for flere tilskuddsordninger, blant annet tekniske og industrielle kulturminner og fartøyvern. Miljøene følges aktivt opp, både ved tilskuddshåndtering, tett dialog og veiledning og deltagelse i faggrupper.

Ny stilling som kulturminnerådgiver i Circumferensen er besatt, med finansieringsbidrag fra Innlandet fylkeskommune. Innlandet fylkeskommune har løpende oppfølging av saker knyttet til Oddentunet og Holla, og forberedelser knyttet til fredning av Femundshytten.

For arkeologiarbeidet er E6-utbyggingen hovedprosjekt, med høy innsats og store krav til fleksibilitet. Droner og georadar blir brukt i arbeidet og gir viktig kunnskap. 1000-års-jubileet på Hundorp har preget året, og Georadarprosjektet i samarbeid med KHM har gitt spennende funn for videre formidling og oppfølging.

Gjennom prosjektet «Villreinfjellet Rondane» som verdiskaper, blir kulturminne- og publikumsdatabasen «Kulturminnesøk» oppdatert, slik at både forvaltning og publikum får bedre informasjon om kulturminnene. Dette er godt grunnlagsmateriale for videre tilrettelegging, formidling og oversikt over sårbare kulturmiljøer.

Ta en sentral rolle i arbeidet med klimautfordringer på det nasjonale og internasjonale natur- og kulturarvsfeltet

I prosjektet Bevar Bygg – Bevar klima er rapportene om klimagassutslipp levert. En hovedfagsstudent har levert masteroppgave knyttet til prosjektet, og er engasjert inn i prosjektavslutningen. Det jobbes videre med delprosjekt «Ny teknologi for klimatilpassede trematerialer» for å finne en effektiv metode for å sortere ut det beste virket, og dermed peke på muligheter for framtidig produksjon av kvalitetsvirke.

Bevaring av eksisterende bygninger er avhengig av god brannsikring. Fylkeskommunen har overtatt ansvaret med riksantikvarens tilskuddsordning for feltet, og fordelt midler til viktige trehusmiljø i Lillehammer, Gjøvik og Kongsvinger. Innlandet fylkeskommune følger opp arbeidet videre i samarbeid med brannvesenet.

For brearkeologien er en ny 3-årig samarbeidsavtale med Kulturhistorisk museum klar. I feltsesongen 2021 ble det samlet inn 208 arkeologiske funn, de eldste fra steinalder og bronsealder. Det ble blant annet funnet en ski. Med årets ski har en i Innlandet verdens best bevarte skipar fra forhistorien. Det jobbes med rapporter, analyser og formidling frem mot nytt feltarbeid i 2022.

Foto: Innlandet fylkeskommune, Sikringsprogrammet for brearkeologi.

Innbyggere og organisasjoner i Innlandet engasjerer seg i mangfoldet av kulturarvsuttrykk

Facebook-siden «Kulturarv i Innlandet» er etablert som formidlings- og dialogkanal for innbyggere og interesserte, og fungerer godt som intern teambygging. Siden har over 6 000 følgere og frembringer stor interesse fra presse og publikum.

Bruk av metalledetektor øker fortsatt i popularitet. Fylkeskommunen arbeider aktivt med metalledetektoristene for å sikre at de har nødvendig kompetanse om kulturminner, lover og regler og hva som kategoriseres som innleveringspliktige gjenstander.

Det er arrangert webinarer ovenfor kommunene med fokus på byggesaksrutiner, både generelt og om rutiner i statsallmenning og verneområder. Det arbeides godt internt i fylkeskommunen i forhold til kompetansedeling knyttet til skogfinsk kultur. Fylkeskommunen deltar i arbeidsgruppe sammen med Fortidsminneforeningen og andre aktører på Finnskogen rundt det fredete skogfinske torpet på Abborhøgda.

Ny samarbeidsavtale med Sametinget er vedtatt, og i tillegg til den generelle avtalen mellom fylkeskommunen og Sametinget, er det utarbeidet en egen samarbeidsavtale på kulturarvsfeltet som skal underskrives administrativt på nyåret 2022.

Fylkeskommunen har samarbeidet med Nansen fredssenter, Lillehammer kommune og Lillehammer museum om nedleggelse av snublesteiner for jødiske flyktninger i Lillehammer som ble ofre for Holocaust.

Museumsforum Innlandet har hatt flere møter. Arbeidet med implementering av Innlandsmodellen i bygningsvern, utredningsarbeidet innen privatarkiv og klimainitiativet ovenfor departementene har stort fokus. Stortingsmelding for museumsfeltet ble presentert for hovedutvalg for kultur i mai.

Økonomisk resultat

Rammeområde for kultur hadde et mindreforbruk på 0,1 mill. kroner etter avsetning til resultatfond. Se mer informasjon under kapitlet «Økonomi – resultat og analyse».

Fylkesveger

Fylkeskommunens ansvar innenfor fylkesveger omfatter:

- Drift og vedlikehold av fylkesvegene
- Oppgradere og fornye veinettet gjennom utbyggingsprosjekter/investeringer jf. handlingsprogram
- Forvaltnings- og myndighetsoppgaver
- Randsfjordsferja
- Strategi- og utviklingsarbeid inkl. arbeid med Nasjonal transportplan
- Trafikksikkerhetsutvalget

God fremkommelighet og høy sikkerhet i trafikken

Redusere forfall på fylkesvegnettet og gjøre det bedre rustet for klimaendringer

Utfordringer med forfall på fylkesvegnettet er tatt opp som et tema og innarbeidet i Innlandets innspill til Nasjonal transportplan.

Ved siden av trafikkbelastning og klimapåvirkning, er grave- og byggearbeid nær vegen en viktig årsak til skader og nedbryting av vegkapital. For arbeid innenfor vegområdet eller nærmere vegkant enn tre meter, er det krav om gravesøknad til fylkeskommunen som vegeier. Når det gis gravetillatelse settes det krav til utførelse av arbeidet ved graving langs veg og ved kryssing av veg.

Det foregår en stor utbygging av fibernett i hele Innlandet. Erfaringene har vist at det er nødvendig med kontroll av utførelsen fordi entreprenørene ikke følger de vilkårene som er satt, og graver i vegskulder eller på andre måter skader vegfundamentet. Streng oppfølging

av gravearbeid langs fylkesvegen er derfor svært viktig for å redusere nedbryting av vegnettet.

I forbindelse med private byggeprosjekt som berører fylkesveg i større omfang, opprettes gjennomføringsavtale mellom utbygger og Innlandet fylkeskommune. Byggherreansvaret og kostnadsansvaret er det privat utbygger som har, men prosjektene følges opp av byggeleder fra fylkeskommunen som kontrollerer at teknisk utførelse er i samsvar med vilkårene i gjennomføringsavtalen.

Videre gjennomføres stikkrenneutskiftninger, grøfterensk og dekkelegging iht. handlingsprogram og plan for dekkelegging. Opprustet vegnett blir i stand til å håndtere større vannmengder.

Fremtidige klimaendringer gjør at løsninger, spesielt knyttet til drenering og brulengder, må dimensjoneres for dette.

Egne geologer utarbeider naturfareplaner som beskriver kjente skredbaner og beredskapsforhold i driftsområdene.

Innlandet fylkeskommune. (bygging av ny Helåa bru på Fv 255 Skåbuvegen i Nord-Fron kommune) Foto: Oddbjørn Torsgård.

Være pådriver for å redusere klimaavtrykket fra samferdselssektoren

Det er innført flere klimakrav i kontrakter som er inngått med entreprenører. Dette omfatter bl.a. krav til økt gjenbruk av asfalt, lavtemperatur asfalt og klimautslippsreducerende motorer på kjøretøy. Klimaverktøyet VegLCA er tatt i bruk for å beregne klimautslipp fra vegprosjekter. Innlandet fylkeskommune har vært initiativtager til, og aktiv planlegger for to klimafagdager for eiere av veger med lavere standard.

Det arbeides med å kartlegge ytterligere klimareducerende tiltak, og det vil bli definert flere krav for implementering i kommende veikontrakter og for utslippsfri drosjenæring og busstransport.

Investeringen i ny og utslippsfri ferge på Randsfjorden er også del av fylkeskommunens klimaarbeid. Innkjøpet samsvarer med statens krav i klimaplanen for 2021-2030 om å innføre lav- og nullutslippsferger.

Det er startet et arbeid med å se på hensiktsmessige miljø- og klimakrav som skal inngå i byggekontraktene. I dette arbeidet har det vært dialog med entreprenørbransjen mht. aktuelle tildelingskriterier.

Være pådriver i trafikksikkerhetsarbeidet

Pådriverrollen i trafikksikkerhetsarbeidet dreier seg om å understøtte nullvisjonen, ingen drept eller skadet i trafikken. Foreløpig tall viser at totalt 11 personer døde og 47 personer ble hardt skadd i trafikken på veger i Innlandet i 2021. Antall drepte på Innlandsvegene i 2021 er på omtrent samme nivå som de siste årene, mens tendensen er at det er en liten nedgang i antallet alvorlige ulykker. Tall for alvorlige ulykker frigis først etter fire måneder slik at det vil ta noen måneder før fylkeskommunen har endelige ulykkestall.

I 2021 har Innlandet fylkeskommune fortsatt trafikksikkerhetsarbeidet både i planer, gjennomføring av drifts- og investeringskontrakter samt gjennom fylkets trafikksikkerhetsutvalg. Trafikksikkerhetsrevisjoner gjennomføres av både planer og fullførte investeringsprosjekter på over 5 mill. kroner.

Det har blitt gjennomført brøyting og strøing av vegnettet som forebyggende tiltak mht. friksjon. Videre har det blitt foretatt rekkverksoppsetting/utskifting samt vegmerking og rumlefelt som forebyggende tiltak. Trafikksikkerhetskurs for driftsentreprenørene er også gjennomført i 2021.

Det har vært fokus på vedlikehold av eksisterende vegnett, bygging av ny veg, kollektivtiltak som tilrettelegging av gang- og sykkelveger og et godt kollektivtilbud.

Innlandet fylkes trafikksikkerhetsutvalg (FTU)

Utvalget har i 2021 gjennomført sin virksomhet i henhold til plan og budsjett. Arbeidet har bestått i å stimulere til et helhetlig og tverrsektorielt trafikksikkerhetsarbeid i fylket gjennom kontrollvirksomhet, fysiske tiltak, opplæring og forebyggende arbeid, og legge til rette for samordning og samarbeid mellom trafikksikkerhetsaktørene. FTU har videre motivert etater, kommuner, organisasjoner og samarbeidspartnere til å arbeide for trafikksikkerhet innenfor sine områder. FTU har også vært pådriver for- og bevilget midler til tiltak rettet mot barn, ungdom og utsatte trafikantgrupper, samt tverrsektorielt arbeid i kommunene. På enkelte områder har det vært noe redusert aktivitet pga. koronapandemien. For mer informasjon om FTUs arbeid, vises det til FTUs årsplan med budsjett for 2021.

Hjertesone

For å bidra til sikker skolevei har fylkeskommunen i samarbeid med Trafikk og miljø, Trygg trafikk og Statens vegvesen iverksatt prosjektet «Hjertesone» i Innlandet. Det har vært gjennomført et digitalt oppstartsmøte med vel 100 deltakere fra blant annet kommuner, barne- og ungdomsskoler, fylkeskommunen, Statens vegvesen, planleggere og Trygg trafikk. Prosjektet vil bidra med midler til tilskudd for tiltak langs skoleveg i en definert sone rundt skolen («Hjertesone»).

Sikre god framkommelighet for alle trafikantgrupper

Ved gjennomføring av eksisterende handlingsprogram og fram mot nytt handlingsprogram legges det vekt på å ruste vegnettet til å håndtere og sikre framkommelighet for gående,

syklende, kollektivreisende, tømmertransport mm. For å sikre god framkommelighet ved hendelser som bl.a. ras og flom, er arbeidet med sikkerhet og beredskap et sterkt prioritert arbeidsområde.

Dekkelegging er også et viktig og konkret tiltak for å sikre god framkommelighet.

De ti lengste vegstrekningene som har fått nytt dekke i Innlandet fylkeskommune i 2021			
Fv.nr.	Strekning	Kommune	Lengde (km)
243	Buskerud gr.- Hedalen	Sør-Aurdal	14,0
2204	Frisbua Storfjellseter	Ringebu	8,5
2524	Saksumsdalen	Lillehammer	6,7
2146	Hornmoen -Nøttås bru	Elverum	5,8
27	Trabelia-Forrestaseter	Ringebu	6,8
1828	Brennrirøa-Bergset	Løten	5,3
253	Vingnes-Jørstadmoen	Lillehammer	5,6
255	Segelstad bru-Forset	Gausdal	5,9
30	Kvennan kamp-Kontrollplass	Tynset	8,2
257	Bjølstadmo-Leirflata	Sel	7,8

Det har vært stor byggeaktivitet i 2021, blant annet på disse tre bruene:

- Fv 255 Helåa bru (Nord-Fron kommune)
- Fv 215 Osvoll bru (Åmot kommune)
- Fv 29 Einunna bru (Folldal og Alvdal kommune)

Innlandet fylkeskommune har i flere omganger fått innspill fra næringslivet om å åpne opp fylkesveger for modulvogntog type 1 og 2. Det er gjennomført en trafiksikkerhetsvurdering av disse fylkesvegene, og i forbindelse med revisjon av veglistene høsten 2021 har i alt 1586 km med fylkesveger i Innlandet blitt åpnet opp for modulvogntog.

Fylkesveger	2020	2021
Antall drepte	12	11
Antall km ny fylkesveg	13	3,9
Antall km flatelapping fylkesveg	20	41
Antall km ny gang- og sykkelveg	4	3,6
Antall km dekkefornyelse fylkesveg	205,5	240
Antall km dekkefornyelse fylkesveg, gang- og sykkelveg	3,7	9
Antall skredutsatte punkt utbedret	4	5
Antall nye/utbedrede holdeplasser	21	23
Antall nye rasteplasser	0	2

Handlingsprogram for 2022 – 2025

Handlingsprogrammet for fylkesveger 2022-2025 ble vedtatt av fylkestinget i oktober 2021. Det er lagt opp til å prioritere ivaretagelse av eksisterende vegnett i valg av profil for handlingsprogrammet. Dette innebærer å utnytte eksisterende vegkapital og oppgradere vegnettet kostnadseffektivt.

Vegnettplan

En samlet vegnettplan for fylkesvegnettet i Innlandet ble vedtatt av fylkestinget i juni 2021.

Vegnettsplanen deler fylkesvegnettet inn i funksjonsklasser (funksjonsklasse B-E) på bakgrunn av hvilken type trafikk som er hovedbruker av vegen, og vegens samfunnsmessige betydning. For de viktigste fylkesvegene (funksjonsklasse B) er det etablert omkjøringsruter. Det er vurdert at for veger i funksjonsklasse B settes det krav til gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser (VegROS).

ATP-samarbeid

Fylkeskommunen har inngått gjensidig forpliktende samarbeidsavtaler med kommunene om areal- og transportplanlegging, som skal sikre oppfølging av vedtatte ATP-strategier. Dette er kommunene Sel, Nord-Fron, Lillehammer, Gjøvik, Nord-Aurdal, Vestre Toten og Kongsvinger.

I handlingsprogram for fylkesveger er det satt av midler til mindre tiltak på fylkesvegnettet i byene som har ATP-arbeidet. Det arbeides nå med konkretisering av innretningen av disse midlene.

Mjøsbyen

Prosjektet skal legge til rette for og utvikle en felles by- og arbeidsmarkedsregion rundt Mjøsa. Det er inngått samarbeidsavtale med alle involverte parter. Aktiviteten i 2021 har vært ferdigstilling av samarbeidsavtale, ulike kommunikasjons tiltak, innspill til Nasjonal transportplan om behovet for belønningsmidler knyttet til mellomstore byområder, samt gjennomføring av en større dialog- og kunnskapssamling med bred deltakelse.

Sykkelbysatsning

Det er etablert et nytt sykkelbynettverk for de seks sykkelbyene i Innlandet (Kongsvinger, Elverum, Hamar, Brumunddal, Lillehammer og Gjøvik). Målet er å gi sykkelsatsingen et løft og bidra til at veksten i personbiltransporten begrenses. Lokalt i kommunene er trepartssamarbeidet videreført. Systematisk arbeid med utvikling av hovednettet for sykkel er en vesentlig del av dette arbeidet. Innlandet fylkeskommune har etter søknad til Syklistenes landsforening (SLF) blitt tildelt rollen som vertskap for Den nasjonale sykkelkonferansen 2022, som arrangeres annet hvert år.

Randsfjordsambandet

Det er lagt ned betydelig jobb i 2021 med klargjøring til skifte av ferje på Randsfjordsambandet. Dagens dieseldrevne ferje erstattes med ei elektrisk ferje. Dette reduserer utslipp fra den gamle diesel drevne ferjen. Randsfjordsambandet bidrar også til å redusere utslipp fra biltrafikken lokalt, ved å transportere folk og biler på tvers av fjorden. Rutetidene til Randsfjordsferja korresponderer med Innlandstrafikk sine busser, og gir de reisende muligheter for å bruke kollektivtrafikk fremfor bil.

Den nye Randsfjordferga og den gamle Randsfjordferga.
Foto: Hans Ove Tokerud

Transportløyver

Fra 1.11.2020 trådte endret lovverk for løyver for persontransport med motorvogn og fartøy i kraft, herunder bl.a. løyver for inntil 9 personer (drosjeløyver). De vesentligste endringene er oppheving av behovsprøvingen, tilslutningsplikt til drosjesentral og driveplikten. Norge er nå ett løyvedistrikt, hvor løyvehavere kan utøve yrket hvor og når de vil. Faglige krav til

løyvehaver er redusert, mens krav til drosjefører er økt. Grunnet oppheving av driveplikten og krav om sentraltilknytning har mange av de mindre drosjesentralene ikke lenger døgnåpent. I 2021 ble det utstedt 209 nye drosjeløyver i Innlandet. Pr 31.12.2021 var det 763 drosjeløyver og 3 selskapsvognløyver i Innlandet.

Økonomisk resultat

Rammeområde hadde et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner etter avsetning av 0,5 mill. kroner til resultatfond ifm. overføringsordningen. Se mer informasjon under kapittelet «Økonomi – resultat og analyse».

Kollektivtransport

Fylkeskommunens ansvar innenfor kollektivtransport omfatter:

- Innlandstrafikk
- TT-ordningen
- Oppgaver knyttet til jernbane

Moderne, klimavennlig og pålitelig kollektivtilbud

Øke antallet kollektivreisende

2021 har vært et nytt år preget av koronapandemien med strenge smittevernregler og varierende grad av lokale og nasjonale reiseråd. Fylkeskommunens viktigste rolle har vært å påse at kollektivtilbudet har fremstått som trygt og pålitelig for de som ikke har hatt noe alternativ. Lange perioder med stengte framdører har skapt utfordringer med billett kjøp og andelen som ikke har betalt billett har økt. Det har vært fokus på hvordan kundene kjøper billett, med appene Entur og Innlandstrafikk Billett, eller med SMS-billett. Andelen salg via app økte fra 44 % i 2020 til 57,1 % i 2021.

Antall reisende har vært økende gjennom høsten fra gjenåpningen av Norge, det vil si i slutten av september og frem til ny nedstenging i midten av desember. Totalt antall reisende viser en nedgang på ca. 23 % fra 2019.

10-kroners kampanjen startet opp 1. desember, men fikk dessverre ikke den effekten fylkeskommunen hadde håpet på grunn av ny nedstenging.

Et godt og tilpasset kollektivtilbud

Det nye rutetilbudet i Lillehammer-regionen startet 21. juni og alle nyheter og endringer kom på plass fra skolestart 16. august. Målet med endringene var å legge til rette for at flere kan ta bussen, både innbyggere og skoleelever fra ungdomsskole og videregående skole.

Fylkeskommunen har jobbet med optimalisering av rutetilbudet i Hamarregionen, hvor man har sett på endringer på en bybuss og regionlinjer for å gi de reisende et bedre og mer

sømløst kollektivtilbud. Resultatet fra den årlige ruteanalysen ble satt i drift fra skolestart 2021.

TT-ordningen hadde totalt 7 951 godkjente brukere i Innlandet i 2021. Av disse var 1 485 godkjent for midler fra statlig forsterket ordning (midler som kan tildeles rullestolbrukere og blinde/sterkt svaksynte). TT-kortholdere som bare fikk midler fra fylkeskommunens bevilgning, fikk i snitt 4 000 kroner i tildeling for året. Rullestolbrukere fikk ca. 60 000 kroner og binde/sterkt svaksynte ca. 50 000 kroner fra statlig ordning på årsbasis.

Åpning av nytt busstilbud i Lillehammerregionen, 21.juni 2021.
Foto: Lillehammer lyd og lys.

Gode samhandlingsarenaer for utvikling av mobilitetsløsninger

Samarbeidet med Entur på reiseplanlegger og billettering har vært godt gjennom hele 2021. Årets nyheter på salg av billetter har vært periodebilletter 30 dager, som kom på plass for Voksen og Honnør fra mars og for Ung Voksen (20-30 år) fra oktober. I tillegg er flere av samarbeidsbillettene tog/buss nå tilgjengelige i Entur.

Fylkeskommunen har jobbet mye med samarbeidsavtaler tog/buss, som pr. i dag er med SJ Nord på Rørosbanen og Dovrebanen, og med Vy Tog på R10 og Gjøvikbanen. Lesbare billetter på tvers kom på plass i løpet av høsten og gjør at Innlandstrafikk kan tilby bedre og mer sømløse reiseopplevelser for kundene. Dette har også bidratt til bedre statistikk og forenklet fakturering. Salget av samarbeidsbilletter har vært naturlig lavt på grunn av pandemi og mindre reiseaktivitet.

Mobilitetsprosjekter

Fylkeskommunen har også i 2021 jobbet med prosjektene «Smart Transport i distriktene», «Stronger Combined» og «Response».

Innovasjonsprosjektet «Smart Transport i distriktene» har vært berørt av koronatiltak. Møter og workshops har i stor grad blitt gjennomført digitalt, men fremdriften i utviklingsarbeidet er som planlagt. I tiden fremover blir det viktig å ta stilling til hvordan resultater og læring fra prosjektet skal tas med videre.

Interreg-prosjektet «Stronger Combined», som omhandler fjellrutene i Valdres og Gudbrandsdalen, har naturlig blitt påvirket av koronapandemien og dermed hatt lav trafikk også i sommer. Våren 2021 var fylkeskommunen i dialog med MB Bitihorn, JVB og Gjendebåten om en felles løsning for bagasjetransport i Jotunheimen. Prosjektperioden ble forlenget ut 2022 pga. pandemien. TØI (Transportøkonomisk Institutt) har etter sesongen utført dybdeintervjuer med respondenter som benyttet en av de to prosjektrutene i sommer. Intensjonen med dybdeintervjuene var å lære mer om reisevaner på fritidsreiser, som tas med inn i videre arbeid.

Interreg-prosjektet «Response» har blitt kjørt i nært samarbeid med Gjøvik kommune, Gjøvik Taxi og Vind Idrettslag, med uttesting av bestillingsruter for barn og ungdom til Vind

idrettspark i forbindelse med treninger. Pilotprosjektet ble avsluttet i desember i henhold til prosjektplanen. Prosjektet har hatt et snitt på 2 reisende pr. kjørte tur og 5,6 % av oppsatte turer har blitt kjørt. Piloten har tidvis vært kraftig berørt av både nasjonale og lokale tiltak i forbindelse med koronapandemien.

Innlandstrafikk deltar fortsatt i mange samarbeidsfora, som jobber med utvikling av mobilitetsløsninger. Den viktigste er Kollektivtrafikkforeningen. Det største prosjektet har vært «Målbildet for den nye normalen», som i mars endte opp i en egen scenariorapport «Fremtidens Kollektivtrafikk i Norge i 2025». I tillegg har fylkeskommunen deltatt i Mobilitets- og markedskomitéen, Markedsforum og Innovasjonsnettverket. Det er gjennomført årlige dialogmøter med Jernbanedirektoratet.

Økonomisk resultat

Rammeområde viser et mindreforbruk på 0,2 mill. kroner etter avsetning av 0,1 mill. kroner til resultatfond ifm. overføringsordningen. Se mer informasjon under kapittelet «Økonomi – resultat og analyse».

Næring og internasjonalt samarbeid

Fylkeskommunens ansvar innenfor næring og internasjonalt samarbeid omfatter:

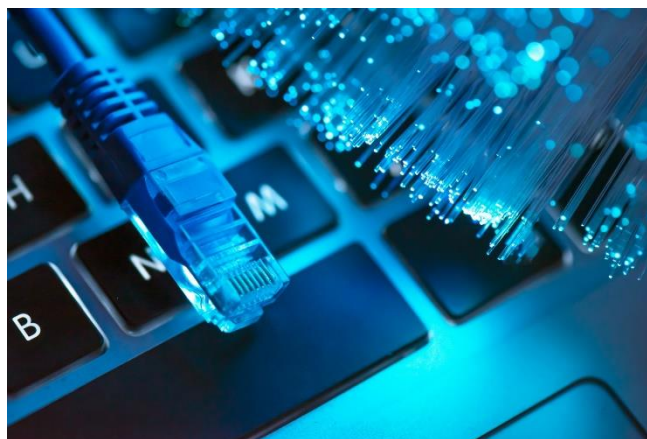
- Forskning og utvikling
- Reiseliv
- Bioøkonomi
- Bredbånd
- Bedriftsetableringer
- Internasjonalt samarbeid

Økt verdiskaping, høy omstillingsevne og flere bærekraftige arbeidsplasser

Vekstkraftige regioner i hele fylket

Bredbåndsutvikling

Totalt forvaltet Innlandet fylkeskommune 85 mill. kroner til bredbåndsutbygging i 2021 i fylkeskommunale og statlige midler. Fylkeskommunen behandlet totalt 46 søknader og fordeling av bredbåndsstøtte ble vedtatt politisk i august og september. Fylkeskommunen var saksforberedende instans i forbindelse med Hedmark fylkeskraft AS sin utlysning om støtte til bredbånd og næringsutvikling. I juni ble det tildelt 27,3 mill. kroner til bredbåndsutbygging i tidligere Hedmark.

Optisk fiber og datakabel på et tastatur. Foto: Mostphotos.

Reiseliv

Styringsdokumentet for reiselivet i Innlandet er vedtatt, og inneholder innsatsområdene som gir føring for fylkeskommunens prioritering av støtte. Blant annet er det gitt støtte til satsinger som skal føre til grønnere reiser og bedre folkehelse, til større utviklingsprosjekter, digital tjenesteinnovasjon og nye digitale løsninger. Satsingen «Mitt sted» er klart, og rulles ut våren 2022.

Destinasjonsstrukturen i Innlandet er en viktig del av reiselivssatsingen. Flere prosjekter har mottatt støtte for å styrke denne. Fylkeskommunen har hatt en egen utlyst støtteordning, og det ble utdelt til støtte til 9 destinasjonsselskaper i hele Innlandet.

Fylkeskommunen samarbeider med Innovasjon Norge om å tilby et digitalt kompetanseprogram for reiselivet. Tiltaket vil kunne ha betydning for det overordnede målet om helårige arbeidsplasser gjennom tilegnelse av målrettet kompetanse for markedsføring og salg.

Mobilitet i forbindelse med offentlig transport og kommunikasjon er et satsingsområde. Her bidrar fylkeskommunen på flere destinasjoner, blant annet Hafjell/Øyer og i Trysil.

Landbruk

«Partnerskapet Landbruk» ledes av fylkeskommunen og er viktig i satsingen på landbruk og grønn omstilling. Partene skal prioritere og utvikle nye satsinger og tiltak med betydning for landbruket i hele fylket. Et bredt arbeid med tiltaksplaner under bioøkonomistrategien er i siste fase. Tiltaksplan skogbruk er i slutfasen, og tiltaksplan jordbruk ble mot slutten av 2021 sendt ut på høring til kommunene.

De prioriterte satsingsområdene for midlene til rekruttering og kompetanseheving (RK-midler) har vært:

- etterutdanning, inspirasjon og erfaringsdeling for bønder
- rekruttering og omdømmebygging
- rekruttering til utdanning og næring
- FoU

I 2021 bevilget fylkeskommunen midler til prosjektet «PS! Naturbruk», et rekrutteringsprosjekt for de fire naturbruksskolene og til modulutvikling landbruk på fagskolen. Formålet er å øke attraktiviteten og rekrutteringen til naturbruksutdanningen, som er et nasjonalt oppdrag. Et bredt samarbeid for utvikling av en fleksibel, modulbasert utdanning er godt i gang og målet er å gjøre om landbrukskurs til moduler som gir formell kompetanse.

Statlige midler til regionale tilretteleggingstiltak (RT-midler) rettes primært mot prosjekter som bidrar til utvikling av konvensjonell eller økologisk drift i landbruket. Midlene kan også gå til utvikling av andre landbruksbaserte næringer innenfor rammene fastsatt i jordbruksoppgjøret, statsbudsjettet og regionale føringer fastsatt av Partnerskap landbruk.

«Innlandet - Matregion nummer 1» og prosjekt «Lokalmat og reiseliv» gjennomføres i samarbeid mellom Innlandet fylkeskommune, Innovasjon Norge og Statsforvalteren i Innlandet.

«Innlandsfjøset» er et treårig prosjekt, og fikk støtte til andre prosjektår i 2021. Forprosjekt for Fjøsloftet 2022 har mottatt støtte, under forutsetning av at det skal samarbeides med prosjekt Innlandsfjøset om et felles kunnskapsgrunnlag. Det meldes om stor pågang på fjøskonseptene som Innlandsfjøs-prosjektet tok initiativ til, og som ble lansert på Agroteknikk før jul.

Grønn framtid for hele Innlandet

Frem til høsten 2021 omfattet Grønn framtid kun tidligere Oppland. I september vedtok fylkesutvalget retningslinjer for støtteordningen «Grønn framtid» for hele Innlandet. Tilskuddene bedriftene mottar brukes til å utvikle nyskapende idéer med positiv virkning på klima, miljø, verdiskaping og sysselsetting. Søknadene til Grønn framtid Innlandet behandles fortløpende og er godt fordelt utover fylket. I siste søknadsrunde kom det inn 62 søknader, der 31 ble innvilget, med et samlet beløp på 8,8 mill. kroner. Regionfordelingen viser flere innvilgede saker fra Nord-Gudbrandsdalen og Valdres enn tidligere. Oppdraget med sluttevaluering av støtteordningen avsluttes i januar 2022.

Jon Sneve er daglig leder i Gudbrandsdal Massivtre AS i Vågåmo, som produserer skreddersydde elementer i massivtre av seintvoksende fjellfuru fra Jotunheimen, Reinheimen og Breheimen. Foto: Geir Olsen.

Omstillingsprosjekter

Regional omstilling er en ekstraordinær innsats for kommuner og regioner hvor det lokale næringslivet forvitrer, og mange arbeidsplasser kan gå tapt. Omstillingsprosjektene i Valdres og Nord-Gudbrandsdalen er i en oppstartsfase. Omstillingsprosjektet i Kongsvingerregionen fortsetter, men uten regional/statlig medfinansiering. Fylkeskommunen er engasjert som observatører i prosjektene og har en formell rolle med å sikre årlig statlig medfinansiering til de utvalgte omstillingsprosjektene. Grunnlaget for en sluttevaluering av omstillingsprosjektet i Kongsvingerregionen har blitt utarbeidet, og oppdraget ble utlyst eksternt i 3. tertial.

Satsing på etablerere i Innlandet

På oppdrag fra fylkeskommunen har Valdres næringshage i samarbeid med de åtte Sivapartnerne i Innlandet, arrangert etablereropplæring i alle Innlandsregionene i 2021. Det ble gjennomført 15 etablererkurs med 131 fullførende deltakere. Kursdeltakerne tilbys minst 6 timer individuell veiledning. I 2021 ble det gjennomført 822 veiledningstimer.

Tilleggs kurs for innvandrere er planlagt, men ikke gjennomført i 2021. Fokuset har vært planlegging, innsalg og samhandling med lokale samarbeidspartnere. I og med at denne satsingen er basert på regionenes ønsker og behov, har fylkeskommunen koordinert og ledet 27 regionale planleggingsmøter sammen med leverandører og regionens førstelinjeapparat.

Veiledningsprosjektet i fire distriktskommuner

De fire kommunene som deltar fra Innlandet, gjennomfører aktiviteter både alene og i samarbeid med Distriktsenteret og fylkeskommunen. Kommunene har fått økt kompetanse i å drive utviklingsarbeid. Prosjektet fortsetter frem til sommeren 2022.

- Rendalen (revisjon av næringsplan),
- Engerdal (omdømmearbeid knyttet til samfunnsutviklingsarbeidet),
- Grue (samskaping med lokalsamfunn/næringsliv)
- Sør-Aurdal (utvikling av kommunesenteret)

Innovative næringsmiljø med tilgang til relevant kompetanse

Innovasjon Norge og Siva som operatører for fylkeskommunen

Fylkeskommunen har oppdragsgiveransvaret overfor Innovasjon Norge Innlandet og Siva basert på statlige midler over statsbudsjettet, med midler på til sammen 94,3 mill. kroner for

2021. Det er gjennomført møter mellom Innovasjon Norge, Forskningsrådet, SIVA og Innlandet fylkeskommune i samsvar med inngått partnerskapsavtale. I tillegg er det avholdt dialogmøter med Innovasjon Norge Innlandet i tråd med oppdragsbrev, men også løpende på administrativt nivå.

Bioøkonomi/Biovalley

BioValley-prosjektet har vært i full virksomhet med stort engasjement fra deltakerne i prosjektet. Et nytt tiltakspunkt er etablert i BioValley-prosjektet hvor målsettingen er å dele erfaringer og utvikle ny kunnskap om sirkulær industriutvikling. Søknaden til Grønn plattform på prosjekt sirkTre ble innvilget med en ramme på 105 mill. kroner. BioValley var til stede på Arendalsuka med eget arrangement. Der ble det knyttet mange gode kontakter. Det var høyt trykk på utvikling av nye søknader til kapasitetsløft, hvorav søknaden fra Innlandet med utgangspunkt i Heidner Biocluster gikk igjennom. Fylkeskommunen har innvilget støtte til Master i industrielt trebyggeri, og det utarbeides innspill til finansiering av grønn næringsutvikling opp mot sentrale ordninger og muligheter.

CyberLand

Fylkeskommunen eier og driver prosjektet CyberLand, sammen med Gjøvikregionen og Lillehammerregionen. NTNU, Cyberforsvaret og Statsforvalteren i Innlandet er samarbeidspartnere i prosjektet. Det har blitt arbeidet med etablering av en klynge innenfor cybersikkerhet i hele 2021. Etableringen finner sted i januar 2022 og fylkeskommunen deltar i interimstyret i forbindelse med dette. Planlegging og gjennomføring av Cybersikkerhetskonferansen på Lillehammer er en sentral del av CyberLand. Det rapporteres om økning av medlemmer og ansatte i Kommune CSIRT, som har vært en viktig satsing. Antall nyetablerte bedrifter vokser innenfor cybersikkerhet (f.eks. Mobai) og det er 22 utlyste doktorgradsstipendiater hos NTNU og god bruk av Cyber Rangen.

Bedriftsintern opplæring (BIO-midler)

Støtteordningen bedriftsintern opplæring skal bidra til at bedrifter kan gi ansatte ny kompetanse for å klare nødvendig omstilling, og sikre at flest mulig beholder jobben. I 2021 er har 61 bedrifter i Innlandet fått til sammen 14 mill. kroner i opplæringsstøtte.

Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører

FoUi-strategien legger grunnlaget for fylkeskommunens bestilling til RFF Innlandet, sammen med nasjonale forskrifter. Som følge av strategier er det et utstrakt samarbeid med FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører og inn mot spesifikke utviklingsprosjekt og satsinger. Eksempler på dette er CyberLand, BioValley og klyngeutvikling.

Klynger

I tillegg til de etablerte klyngene i Innovasjon Norge/SIVA-programmet, søkte GreenHeart Industry og VRINN om opptak i Arenaprogrammet i 2021. Helseinn ble tatt opp som en av to piloter i Innovasjon Norges nye hub/node-program. Gjennom prosjektet skal Helseinn samarbeide tett med de store nasjonale klyngene innen helse- og velferdsteknologi, Norway Health Tech og Norwegian Smart Care Cluster.

Innovasjon i offentlig sektor, Forskningsrådet

Innlandet fylkeskommune søkte sammen med Klosser om et prosjekt på offentlig innovasjon får å styrke og effektivisere saksbehandlingen og rådgivningen i oppstartsbedrifter for landbasert oppdrett. Prosjektsøknaden til Forskningsrådet ble innvilget med tilsagn på 6 mill. kroner av et totalbudsjett på 8 mill. kroner.

Regionale forskningsfond Innlandet (RFFI)

RFFI har gjennom flere utlysninger mottatt totalt 28 kvalifiseringsstøttesøknader, hvorav 13 ble bevilget. Totalt bevilgede midler er 5,4 mill. kroner i kvalifiseringsstøtte. De 5 søknadene som ble mottatt i forbindelse med hovedprosjektet skal vurderes av Forskningsrådets eksperter før de behandles i styret for RFF Innlandet 1. tertial 2022. Flere prosjekter har blitt utsatt, hovedsakelig grunnet pandemien. Oppfølging av disse har blitt prioritert.

FORREGION

Hovedmålet for FORREGION er å stimulere næringslivet til å bruke mer forskningsbasert innovasjon i sitt utviklingsarbeid. Kompetansemegling er en av hovedpilarene i prosjektet, og skal være et lavterskeltilbud for mobilisering av FOU i bedrifter. I Innlandet er det godkjent 17 forprosjekter i 2021, og totalt har det hittil i prosjektperioden blitt iverksatt 76 prosjekter i bedrifter som ikke tidligere har benyttet forskning som virkemiddel for innovasjon og utvikling.

Kapasitetsløftsøknader

Forskningsrådet lyste ut midler til kapasitetsløft (som er pilar to i FORREGION). NTNU, Norwegian Wood Cluster og Høgskolen i Innlandet har sammen med blant annet Heidner Biocluster, søkt på hvert sitt prosjekt innenfor tremekanisk og avlsteknologi. Begge fikk tilsagn om medfinansiering fra fylkeskommunen. Høgskolen fikk tilslag på søknaden og dermed finansiering av et prosjekt på ca. 30 mill. kroner. Prosjektet vil løfte bedriftene tilknyttet Heidner og styrke næringsrelevant forskning ved Høgskolen. Fylkeskommunen var inkludert i begge søknadsprosessene. Det arbeides med å få realisert deler av NTNUs prosjekt med andre finansieringskilder.

Samarbeidsavtale – IN, NRF, Siva og fylkeskommunen

En regional samarbeidsavtale mellom Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Siva og Innlandet fylkeskommunen ble utarbeidet i 2021. Partene skal styrke bedriftenes forskning, innovasjon, kommersialisering og vekst ved hjelp av bedre koordinert mobilisering mot regionale, nasjonale og internasjonale virkemidler.

Innovasjonsforum

Forumet består av representanter fra innovasjonsaktørene i fylket. Hensikten er å øke samhandlingen mellom aktørene og å avklare roller. Forumet hadde sitt første møte i mai og skal ha 2 – 4 møter i året.

Et mer internasjonalt rettet nærings- og samfunnsliv

Økt innovasjonsevne, konkurranse- og bærekraft gjennom internasjonalt samarbeid

Mål og handlingsplan for fylkeskommunens internasjonale arbeid 2021-2024

Fylkeskommunen er godt i gang med å iverksette mål- og handlingsplan for fylkeskommunens internasjonale arbeid. Fylkeskommunen er en solid internasjonal organisasjon, hvor internasjonale team og tverrfaglige internasjonale arbeidsgrupper har tydelig definert målsetning, organisering og ansvarsfordeling. Det er jobbet konkret med en ny internasjonal stimuleringsordning for kulturaktører og en ny EØS-søknad med Slovenia. Det er igangsatt dialog om flere nye prosjektmuligheter opp mot ny programperiode i EU.

Interreg Sverige-Norge 2021-2027

Forslag til nytt program er nå godkjent av Kommunal- og distriktsdepartementet. Innlandet fylkeskommune venter på en endelig godkjenning fra EU-kommisjonen og det svenske næringsdepartementet. Det planlegges en programoppstart og første runde med prosjektutlysning våren 2022.

ESPON – Small Places Matter

Innlandet fylkeskommune er nasjonalt kontaktpunkt for ESPON programmet, EUs forskningsprogram for regional- og arealpolitikk. Dette innebærer deltagelse i et EU-initiativet «Small Places Matter». Dette er en oppfølging av EUs territorielle agenda for 2030. Som i Norge, ser EU-landene behov for en ny distrikts- og regionalpolitikk som er mer i takt med dagens utfordringer knyttet til demografiske endringer, tjenesteproduksjon, eksisterende kompetanse og arbeidsmarkeders behov, med mer.

PHUSICOS VR: Klimatilpasning - ras- og flomsikring på lag med naturen

Innlandet fylkeskommune har ledet prosjektet Phusicos VR sammen med Norges Geotekniske Institutt, Veia – Norges grønne fagskole og europeiske partnere. Knyttet til et stort europeisk forskningsprosjekt for klimatilpasning i ras- og flomutsatte områder, har partene laget en innovativ visuell modell som viser metoder å forebygge naturskade. Eksempelvis hvordan våtmarker kan benyttes sammen med flomvoller for å begrense skader etter store nedbørsmengder. Prosjektet ble fullført i 2021 og har fått omfattende internasjonal oppmerksomhet.

CORA - digitalisering i utkantstrøk

I Interreg Nordsjøen-prosjektet CORA har Innlandet fylkeskommune lagt fiberkabel fra Sverige til Norge. Värmland og Innlandet er blant de første regionene i Europa som har lagt grensekryssende fiberkabel direkte til sluttbruker. Prosjektet ble avsluttet høsten 2021.

Videreutvikle en bred kontaktflate gjennom deltakelse i internasjonale organisasjoner

Osloregionens Europakontor (ORE)

Fylkeskommunen og sekretariatet i ORE avholdt et lengre møte på våren, med mål om en felles forståelse av hva Innlandet er opptatt av. I tillegg til de større næringssatsingene, stod klimatilpasning og OREs kobling til Lillehammer kommune på agendaen (i forbindelse med UNESCO-status og den nye World Expression Forum i kommunen).

Samarbeidsavtalen med Region Värmland

Partene er i en innledende fase med å opprette samarbeid mellom helse- og IKT-klyngene i Innlandet og Värmland. Compare (Värmland) og Digital Innlandet har etablert et prosjektsamarbeid som finansieres med midler fra Interreg.

Grensekomiteen Innlandet-Dalarna

Grensekomiteen har bistått i arbeidet med følgende to rapporter: «Cross border vocational quality education» og «cross -border riding and dog sledge guided tours». Grensekomiteen har også bistått i utvikling av SITE-mobility som erstatter pilotprosjekt om førerløse busser som ble igangsatt våren 2021, men som ikke lot seg gjennomføre som planlagt. Destinasjon Trysil er innvilget forstudiemidler fra Norges forskningsråd til pilotprosjektet.

Østlandssamarbeidet

Østlandssamarbeidets administrative gruppe planlegger Europaforum som gjennomføres høsten 2022 på Lillehammer. Temaene for forumet er Norge og EØS, fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle og Horisont Europa-programmet.

Nordisk ministerråd

Innlandet fylkeskommune har den norske regionale representanten i arbeidsgruppa for grønn, rural bygdeutvikling i perioden 2021-2025. Det skal utvikles fire forskingsprosjekt som forskingsinstituttet Nordregio skal gjennomføre i fireårsperioden.

Økonomisk resultat

Rammeområdet for næring og internasjonalt samarbeid viser et mindreforbruk på 10 mill. kroner etter avsetning ifm. resultatordningen. Se mer informasjon under kapittelet «Økonomi – resultat og analyse».

Samfunn, plan og miljø

Fylkeskommunens ansvar innenfor samfunn, plan og miljø omfatter:

- Kommunal veiledning i arealsaker
- Områdene vann, vilt, fisk og geodata
- Regional planlegging, samfunnsplanlegging og stedsutvikling
- Energi og klima
- Folkehelse
- Statistikk og analyse
- Oppfølging av interkommunale politiske råd

God klimatilpasning og reduserte klimautslipp

Arbeide for at Innlandet blir klimanøytralt innen 2030

Fylkeskommunen jobber strategisk og operativt for å oppfylle dette målet, og har igangsatt flere tiltak. Det er f.eks.:

- Innført klimabudsjett fra 2021
- Medvirkning i kommunale plansaker
- Prosjektoppfølgning i diverse klimarelaterte prosjekter
- Igangsatt prosessen med miljøsertifisering av fylkeskommunen
- Videreutvikle og styrke «Klimapartnere Innlandet» med flere partnere
- Utarbeidet planprogram for regional plan for klima, energi og naturmangfold

Fylkeskommunen deltar i prosjektgrupper og planprosesser for å følge opp regionale målsettinger om klimagassreduksjon. Eksempler er arbeidet med areal- og transportstrategi for Mjølsbyen og vedtatte ATP-avtaler. Gjennom dialog og veiledning overfor kommuner i deres planlegging omkring tema som blant annet samordnet bolig-, areal-, og transportplanlegging, vil dette perspektivet være sentralt.

God samhandling om samfunnsutviklingen i Innlandet

Sikre samhandling og tverrfaglighet internt i fylkeskommunen og i Innlandet

Innen fagområdet for folkehelse, integrering og kulturelt mangfold er det etablert en egen faggruppe som søker samhandling mellom Innlandet fylkeskommune, kommunene og andre eksterne samarbeidsaktører. Fylkeskommunen arbeider internt og eksternt med kunnskapsutveksling omkring FN's bærekraftsmål for å integrere og styrke dette arbeidet med kommunene.

«Samfunnsutvikling Innlandet» er opprettet. Det er en teams-plattform for å kunne dele kunnskap og ha en uformell dialog mellom kommuner, fylkeskommunen og relevante samarbeidsaktører. Temaområdene per nå er samfunnsplanlegging, herunder folkehelse, kunnskapsproduksjon, FNs bærekraftsmål, integrering / inkludering og arealplanlegging.

Fylkeskommunen leder og koordinerer «Program for folkehelsearbeid i kommunene» Folkehelseprogrammet skal bidra til langsiktig styrking av kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Det innebærer for fylkeskommunen bl.a.:

- Oppfølging av planen
- Veiledning og opplæring av politikere («Sunne kommuners politikeropplæring»)
- Planlegging av folkehelse- og levekårsundersøkelse i 2022
- Samarbeid for å øke andelen fysisk aktive barn, ungdom, voksne og eldre
- Deltakelse i styringsgruppe i AntiDoping Innlandet
- Samarbeid med KoRus om Ungdataundersøkelsen i de vgs i 2021

Det er etablert et fellesforum for geomatikk i fylkeskommunen.

Innlandsstatistikk

Fylkeskommunen leder prosjektet Innlandsstatistikk.no. Innlandsstatistikk er et samarbeidsprosjekt mellom Statsforvalteren, NHO Innlandet, Innovasjon Norge, Høgskolen i Innlandet/Østlandsforskning, NTNU Gjøvik, NAV Innlandet og Sparebank1. Målet er å etablere et brukervennlig nettsted for statistikk og analyse som er relevant for Innlandssamfunnet. I januar 2022 skal nettstedet lanseres, og prosjektet er nå inne i fase 2, og overleveres til drift i juni 2022. Det er god framdrift i prosjektet, og en har nådd målene for innholdsproduksjon for fase 1.

Bærekraftig samfunnsutvikling basert på regionale fortrinn

Fylkeskommunen er i gang med å utarbeide tre nye regionale planer som en oppfølging av Innlandsstrategien. Bærekraftig samfunnsutvikling ligger til grunn ved utarbeidelse av de regionale planer.

Det er etablert partnerskap med alle kommunene i Innlandet. Partnerskapet utøves gjennom regionrådene de interkommunale politiske rådene, hvor Innlandet fylkeskommune er deltakende part.

Innlandet fylkeskommune vektlegger å bygge opp god lokal kunnskap som bringes inn i ulike aktiviteter og oppgaver gjennom god dialog med kommunene.

Fylkeskommunen skal være en god og nyttig samarbeidsaktør

Innlandet fylkeskommune ønsker å være en god samarbeidsaktør, spesielt overfor kommunene som er vår viktigste partner. Dette skjer blant annet gjennom konkret veiledning i faglige uttalelser, ulike innspill eller innlegg i faglige fora, arrangere møter for dialog og etablering av faglige nettverk som styrker samhandlingen.

Det er etablert et samarbeid med Statsforvalteren om videreutvikling av regionalt planforum som samarbeidsarena. Det har grunnet pandemien vært avholdt planforum via Teams. Dette har fungert bedre enn forventet, selv om den dialogbaserte kontakten i forumet, som bidrar til å gi gode diskusjoner og å bygge nettverk, ikke er like tilfredsstillende i en digital setting.

Det er etablert ulike fagnettverk på tvers av fylkeskommunene (bosetting, negativ sosial kontroll, frivillighet, kvalifisering) for informasjonsdeling og videreutvikling av fylkeskommunenes ansvar og rolle. Nettverkene samarbeider også med sentrale aktører som IMDi, Kompetanse Norge og KS. Det er også etablert et ledernetttverk som skal være et bindeledd mellom fylkeskommunene og KS (og evt. IMDi), og som vil utvikle samarbeidet og fylkeskommunens pådriverrolle.

«Regionalt forum for ungdomsmedvirkning» ble etablert av hensyn til kravet om ungdomsmedvirkning i «Program for folkehelsearbeid i kommunene». Målsettingen er å styrke kompetansen omkring ulike medvirkningsarenaer for ungdom.

Sikre oppfølging av planstrategi og regionale planer med handlingsprogram

I tillegg til utarbeidelse av nye regionale planer skal Innlandet fylkeskommune ivareta og gjennomføre tiltak i samsvar med gjeldende handlingsprogram til regionale planer som fortsatt gjelder inntil vi får vedtatt nye planer.

Planprosessene og framdriftsplan er justert som følge av pandemien. De regionale planene skal legges frem til politisk behandling i fylkesutvalg og fylkesting februar 2023. Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap vil bli lagt frem for politisk behandling i juni 2023.

I områder som omfattes av regionale planer for villrein, har Innlandet fylkeskommune et særlig ansvar for å sikre villreinens leveområder. I disse områdene oppleves et stort press på arealet, særlig tiltak som øker ferdselen i områdene.

Fylkeskommunen har sekretariatsansvar for oppfølging av «Regional plan for Ottadalsområdet». Det vil bli gjennomført samlinger med politikere som har ulike verv i forbindelse med oppfølging av villreinplanene. Dette arbeidet har vært vanskelig å gjennomføre grunnet pandemien, men målet er å gjennomføre flere samlinger i 2022.

Oppfølging av regionale planer for vannforvaltning gjennomført i samarbeid med vannregionmyndigheten. Regionale planer for vannforvaltning ble rullert og vedtatt i 2021.

Innlandet fylkeskommune følger regional plan for Lågen gjennom ledelse av arbeidsgruppe og styringsgruppe. Dette arbeidet vil bli tettere fulgt opp når det er mulig med fysiske møter og befaringer. Planarbeidet er tett koblet til arbeidet med Phusicos-prosjektet.

Regional plan for et flerkulturelt Hedmark vil bli integrert i «Regional plan for det inkluderende Innlandet». I påvente av dette følges de nasjonale minoritetsgruppene spesielt opp gjennom dialog og møter i kommunene som er berørt. Dette gjelder både det sørsamiske miljøet, tatermiljøet og skogfinsk miljø.

I skogbeltet bak myra ligger en boplass med gammetuft. Foto: Nina Hildre.

Inkluderende regioner med god livskvalitet

Gjennom god planlegging legges det til rette for bærekraftige samfunn med gode rammebetingelser for næringsliv, arbeidsplasser, langsiktig arealbruk og sosialt mangfold. I dialog med kommunene er det viktig å bidra til å styrke alle innbyggers medvirkning og deltakelse i ulike prosesser, stimulere til å utvikle gode lokalsamfunn som bidrar til likestilte og helhetlige helsefremmende miljø. Dialog omkring god arkitektur og oppfordring om å bidra til kvalitet i utviklingen av byer og tettsteder er vesentlig i samhandling med kommunene. Tilrettelegging for alle er videre et viktig plantema og innebærer fokus på å utvikle aldersvennlige samfunn gjennom universell utforming og god sosial infrastruktur.

Ivaretagelse av nasjonale minoriteter er et viktig område for fylkeskommunen. Arbeidet med samarbeidsavtalen med Sametinget ble avsluttet og signering ble gjennomført i Sametinget i høst. Avtalen omfatter tema som regional planlegging og arealforvaltning, kunst og kultur, næringsutvikling, språk, folkehelse og livskvalitet, miljø og natur bl.a. Det er gitt bistand til Engerdal kommune i søknadsarbeidet for å innlemme kommunen i samisk språkforvaltningsområde.

Inkludering

Fylkeskommunen har ansvaret for å komme med anbefaling til IMDi om bosetting av flyktninger i Innlandet. I anmodningsprosessen om bosetting av flyktninger ble det lagt vekt på å opprettholde bosetting i kommuner for blant annet å sikre kommunal beredskap, geografisk fordeling, og forutsigbare rammer som sikrer at man ikke bygger ned lokal kompetanse og mottaksapparat. Det er opprettet nettverk som inkluderer alle fylkeskommunene og som skal bidra til å styrke det regionale integreringsarbeidet på en helhetlig måte.

Med ny integreringslov har fylkeskommunen fått et konkret ansvar innen bosetting, karriereveiledning og kvalifisering for blant annet å møte et arbeidsmarkedsbehov. Det er etablert et samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet og NAV Innlandet for felles informasjonstiltak ut mot kommunene rundt tolkning og implementering av ny lov.

Folkehelse

Folkehelse og livskvalitet skal være gjennomgående tema i de regionale planene, men er spesielt ivarettatt i «Regional plan for det inkluderende Innlandet». Frem til denne planen er vedtatt, gjelder Regional plan for folkehelse (tidl. Oppland) og Strategi for folkehelse (tidl. Hedmark)

På folkehelseområdet arbeides det med prosjektoppfølgning av Folkehelseprogrammet. Det arbeides også med forvaltning av tilskuddsordningen «Påvirkningsfaktorer på folkehelse i nærmiljøet» og «Mat i et folkehelseperspektiv». Det er gitt støtte til prosjekt «Fiskesprell» for å øke kunnskap om konsum av fisk, og tilskuddsordningen «Enkelt å velge sunt». Det er også jobbet med profilering av ulike folkehelse tema på våre nettsider.

I 2021 ledet Innlandet fylkeskommune arbeidet med å arrangere Maihaugkonferansen. Maihaugkonferansen er en fagfestival og en samlende arena for alle som jobber med inkludering, integrering og medborgerskap. Konferansen er endret fra å ha et særlig fokus på integrering til det videre begrepet inkludering. Overskriften for konferansen i 2021 var: Innafor - deltakelse og inkludering.

Økonomisk resultat

Samfunn, plan og miljø har et resultat i balanse etter at 0,7 mill. kroner er avsatt til resultatfond. Se mer informasjon under kapitelet «Økonomi – resultat og analyse»

Illustrasjon: Mostphotos

Administrasjon og fellestjenester

Fylkeskommunens ansvar innenfor administrasjon og fellestjenester omfatter:

- Sikre effektiv tjenesteproduksjon og bidra til å styrke Innlandet fylkeskommune som regional utviklingsaktør
- Sikre et godt grunnlag for politiske beslutninger og effektiv gjennomføring av disse
- Yte best mulig service til alle fylkeskommunale virksomheter slik at tjenestetilbudet blir best mulig for innbyggerne

En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon

God ledelse og aktivt medarbeiderskap

Grunnet smittevern hensyn i 2021 har de ansatte i sentraladministrasjonen i lengre perioder arbeidet hjemmefra. Ansatte i fylkeskommunen har tilpasset seg situasjonen i stor grad og oppgavene blir i all hovedsak gjennomført som planlagt. Erfaringer med moderne og hybride arbeidsformer tas med videre i utviklingen av organisasjonen.

Medarbeiderundersøkelse

Det ble gjennomført en medarbeiderundersøkelse i hele fylkeskommunen i 2021. Det er arbeidet systematisk med tiltak knyttet til å videreutvikle arbeidsmiljøet.

Kultur for ledelse og medarbeiderskap

Det er gjennomført ledegruppeutvikling for toppledergruppen i samarbeid med AFF. Det arbeides videre med å utvikle et utviklingsprogram for ledere i Innlandet fylkeskommune. Det å skulle etablere en ny organisasjon samtidig med å håndtere en pandemi har tatt mye tid i 2021, og har gjort at det har vært krevende å sette i gang med utviklingsaktiviteter.

Det arbeides løpende med involvering og drøfting jf. lov- og avtaleverk, med tillitsvalgte og med AMU/ HAMU.

Likestilling og mangfold

Det er flere kvinner enn menn ansatt i Innlandet fylkeskommune. De fleste ansatte i Innlandet fylkeskommune jobber heltid. Samtidig har fylkeskommunen også medarbeidere som jobber deltid. De fleste av de som jobber deltid har 50 % eller mer i stillingsstørrelse. Innlandet fylkeskommune har ingen helhetlig oversikt over hva som er frivillig versus ufrivillig deltid. Kjønnssfordeling i toppledergruppen er 4 menn og 4 kvinner. Innlandet fylkeskommune har 295 ledere, hvorav 144 er kvinner og 151 menn.

I forbindelse med utlysninger av ledige stillinger presiserer fylkeskommunen et ønske om at arbeidsstyrken skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er et mål å oppnå best mulig alders- og kjønnssammensetning og å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn.

Fylkeskommunen ser et potensiale når det gjelder å jobbe mer systematisk i arbeidet med mangfold og likestilling.

Sykefravær

Sykefraværet i Innlandet fylkeskommune var i 2021 på 6,5 %, der det legemeldte fraværet utgjør ca. 5,5 %. I 2020 var sykefraværet 5,3 %. Kvinner har gjennomgående høyere

sykefravær enn menn. Variasjonene i sykefraværet er relativt stort i organisasjonen. Mye av sykefraværet i 2021 skyldes pandemien.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Det har vært fokus på overordnede rutiner i kvalitetsverktøyet, samtidig som den operative delen av HMS-arbeidet som bistand til etablering av internkontrollsystem hos virksomhetene, oppfølging av hendelser og forebyggende arbeid i samarbeid med avdelingene. Intensjonen er å legge til rette for et brukernyttig og -vennlig system, og tett oppfølging. Et satsningsområde har vært forebygging og oppfølging av hendelser med vold og/eller trusler mot ansatte.

Innen HMS er det i 2021 arbeidet med å etablere organisering av vernetjeneste, med verneområder og verneombud, og AMU/HAMU. HMS-arbeidet preges generelt av et tett samarbeid i organisasjonen for å etablere en enhetlig praksis.

Grunnleggende opplæring i arbeidsmiljø er under utvikling og vil tilbys i form av e-læring.

Beholde, utvikle og rekruttere riktig kompetanse

Ved utgangen av 2021 hadde Innlandet fylkeskommune 4 038 ansatte. Rammeområdene for kompetanse og tannhelse sysselsetter 3 389 (84 %) av disse.

I 2021 sysselsatte fylkeskommunen 91 lærlinger. Av disse er 46 løpende lærlingekontrakter, og 45 er nye lærekontrakter i 2021.

Turnover

Turnover for 2021 var på 8,5 %. Sammenlignet med andre fylkeskommuner er dette relativt lavt. I 2021 har det vært utlyst totalt 574 stillinger i hele organisasjonen. 508 av disse har vært utlyst eksternt. 8 av stillingene er utlyst 2 ganger. Det har i gjennomsnitt vært 10 søkere per utlyste stilling. Det er stor variasjon i turnover og hvor krevende det er å rekruttere og beholde kompetanse innen de ulike fagområdene i Innlandet fylkeskommune.

God økonomistyring og effektiv ressursbruk

Det er jobbet med flere prosesser som bidrar til bedre økonomistyring og mer effektiv ressursbruk.

Digitale styringsverktøy

Framsikt er tatt i bruk for både økonomiplanprosessen og årsbudsjettspesifisering. Framsikt er et brukervennlig og godt verktøy som er positivt tatt imot blant ledere og ansatte, og hos politikerne. Det bidrar til bedre økonomisk oversikt og enklere budsjettering.

Prosjekt virksomhetsstyringsverktøy ble startet sommeren 2021. Det er besluttet å anskaffe et datavarehus for styringsdata og en samlet anskaffelse ift. verktøystøtte til mål – og resultatstyring, risikostyring og e-håndbok/avvik. Det planlegges å gå ut i konkurranse med denne verktøystøtten sommeren 2022. Fylkeskommunen har gått til direkte anskaffelse av Framsikt rapporteringsmodul. Første digitale rapportering gjennom Framsikt kommer ifm. 1. tertial 2022.

Endring i kontoplanen

Det er utarbeidet en ny tjenestekontoplan som erstatter funksjonskontoplanen. Dette gir en mer logisk oppbygging av tjenestene og vil gi bedre intern økonomistyring og rapportering til fylkestinget.

Økonomiske styringsparametere

Det er utarbeidet nye økonomiske styringsparametere (finansielle måltall) som skal bidra til å sikre fylkeskommunens langsiktige økonomiske bærekraft. Disse ble vedtatt av fylkestinget i juni 2021.

Målstruktur

Målstruktur på overordnet nivå ble vedtatt i juni-tinget. Delmål er utarbeidet i høst og innført ifm. utarbeidelsen av Fylkesbudsjett 2022–2025. Arbeid med resultatindikatorer er påbegynt.

Digitalisert kasseoppgjør for tannklinikker og kantiner

På vegne av alle fylkeskommunene som benytter Opus-dental i sin tannhelsetjeneste har IFK gjort en omfattende jobb med å få laget et digitalisert kasseoppgjør og med tilhørende fakturaservice. Klinikken på Hamar og Lillehammer ble satt i drift 1. desember og løsningen har fungert som forutsatt. De resterende klinikkene vil bli implementert i løsningen fortløpende frem til mai 2022. Løsningen vil gi en betydelig effektiviseringsgevinst ved utfakturering av tjenesten og daglige kassaoppgjør.

Fylkeskommunen har også jobbet med løsning for digitalt kasseoppgjør for kantinene i fylket og startet opp en slik løsning i oktober for Stange VGS og Skarnes VGS. Da fjerner vi all papirflyt i denne prosessen og kasseoppgjør overføres digitalt til økonomisystemet hver natt.

Rapportering

Årsregnskapet for 2020 ble avlagt uten vesentlige merknader fra revisor. Dette er Innlandet fylkeskommune svært fornøyd med, gitt at det var første regnskapsavleggelse for Innlandet fylkeskommune. Fylkeskommunen har også fått gode tilbakemeldinger på årsberetningen og på tertialrapportene.

Høy digital modenhet i organisasjonen

Organisering med porteføljeråd og porteføljestyring har som formål å samordne og prioritere ulike initiativ og behov knyttet til digitalisering og tjenesteutvikling i organisasjonen. Det er igangsatt arbeid med utvikling av felles prosjektmetodikk, robotisering av arbeidsprosesser og felles e-læringssystem.

Ny forvaltningsmodell for digitale tjenester ble vedtatt i september. Modellen er tatt i bruk på flere større IT-tjenester og rulles nå videre ut i organisasjonen. Det arbeides med opplæring og praktisk bruk av verktøy tilknyttet M365. Det har vært en dreining over fra basis bruk til mer avansert bruk og verktøy i perioden.

Synliggjøre fylkeskommunen som regional utviklingsaktør

Innlandet fylkeskommune skal aktivt bruke kommunikasjon for å nå organisasjonens mål, nedfelt gjennom Innlandsstrategien og årlige fylkesbudsjett. Kommunikasjonsstrategien beskriver satsingsområdene, og tiltaksplanen er verktøyet som skal ta oss i riktig retning. For at fylkeskommunen skal ta en tydeligere rolle regionalt og nasjonalt, vil kommunikasjonsarbeidet stå sentralt.

Det er i forbindelse med vedtatt kommunikasjonsstrategi for Innlandet etablert et tverrfaglig kommunikasjonsnettverk i fylkeskommunen. Fylkeskommunen har jobbet videre med klarspråk.

Film om Innlandsstrategien «Fra røttene til eventyrlige muligheter» ble lansert på oppstartsmøte for de regionale planene 11. oktober 2021.

Effektiv dokumenthåndtering og korrekt arkivdata

Mye av forbedrings- og effektiviseringsarbeidet er knyttet til automatisering av informasjonsflyt og automatisk lagring av dokumenter. Dette er løst via flere integrasjoner mellom fagsystemer og Elements. I tillegg er det utviklet et sett med digitale skjema. Hensikten er å forbedre den digitale brukerdialogen med fylkeskommunen og tilrettelegge for enklere og sikrere innsending av dokumentasjon.

I løpet av 2021 er det jobbet med stabilisering og oppfølging av nytt felles sak- og arkivsystem Elements Cloud. Det ble ført tett dialog med systemleverandør om forvaltning av løsningen og kontinuerlig forbedring av tjenester knyttet til den, blant annet stabilitet, versjonsoppgraderinger og testing. Det er etablert velfungerende brukerhjelp for Elements-brukere.

Det er nesten 1 000 hyllemeter arkivmateriale etter tidligere Hedmark fylkeskommune som er avlevert til Innlandet fylkesarkiv for langtidsbevaring.

Anskaffelser som bidrar til effektiv drift og god ivaretagelse av samfunnsansvaret

Et nytt kontraktsadministrasjonssystem ble tatt i bruk i 2021 og det er jobbet med å overføre nye og gamle avtaler til dette systemet. Dette arbeidet har medført at antall løpende avtaler har økt fra 113 til 138.

Utvalgte indikatorer anskaffelser	2021	2020
Antall nye avtaler med verdi over NOK 100 000	138	113
Antall aktive rammeavtaler og løpende tjenesteavtaler	353	217
Antall avtaler som har utløpt og skulle vært fornyet	13	19
Antall avgjorte klagesaker i KOFA med brudd på regelverket	0	1
Antall uetiske opptredener i anskaffelsesprosessen som er identifisert (korrupsjon, inhabilitet, annen egennytte)	0	0
Antall konkurranser hvor en innovativ anskaffelsesprosess er gjennomført	0	0
Antall nye avtaler som er gjennomført i samarbeid med andre	30	6
Andel inngåtte avtaler hvor krav til livssyklus-kostnader er ivaretatt (i de tilfeller hvor dette er relevant)	97 %	95 %
Andel inngåtte avtaler hvor krav til ILOs kjernekonvensjoner og/eller sosial dumping er ivaretatt (i de tilfeller hvor dette er relevant)	93 %	100 %

Brukervennlige, sikre og integrerte IKT-løsninger

Det er totalt sett en god driftssituasjon på Innlandsplattformen og det er ikke avdekket kritiske forhold i den daglige driften.

I 1. kvartal i 2021 ble de resterende tannklinikkene flyttet over til ny infrastruktur, noe som har gitt en betydelig forbedring i stabilitet for dem. I mars 2021 ble IKT-Support flyttet til en felles plattform for saksbehandling, som har bidratt til bedre samarbeid med blant annet videregående skoler. Fra mars til august 2021 ble alle gamle lokale telefoni løsninger avvirket og flyttet over til et felles skybasert telefoni og sentralbordløsning. I perioden mai til september 2021 ble alle videregående skoler flyttet over ny infrastruktur. Nettverket var tidvis ustabil i perioden april til august på grunn av en konfigurasjonsfeil. Dette skapte noe utfordring i forbindelse med skolestart.

Det er kontinuerlig fokus på sikring og kontroll av installerte applikasjoner. Det arbeides med driftsovervåkning og automatisering av programoppdateringer i tillegg til kravspesifikasjon på sikkerhet for bruk i risiko- og sårbarhetsanalyser som skal være ferdig i løpet av 1. kvartal 2022.

Fylkeskommunen skal være godt forberedt på å håndtere uønskede hendelser

Som for 2020 har håndteringen av pandemisituasjonen tatt mye av beredskapsressursene i sentraladministrasjonen. Arbeidet har bestått i å lede og koordinere arbeidet i fylkeskommunal kriseledelse, for alle virksomhetsområdene og samhandle med kommuneoverleger, Statsforvalteren i Innlandet og andre beredskapsaktører. I tillegg har samordning med de øvrige av fylkeskommunenes beredskapsressurser, for en lik tilnærming og erfaringsutveksling mellom fylkeskommunene, blitt prioritert.

Pandemisituasjonen har blitt godt håndtert i Innlandet fylkeskommune, men det har vært løpende utfordringer for å kunne gjennomføre smittevernforvarlig drift samtidig som et godt kvalitativt tjenestetilbud skal opprettholdes. Pandemisituasjonen sliter også på de ansatte generelt og en del utviklingsaktiviteter er satt på vent som følge av situasjonen.

Det mest krevende har vært å tilpasse undervisningssituasjonen ute på skolene under stadig skiftende forutsetninger. Mye godt arbeid er gjort på skolene for å håndtere situasjonen og samspillet mellom skoleledelse og skoleeier har fungert godt i håndteringen. Skolene har måttet trå til for å avhjelpe smittesporingsarbeidet i kommunene når elever/ansatte har vært smittet, og ved massetesting på skolene har logistikk med pakking og utdeling av hurtigtester krevd mye ressurser. I tillegg har skolene tilrettelagt for vaksinerings av 16- og 17-åringer ute på de fleste av Innlandets videregående skoler.

Tannhelsetjenesten har god faglig smittevernkompetanse og gode rutiner for smittevernforvarlig behandling av pasienter. Men også for tannklinikkene har pandemisituasjonen krevd stadige tilpasninger i driften.

Kollektivtransporten har løpende måttet gjort tilpasninger ift. smittevernforvarlig drift. Det har vært god dialog mellom Innlandstrafikk og operatørene.

I 2021 har fylkeskommunen måtte håndtere parallelle uønskede hendelser. Samferdselsavdelingen har ved flere tilfeller vært i beredskap og har måttet sette krisestab for å håndtere hendelser på fylkesvegnettet og i kollektivtrafikken. Håndteringen er blitt gjennomført på en meget god måte.

Det har også vært flere uønskede hendelser på de videregående skolene som er blitt håndtert profesjonelt iht. et godt planverk.

I 2021 er det blitt jobbet for å implementere hendelseshåndteringsverktøy (CIM) i Innlandet fylkeskommune for å kunne håndtere uønskede/alvorlige hendelser, varsling- og meldingstjeneste overfor egne ansatte samt samhandling med andre beredskapsaktører.

Overordnet krisehåndteringsplan for fylkeskommunen blir fortløpende oppdatert. Målet om å gjennomføre helhetlig ROS for Innlandet fylkeskommune ble dessverre ikke nådd i 2021. Beredskapsressursene er blitt anvendt for å håndtere pandemisituasjonen.

I forbindelse med gjennomføringen av Stortingsvalget høsten 2021 ble det gjennomført ROS-analyse for å sikre en trygg gjennomføring av fylkeskommunes ansvar og oppgaver knyttet til valget.

God IKT-sikkerhet og ivaretagelse av personvernet

Formålet med styringssystem for personvern og informasjonssikkerhet er å etablere, vedlikeholde og dokumentere tiltak som gir tilstrekkelig internkontroll innen personvern og informasjonssikkerhet. Styringssystemet har blitt videreutviklet gjennom året, men alle deler av styringssystemet er ikke ferdig implementert enda. Årsakene til dette er kapasitetsutfordringer.

I 2021 er styringssystemet utvidet med:

- sikkerhetskrav til adressesperre for trusselutsatte personer,
- sikkerhetskrav for informasjonsklassifisering,
- sikkerhetskrav til risikostyring og
- prosedyre for avvik innen personvern og informasjonssikkerhet.

I tillegg er det utarbeidet utkast til sikkerhetsinstruks som foreløpig ikke er implementert. Videre er det blitt utarbeidet en prosedyre for opplæring innen personvern og informasjonssikkerhet, som iverksettes første kvartal 2022.

Innlandet fylkeskommune har foreløpig ikke fått på plass en beredskapsplan for IKT. Det har ikke vært tilstrekkelig IKT-ressurser til å prioritere dette arbeidet pga. arbeidet med felles Innlandsplattform, men dette vil bli prioritert i 2022.

Fylkeskommunen har løpende erfaringsutveksling med ulike eksterne aktører som Kommune-CSIRT, KS og Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) for å oppdatere trusselbildet knyttet til IKT og informasjonssikkerhet som fylkeskommunen må forholde seg til. Fylkesutvalget besluttet at fylkeskommunen fra 1. januar 2022 skal tegne medlemskap og inngå en samarbeidsavtale med Nasjonalt senter for informasjonssikkerhet i kommunesektoren (Kommune-CSIRT). Dette vil ytterligere styrke fylkeskommunens evne til å ivareta informasjonssikkerhet på en god måte.

På tampen av året så er det blitt jobbet mye med sikkerhet knyttet til folkeavstemningen som ble gjennomført i februar 2022.

Det ble i 2021 totalt meldt 31 avvik knyttet til informasjonssikkerhet- og personvern i fylkeskommunen. 26 av disse avvikene er ferdigbehandlet og lokket mens de øvrige fem er under behandling. Åtte av avvikene er blitt vurdert som alvorlige.

Effektiv drift, verdibevarende forvaltning og helhetlig utvikling av eiendomsporteføljen

Drift og vedlikehold

Det er etablert energiledelse (ELG) som følger opp energiforbruk, kartlegger potensialer og utfører energibesparende tiltak i den eide bygningsmassen. Det er videre gjennomført kartlegging av tilpasningsdyktighet for alle eide bygg i 2021, dette skal benyttes inn i arbeidet med kommende handlingsplan for investeringsprosjekter. Det pågår arbeid for å etablere 4-årsplaner for kartlagt vedlikeholdsetterslep. Noe av arbeidet mangler strukturering (porteføljestyling) i påvente av nytt felles FDVU-system.

Det er gjennomført en rekke energibesparende tiltak i 2021 som har til hensikt å redusere framtidige energibehov.

Forvaltning

Det er i løpet av året inngått kontrakt for anskaffelse av et nytt, felles eiendomsforvaltningssystem som skal tas i bruk i løpet av 2022. Dette vil bidra til en god, total oversikt over eiendommassen og leiekontraktene for fylkeskommunen. I forbindelse med byggeprosjekt på Raufoss har man skaffet midlertidige lokaler for skolens elever og ansatte i byggeperioden.

I løpet av året er det avhendet fire eiendommer: Mathiesensgate 11 C og L'orangesvei 5 D på Lillehammer, andel Vallejordet på Lena og Svartbekkvegen 83 i Elverum (Vestad).

Arbeidet med å avhende Hjerleid i tråd med gjeldende regler og fylkestingsvedtak ble igangsatt på slutten av året.

Investeringsprosjekter

I løpet av året er det gjennomført en rekke investeringsprosjekter. Prosjektene er i planleggings-, utrednings- eller i utførelsesfasen. De 5 største prosjektene:

- Kontorlokaler sentraladministrasjonen (383,8 mill.)
- Valdres videregående skole – rehabilitering (156,7 mill.)
- Raufoss vgs – tilbygg, ombygging og rehabilitering (208,1 mill.)
- Fellestiltak yrkesfag, fagfornyelse (164,9 mill.)
- Tiltak innelima utvalgte skoler (55 mill.)

Være en bærekraftig, profesjonell og effektiv byggherre

Eiendom er byggherre for mange vedlikeholds- og investeringsprosjekter. Eiendom er en permanent byggherre, dvs. spesialisert som profesjonell byggherre med egen ekspertise og organisasjon som ivaretar byggherrens interesser.

I 2021 har fokus vært rettet mot gjennomføring av byggeprosjekter og bruken av kvalitetssikringssystemet knyttet til ulike kategorier prosjekter.

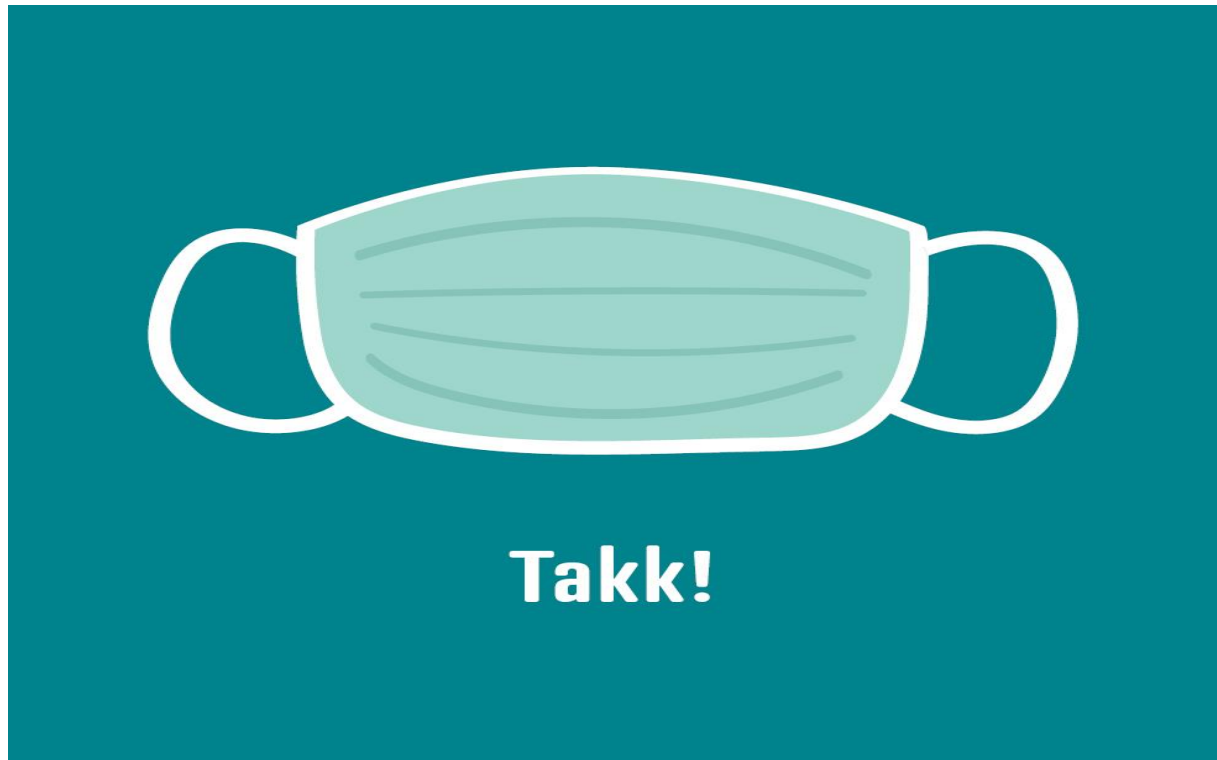
Det har vært arbeidet med prosess knyttet til eiendomsstrategi der premisser for utforming av fylkeskommunens bygg skal inngå. Der skal også krav knyttet til miljø, energiforbruk, klimautslipp mv. inngå.

Nytt eiendomsforvaltningssystem og prosjektøkonomisystem er anskaffet – prosess knyttet til implementering pågår.

Prosjektanvisninger har vært under utvikling sammen med øvrige maler og prosedyrer. Det er inngått et samarbeid med NTNU på Gjøvik for å se nærmere på bærekraftige bygg i nye byggeprosjekter.

Økonomisk resultat

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 18 mill. kroner ved årets slutt inkludert bruk av 2,3 mill. kroner fra fond. Dette var planlagt bruk ifm. IKT-verktøy tilknyttet virksomhetsstyring. Se mer informasjon under kapittelet «Økonomi –resultat og analyse».

Illustrasjon: Innlandstrafikk

Eierskapsforvaltning

Innlandet fylkeskommune forvalter betydelige verdier gjennom sine ulike selskaper. For å forvalte fylkeskommunens verdier på en best mulig måte har fylkestinget etablert en overordnet eierstrategi.

Fylkestinget har oppnevnt et eierskapsforum bestående av fylkesutvalgets medlemmer med fylkesordfører Even Aleksander Hagen som leder. Eierskapsforumet er gitt i mandat å følge opp og evaluere selskaper som fylkeskommunens eier og utarbeider årlig en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen for 2020 gir en samlet oversikt over selskapene som Innlandet fylkeskommune har eierskap i per 31. desember 2020. Eierskapsmeldingen for 2020 ble behandlet på fylkestinget i desember 2021.

Regionreformen og ny kommunelov

Hedmark fylkeskommune og Oppland fylkeskommune ble slått sammen til Innlandet fylkeskommune 1. januar 2020. I løpet av 2020 har det også tredd i kraft endringer i kommunelovens regler om interkommunalt samarbeid. Sammen har dette gjort at enkelte selskap har måtte endre organisasjonsform, mens andre selskap har måtte endre vedtekter, aksjonæravtaler og samarbeidsavtaler.

Andre konsekvenser av regionreformen er at enkelte samarbeid har blitt oppsagt, eierandeler solgt, og man har utredet alternative løsninger for nye Innlandet fylkeskommune.

Avklaring knyttet til eierskap i utføringsbedrifter

Før regionreformen hadde Hedmark fylkeskommune og Oppland fylkeskommune eierinteresse i flere utføringsbedrifter. Fylkeskommunene hadde forskjellig tilnærming til hvordan man skal forvalte eierskapene. I sak 3/2021 vedtok fylkestinget at Innlandet fylkeskommune skulle beholde eierskap i utføringsbedringene, men at det må sikres en mer aktiv forvaltning av eierskapet.

Innlandet Energi Holding AS

Innlandet fylkeskommune har eierskap i Eidsiva Energi AS gjennom selskapene Oppland Fylkeskraft AS og Hedmark Fylkeskraft AS. I forbindelse med fusjon mellom Eidsiva Energi AS og Hafslund E-CO AS, ble Innlandet Energi Holding AS stiftet. Selskapet skal eie aksjer i Eidsiva Energi AS og gjennom dette eierskapet bidra til å utvikle verdier i Eidsiva samt det som står i forbindelse med dette.

Skysstasjoner

Innlandet fylkeskommuner er deleiere i Fagernes Skysstasjon AS og Otta Skysstasjon AS. Eierskapet er ledd i fylkeskommunens arbeid med å sikre et godt kollektivtilbud. Administrasjonen har påbegynt en utredning om det er behov for at fylkeskommunen skal drive skysstasjon. Det er ikke avgjort om fylkeskommunen vil fortsette eierskapet eller selge seg ut.

Fylkeskommunale råd og utvalg

Ungdommens fylkesting

Ungdommens Fylkesting Innlandet (UFT) oppnevnes av fylkestinget og er et rådgivende organ for Innlandet Fylkeskommune. UFT består av 46 representanter fra ungdomsrådene i kommunene.

2021 har tross pandemi vært et fint år for UFT med mye aktivitet. Etter at fylkestinget vedtok revidert reglement i april, har arbeidsformen blitt endret noe og det har så langt fungert. UFT har gjennomført tre stormøter i løpet av 2021, et på teams og to fysiske. I tillegg har det vært gjennomført 9 halvdagsmøter på teams. Det ble valgt ny leder og nestleder i desember.

UFT har hatt orienteringer om mange aktuelle saker og uttalt seg der de har ønsket å gi innspill. De har deltatt i flere medvirkningsseminarer og enkeltrepresentanter har deltatt ved ulike konferanser og samlinger.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne er lovfestet, og er et rådgivende organ for fylkeskommunen. Rådet består av 11 representanter og 11 personlige vararepresentanter som alle er foreslått av funksjonshemmedes organisasjoner og som er valgt av fylkestinget. Rådet består også av 2 observatører fra fylkestinget. Rådet skal uttale seg i alle saker som gjelder personer med funksjonsnedsettelse, og rådet kan ta opp saker på eget initiativ. Det ble gjennomført 10 ordinære møter, 6 digitale og 4 fysiske. 9. april ble det avholdt webinar for de kommunale rådene.

Rådet kommet med innspill til mange saker, som bla. nybygg og rehabilitering av videregående skoler, tannklinikker og fylkeshuset, mobilitetsstrategien, ny boligsosial lov, PP-tjenesten, tilbudsstrukturen i videregående opplæring, ny opplæringslov og kulturstrategien for Innlandet fylkeskommune

Rådet har også viet tid til spesialundervisning, universell utforming og inkludering i fritid og arbeidsliv.

Innlandet fylkes flerkulturelle råd

Flerkulturelt råd er ikke et lovpålagt råd, men har eget reglement og er et rådgivende organ for Innlandet fylkeskommune.

Rådet skal være en stimulans for minoritetenes samfunnsdeltakelse og brukermedvirkning og bidra til at etniske og nasjonale minoriteter bosatt i Innlandet, skal sikres en åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i saker som er særlig viktig for dem. Rådet består av 9 representanter, 9 personlige vararepresentanter og 2 observatører fra fylkestinget.

Hovedfokuset i 2021 var innvandrere og korona, og det ble gjennomført møter blant annet med representanter fra Statsforvalteren. Rådet har også brukt en del tid på nasjonale minoriteter, TV-aksjonen 2021, Likestillingssenterets rapport om minoritetsungdoms opplevelse av rasisme i Innlandet og regional plan om det inkluderende innlandet.

Rådet har også kommet med innspill tilknyttet næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn, ny boligsosial lov, internasjonalt arbeid i fylkeskommunen, ny integreringslov, ny opplæringslov, PP-tjenesten, voksnes læring samt anmodning om bosetning av flyktninger.

Innlandet fylkeskommunes eldreråd

Innlandet fylkeskommunes eldreråd er oppnevnt av Fylkestinget, etter forslag fra fylkesdekkende pensjonistforeninger. Eldrerådet skal være rådgivende organ for fylkeskommunen og behandle saker som berører de eldre sine levekår. Eldrerådet har 9 medlemmer med personlig valgte varamedlemmer, og 2 observatører med vara fra fylkestinget.

I 2021 hadde eldrerådet 10 rådsmøter, hvorav 5 var digitale, og avholdt en to-dagers konferanse for de kommunale eldrerådene.

Rådet har avgitt 3 høringssvar og innspill, og vært representert på ulike utvalg/forum som for eksempel brukerutvalget ved Sykehuset Innlandet HF, kvalitetsreformen «Leve hele livet», tannhelsetjenesten, «Practic-studien» samt fag- og samarbeidsråd for USHT Innlandet (Oppland).

Elev- og lærlingombudet

Skoleåret 2020/21 har ikke ombudet jobbet nok med å videreutvikle rollen som planlagt. Dette grunnet restriksjoner i forbindelse med pandemien og permisjon blant personalet. Fokuset har vært å gjennomføre planlagte møter med elevråd, og med hele elevgruppen på så mange skoler som mulig.

Gjennomføring av infomøter med elever har blitt meget godt mottatt. De tilbakemeldinger ombudet har fått tilsier at dette er noe både elever, lærere og skoleledelse ser på som veldig nyttig.

Det er også jobbet godt sammen med Mobbeombud for grunnskole i Innlandet for å bygge opp en samarbeidsplattform som kan ivareta barn og unge fra barnehage til de er ferdig med videregående opplæring.

For mer informasjon vises til Elev-, og lærlingombudets årsrapport for skoleåret 2020/21.

Mobbeombudet

Koronasituasjonen har styrt mye av aktivitetene, organisering og hverdagen for barnehager og skoler, og dette har påvirket aktiviteten til Mobbeombudet. Mye aktivitet har også dette året foregått digitalt, både i enkeltsaker, konferanser og kompetansehevingstilbud. Nye måter å organisere barnehage- og skoledagen på har gitt nye erfaringer for alle. Noen barn har opplevd at dagene har blitt tryggere fordi gruppene har vært mindre og voksentettheten større, mens andre har opplevd mer sårbarhet knyttet til blant annet høyt fravær og vikarer i ansattgruppa og begrensinger for hvor man kan leke og hvem man kan leke med. For mange sårbare elever har det vært svært viktig med gode tiltak etter hvert som samfunnet åpnet opp igjen.

Eva Bueie Nygård sluttet i stillingen som mobbeombud for Innlandet juli 2021. Lars I. Vandli tiltrådte som rådgiver for mobbeombudet juni 2021, og Marianne Vigdal-Olsen startet i stillingen som mobbeombud i august 2021. Det har vært mye aktivitet i høst, og til tross for pandemien har mobbeombudsteamet deltatt på foreldremøter, personalmøter og mange fysiske møter i enkeltsaker. Høsten 2021 har mobbeombudet hatt 19 individsaker som teamet har fulgt tett opp. I tillegg har vi hatt svært mange veiledninger pr. telefon, særlig til fortvilte foreldre. Totalt har det vært 90 henvendelser til mobbeombudet fra august-desember 2021.

Mobbeombudet ser stor verdi i at ordningen er organisert med to stillinger, og det er utviklet et tett fagsamarbeid med elev- og lærlingeombudet i Innlandet. Det er utarbeidet en årsrapport for 2020-2021 og en halvårsrapport for høsten 2021 som gir mer detaljert informasjon om mobbeombudsteamets aktivitet.

Personvernombudet

Personvernombudet skal informere, gi råd og kontrollere iht. artikkel 35 i personopplysningsloven. Personvernombudet er kontakt for de registrerte spørsmål om personvern. I fylkeskommunen er dette innbyggere, elever og foreldre, ansatte eller andre fylkeskommunen behandler personopplysninger om.

Personvernombudet skal arbeide risikobasert og det er viktig at ombudet involveres der det er forhold som har vesentlig betydning for personvernet. Personvernombudet har også et selvstendig ansvar for å involvere seg der hendelser eller andre forhold kan medføre risiko for den registrertes rettigheter og friheter eller manglende etterlevelse av personopplysningsloven.

I 2021 har personvernombudet vært involvert i ca. 60 ulike saker. Dette er store og små saker, initiert av innbyggere, ansatte eller andre i forbindelse med fylkeskommunens oppgaver. Personvernombudet har bistått i anskaffelsesprosesser, ved kontroll av databehandleravtaler, håndtering av hendelser og avvik, meldinger til Datatilsynet samt i enkeltsaker knyttet til fylkeskommunens ulike virksomhetsområder.

Personvernombudet har gitt særskilte råd knyttet til beredskap og vurdering av personvernkonsekvenser.

Fylkeskommunen skal ha hensiktsmessige planer for å håndtere alvorlige hendelser hvor brudd på personvernet kan være en konsekvens. Det er viktig at fylkeskommunen øver på slike hendelser og at personvernet og personvernombudets rolle er representert.

Personvernkonsekvenser skal vurderes når det er høy risiko for den registrertes rettigheter og friheter, særskilt der ny teknologi benyttes. Personvernombudet har gitt råd om at det gjennomføres personvernkonsekvensvurdering (DPIA) ved bruken av Microsoft 365 i fylkeskommunen, herunder også i skolen.

Personvernombudet skal kontrollere fylkeskommunens overholdelse av personvernforordningen samt fylkeskommunens overholdelse av egne personvernretningslinjer. Her har personvernombudet bistått i utviklingen av dokumentasjon til styringssystemet.

Etikk og internkontroll

Etikk

Etikk og verdier for Innlandet fylkeskommune ses i sammenhengen med politisk vedtatt organisasjonspolitik i «Kultur for ledelse og medarbeiderskap».

Fylkeskommunens verdier er tillit, åpenhet og raushet sentrale, og det pågår et kontinuerlig arbeid for å bygge organisasjonspolitikken og verdiene inn i alt fra overordnede styringsdokumenter til praktisk arbeid med ledelse og medarbeiderskap i organisasjonen.

Høy etisk standard og god forretningsskikk skal ligge til grunn for IFKs anskaffelser. Tilbydere skal likebehandles og all samhandling skje forutsigbar, gjennomiktig og etterprøvbart. Leverandører skal behandles med respekt og ved problemer skal smidige løsninger for begge parter etterstrebis. Inngåtte avtaler skal overholdes. All opptreden skal skje på en slik måte at fylkeskommunens integritet og habilitet ikke kan trekkes i tvil, herunder mottak av gaver, leverandørbetalte reiser mv.

Internkontroll

Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet henger tett sammen, og det arbeides for å sikre at fylkeskommunen har gode prosesser, systemer og rutiner som fungerer og som fanger opp problemer og utfordringer i rett tid.

Formalisering av internkontrollen gjennom dokumentasjon og rapportering gjør at vi kan ha et godt bilde av situasjonen i de ulike delene av fylkeskommunen. I arbeidet med styringsdokumentasjon er det tilstrebet en rød tråd gjennom fylkeskommunens målhierarki og ut i den enkelte arbeidsprosess eller prosedyre. Det har gjennom hele året vært arbeidet med å kartlegge og utvikle nødvendige rutiner og prosedyrer. Dette arbeidet er godt i gang, men det gjenstår en god del arbeid med både utvikling og implementering av styringsdokumentasjonen før fylkeskommunen kan si å ha en helhetlig og integrert internkontroll.

Delegering av myndighet

Reglement for delegering av myndighet (revidert versjon) ble vedtatt av fylkestinget i desember 2020. Med bakgrunn i dette reglementet er det utarbeidet oversikt over hvilke områder, og til hvilke roller, fylkeskommunedirektøren har videredelegert myndighet til.

HR og HMS

Det har vært arbeidet systematisk med å videreutvikle arbeidsmiljø og leveranser basert på verdiene tillit, åpenhet og raushet.

Innlandet fylkeskommune har i 2021 utarbeidet og vedtatt organisering av vernetjenesten. Fylkeskommunen er delt inn i flere verneområder ut fra geografi, hvor alle verneområder har verneombud. Det er etablert HAMU for hele fylkeskommunen og flere AMU fordelt på geografiske og organisatoriske strukturer. Fylkeskommunen har egen, intern bedriftshelsetjeneste.

Det har vært arbeidet med å utvikle prosedyrer for området og sørge for enhetlig praksis i hele organisasjonen. Forebyggende HMS-arbeid er viktig, og det er lagt ned et stort arbeid spesielt rettet mot vold og trusler mot ansatte. Det er meldt fra om 140 HMS-avvik. Arbeid

med å saksbehandle og lukke avvikene er en kontinuerlig prosess med godt samarbeid mellom ulike parter og fagressurser.

Retten om medbestemmelse er ivaretatt gjennom løpende involvering av tillitsvalgte og AMU/HAMU i henhold til lov- og avtaleverk.

Informasjonssikkerhet og personvern

Styringssystemet for personvern og informasjonssikkerhet har i løpet av året blitt videreutviklet. Trusselbildet innenfor informasjonssikkerhet og personvern endrer seg raskt i takt med den teknologiske utviklingen, og det har vært arbeidet kontinuerlig både strategisk og operativt på området for å sørge for forsvarlig og sikker drift av fylkeskommunen.

Det er arbeidet planmessig med både holdningsskapende og andre opplæringstiltak. Den nasjonale sikkerhetsmåned i oktober ble brukt som en viktig læringsarena for organisasjonen.

Det er utarbeidet sikkerhetsinstruks som vil bli implementert i 2022. Beredskapsplan for IKT sikkerhet er ikke utarbeidet, og må prioriteres kommende år. En helhetlig risiko og sårbarhetsvurdering av fylkeskommunens IT-plattform pågår. Resultatet av dette arbeidet vil bli presentert som en gap-analyse hvor Norsk sikkerhetsmyndighet (NSM) sine grunnprinsipper for IKT-sikkerhet er utgangspunktet. Dette vil gi organisasjonen god kunnskap om risikobildet for området.

Det er meldt 31 avvik innenfor informasjonssikkerhet og personvern. Fylkeskommunen har eget personvernombud som kontrollerer om personvernregelverket overholdes.

Risikovurdering og -styring

Internkontrollen i fylkeskommunen skal være risikobasert. Det er etablert felles metodikk for gjennomføring av risikovurdering og -håndtering som er under implementering.

Fylkeskommunen arbeider systematisk med å skape seg oversikten overrisikoområder for fagområdene, og gjennom økt formalisering av dokumentasjon og sporbarhet.

Pandemisituasjonen har medført at ressurser som skulle benyttes til å gjennomføres helhetlig ROS-analyse for fylkeskommunen har blitt brukt til pandemihåndtering, og arbeidet er derfor forsinket.

Avviksrapportering og -behandling

Innlandet fylkeskommune har verktøy for avvikshåndtering hvor alle ansatte har mulighet til å melde fra om avvik og forbedringsforslag. Det har vært fokus på å skape en felles forståelse for at avviksrapportering handler om å legge grunnlaget for å utvikle bedre tjenester for innbyggerne og en tryggere arbeidshverdag for fylkeskommunens ansatte. Det er totalt meldt fra om 205 avvik og 14 forbedringsforslag i 2021. Avvikene fordeler seg slik på de ulike avvikskategoriene som benyttes: HMS (140), personvern- og informasjonssikkerhet (31) og tjenestekvalitet (34).

Hovedtyngden av avvikene er ferdig saksbehandlet og tiltak for at avvik ikke skal gjenoppstå er iverksatt. Melding til statlig myndighet der hvor det er påkrevd, er ivaretatt av den enkelte enhet.

Oppfølging av internkontrollen

Innlandet fylkeskommune har vært gjenstand for flere eksterne tilsyn i 2021. Det har vært gjennomført en rekke statlige tilsyn i 2021, hvor flere av tilsynene er knyttet opp mot brann- og el-tilsyn av fylkeskommunens bygningsmasse og installasjoner langs fylkesvegene.

Mattilsynet har gjennomført to tilsyn hos to av fylkeskommunens skoler. Ett tilsyn rettet seg mot detaljomsetning og servering av mat og drikke (kantinedrift), og ett tilsyn mot skolens hestehold. Avvik som ble påpekt er utbedret og begge tilsynene er avsluttet.

Arbeidstilsynet har gjennomført to tilsyn. Et tilsyn har vært gjennomført postalt og hadde til formål å undersøke hvordan Innlandet fylkeskommune som arbeidsgiver og byggherre arbeider systematisk for å forhindre at både egne og andre arbeidstakere utsettes for helseskadelig eksponering for asbestfibre. Det ble fattet to pålegg etter tilsynet. Saken er under arbeid. Det andre tilsynet er utført på en av fylkeskommunens skoler, og hadde til hensikt å undersøke etterlevelsen av bestemmelsene i arbeidsmiljølovgivningen knyttet til et grustak/brudd hvor skolen har ulike maskiner som benyttes i opplæringen. Det ble fattet tre pålegg etter tilsynet. Påleggene er utbedret og saken er avsluttet.

Sjøfartsdirektoratet har i 2021 gjennomført årlig revisjon av styringssystemet ved M/S Randsfjordferja II og rederiet Innlandet fylkeskommune. De avvik som ble påpekt i revisjonen er ivaretatt. Det er også gjennomført en internrevisjon av styringssystemet ved M/S Randsfjordferja II og rederiet Innlandet fylkeskommune. Avvik som ble påpekt i internrevisjonen har blitt ivaretatt gjennom oppdatering av styringsdokumentasjon og opplæring av mannskap ved overgang til ny ferje.

For å få en helhet i det arbeidet som er gjort for å følge opp internkontrollen i fylkeskommunen, må kontrollutvalgets rapport for 2021 sees i sammenheng med det som formidles her.

Bilde: Mostphotos

Økonomi – resultat og analyse

Fylkesbudsjett med årsbudsjett 2021 for Innlandet fylkeskommune ble vedtatt av fylkestinget i desember 2020 (FT-sak 162/20). Dette var det første digitale fylkesbudsjettet via løsningen Framsikt og inneholdt også klimabudsjett.

Det har vært to budsjettjusteringssaker til fylkestinget i 2021, henholdsvis i april (FT-sak 15/21) og i oktober (FT-sak 73/21).

Resultat drift

Innlandet fylkeskommune sitt regnskap for 2021 er avsluttet med et netto driftsresultat på 571,3 mill. kroner. Netto driftsresultat er disponert med 238,5 mill. kroner til egenfinansiering av investeringer, 194,8 mill. kroner til netto avsetninger til bundne fond (statlige øremerkede midler) og 138,0 mill. kroner til netto avsetninger til disposisjonsfond. Netto avsetninger betyr avsetninger til fond minus bruk av fond.

Det regnskapsmessige mindreforbruket for 2021 var på 221,0 mill. kroner og er avsatt til generelt disposisjonsfond. Det regnskapsmessige mindreforbruket inngår i summen for netto avsetninger til disposisjonsfond, og i frie inntekter/finanstjenester i tabellen under.

Rammeområde (mill. kroner)	2021					
	Regnskap	Rev budsjett	Avvik etter avsetn til res. fond	Forbruk i %	Avvik før avsetn til res. fond	Avsatt til res. fond
Kompetanse	2 480,3	2 543,2	62,9	97,5	78,5	15,6
Tannhelse	210,3	211,1	0,8	99,6	6,5	5,7
Kultur	214,9	215,0	0,1	100,0	1,2	1,1
Fylkesveger	900,7	901,5	0,8	99,9	1,3	0,5
Kollektivtransport	819,3	819,5	0,2	100,0	0,3	0,1
Næringsutvikling og int samarbeid	111,9	121,9	10,0	91,8	11,3	1,3
Samfunn, plan og miljø	68,1	68,1	0,0	100,0	0,7	0,7
Adm og fellestjenester	316,8	334,7	18,0	94,6	18,0	0,0
Frie inntekter/finanstjenester	-5 122,2	-5 214,9	-92,7	98,2	-92,7	0,0
Totalsum	0,0	0,0	0,0		25,1	25,1

Tallene på rammeområdene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Netto driftsresultat utgjør 7,6 % av sum driftsinntekter på 7,5 mrd. kroner. Korrigert for bundne fond utgjør netto driftsresultat 5,0 % av driftsinntekter. Dette er godt innenfor måltallet på 3 % som var budsjettet for 2021.

I henhold til ny kommunelov med tilhørende budsjett- og regnskapsforskrift, kan det fra regnskapsåret 2020 ikke lenger avlegges årsregnskap med regnskapsmessig mindreforbruk. Årsregnskapet skal avsluttes med enten å dekke inn tidligere års merforbruk, eller å avsette mindreforbruk direkte til disposisjonsfond. Med dette vil bunnlinjen i regnskapet vise 0, etter at mindreforbruket er satt av til disposisjonsfond.

Hovedårsaken til mindreforbruket er en betydelig høyere skatteinngang og inntektsutjevning enn forutsatt på totalt 140,4 mill. kroner. Økonomien kom raskere tilbake etter pandemien og dette har bidratt til at skatteinngangen i kommunesektoren har blitt vesentlig større enn det som var lagt til grunn i både statsbudsjettet for 2021 og statsbudsjettet for 2022.

Koronasituasjonen har ført til besparelser på rammeområdene. Dette begrunnes i mindre aktivitet tilknyttet reiser, konferanser, møter mv., samt mindre muligheter til å gjennomføre planlagte tiltak. Det er vanskelig å si eksakt hvor mye av driftsresultatet som skyldes koronapandemien.

Resultatene innen rammeområdene er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond unntatt for rammeområdet frie inntekter og finanstjenester. Tabellen nedenfor viser sammenhengen med bevilgningsoversikten i årsregnskapet.

Bevilgningsoversikt etter rammeområde - Inkludert netto utgifter fra bevilgningsoversikt etter §5-4 andre ledd, post 6.	2021			2020
	Regnskap	Rev budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Kompetanse	2 480,3	2 543,2	2 417,4	2 374,8
Tannhelse	210,3	211,1	182,4	179,0
Kultur	214,9	215,0	191,6	199,0
Fylkesveger	900,7	901,5	847,2	807,4
Kollektivtransport	819,3	819,5	729,2	793,3
Næringsutvikling og int samarbeid	111,9	121,9	97,5	117,7
Samfunn, plan og miljø	68,1	68,1	65,1	59,8
Adm og fellestjenester	316,8	334,7	329,0	307,3
Frie inntekter/finanstjenester	-40,5	-26,8	77,1	24,7
	5 081,6	5 188,1	4 936,4	4 862,8
Herav:				
Overføring til investering	-33,8	-33,8	-2,0	-26,3
Avsetninger til (+) / bruk av (-) bundne driftsfond	-184,5	-2,5	12,1	-204,7
Avsetninger til (+) / bruk av (-) disposisjonsfond	24,7	70,9	36,1	-38,2
Sum bevilgninger drift, netto (post 6)	4 888,0	5 222,7	4 982,6	4 593,5

Økonomiske styringsparametere

Det er et grunnleggende krav til økonomiforvaltningen i fylkeskommunen at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Som en del av dette skal fylkestinget vedta finansielle måltall for fylkeskommunens økonomiske utvikling, jf. kommuneloven § 14-2. Fylkestinget vedtok i juni 2020 (FT-sak 95/20) finansielle måltall for perioden 2021 – 2024.

Disse var:

- Netto driftsresultat på 3 % av driftsinntektene
- Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) skal over tid ikke overstige 75 % av driftsinntektene
- Disposisjonsfond på minimum 5 % av driftsinntektene (ekskl. avsetninger av premieavvik/pensjoner)
- Egenfinansiering av investeringer (overføring fra driftsbudsjettet) skal ligge på minimum 15 % av investeringsutgiftene

Måltallene ble brukt i utarbeidelsen av fylkesbudsjettet og lagt til grunn for planleggingen av alle årene i økonomiplanperioden.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd, og er et uttrykk for hva fylkeskommunen kan avsette i fond til fremtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer.

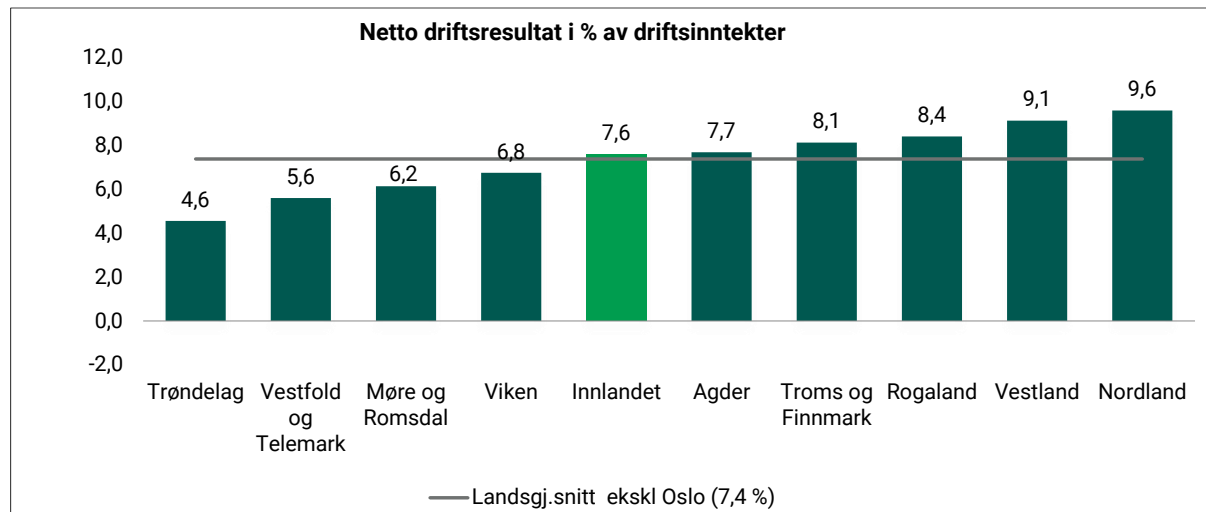
Etter vedtatt budsjett for 2021 (FT-sak 162/20) ble netto driftsresultat for 2021 beregnet til 2,1 %.

Netto driftsresultat for 2021 viser 571,3 mill. kroner som tilsvarer 7,6 % av driftsinntektene. Både inntektene og utgiftene har økt i forhold til revidert budsjett, men inntektene har økt mer enn utgiftene. Korrigerer man for netto avsetninger av statlige midler til bundne fond blir resultatet 5 %.

Netto driftsresultat for 2020 var 559,1 mill. kroner som tilsvarte 7,8 % av driftsinntektene.

Ifølge Teknisk beregningsutvalg (TBU) bør fylkeskommuner over tid ha et netto driftsresultat på 4 % av driftsinntekter. Dette er et langsiktig mål også for Innlandet fylkeskommune, men i denne planperioden, med betydelige inntektsreduksjoner og kostnader til omstilling, var 3 % et mer realistisk mål.

Netto driftsresultat for alle fylkeskommuner er gjennomsnittlig på 7,4 %. Det er sannsynlig at den økte skatteinngangen, som var på 9,2 mrd. kroner for kommunesektoren samlet, har bidratt til gode resultater i de andre fylkeskommunene også.

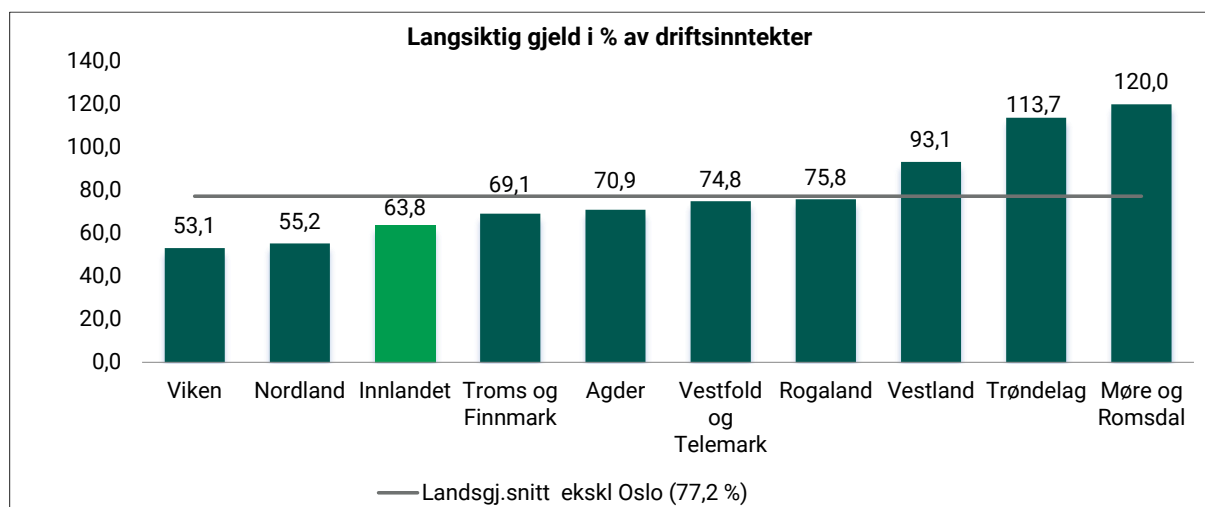
Kilde: Nordlandsdata

Gjeldsgrad

Gjeldsbelastning og konsekvenser av låneopptak er viktig for den økonomiske styringen. Økt lånegjeld vil påvirke fylkeskommunens rente- og avdragsutgifter og dermed fylkeskommunens driftsbudsjett.

Det er viktig at lånegjelden ikke blir for høy, da inntektene til fylkeskommunen er ventet å gå ned i årene som kommer og det må tas hensyn til at gjelden skal betales selv om inntektene går ned. Det er derfor vedtatt at langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) over tid ikke skal overstige 75 % av driftsinntektene.

Gjeldsgraden ved utgangen av 2020 var på 65,6 % og etter vedtatt budsjett 2021 (FT-sak 162/20) er gjeldsgraden beregnet til drøyt 70 %. Gjeldsgraden ved utgangen av 2021 ble på 63,8 %. Lavere gjeldsgrad enn budsjettet skyldes forsinkelser i framdrift på investeringer i forhold til budsjett og høyere driftsinntekter.

Kilde: Nordlandsdata

Disposisjonsfond

Størrelsen på disposisjonsfond er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer fylkeskommunen har for sin løpende drift og for å kunne møte uforutsette hendelser.

Det er vedtatt at fylkeskommunen skal ha disposisjonsfond på minimum 5 % av driftsinntektene (ekskl. avsetninger av premieavvik/pensjoner). Innlandet fylkeskommune hadde pr. 31.12.2021 sum disposisjonsfond (ekskl. premieavviksfond) på 14,4 % av driftsinntektene, mot 13,4 % pr. 31.12.2020.

Sum disposisjonsfond pr 31.12.2021 var på 1 366,5 mill. kroner. Av dette utgjør:

- Premieavviksfond/pensjon – 284,7 mill. kroner
- Generelt disposisjonsfond – 276,2 mill. kroner (inkl. avsetning av regnskapsmessig mindreforbruk i 2021)
- Sum resultatfond til avdelinger og videregående skoler – 162,1 mill. kroner

Øvrige disposisjonsfond er formålsbestemte fond og avsatte midler knyttet til ikke-utbetalte tilsagn/tilskuddsmidler.

Det er planlagt disponeringer for de fleste fondene, herunder iht. vedtatt Fylkesbudsjett 2022-2025.

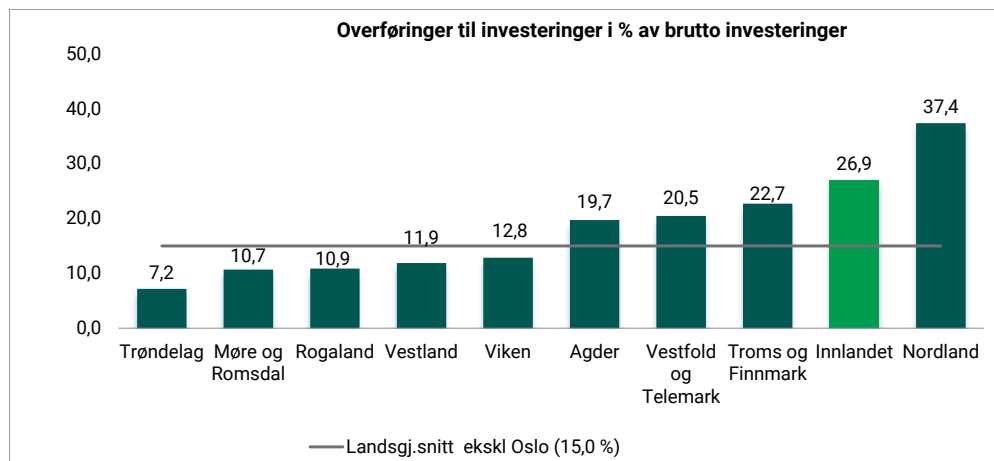
Egenfinansiering av investeringer

Kommunelovens § 14-10 stiller krav om at investeringene skal ha en egenfinansiering som ivaretar fylkeskommunens økonomiske handleevne. Egenfinansiering sikrer at gjeldsgraden ikke blir for høy, og dermed bidrar til høyere driftsutgifter til renter og avdrag.

Egenfinansiering er overføring fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet som del av finansiering sammen med låneopptak, mva-kompensasjon mm.

For 2021 ble det vedtatt at egenfinansiering av investeringer skal ligge på minimum 15 % av investeringsutgiftene som et finansielt måltall. Etter vedtatt budsjett for 2021 (FT-sak 162/20) er egenfinansieringen for 2021 beregnet til 19,6 %.

Egenfinansieringen i 2021 ble på 26,9 % av sum investeringsutgifter, mot 31,5 % i 2020. Høyere egenfinansiering enn planlagt skyldes forsinket fremdrift i investeringene.

Kilde: KS regnskapsundersøkelse 2021

Overføringsordningen

Økonomi- og finansreglementet (kap. 5.3) angir bestemmelser for overføring av netto besparelser og overskridelser for fylkeskommunens virksomheter og avdelinger, jf. overføringsordningen.

I henhold til overføringsordningen kan netto besparelser og overskridelser på de enkelte rammeområdene overføres til påfølgende budsjettår. Dette skal som hovedregel skje ved at:

- netto besparelse avsettes til disposisjonsfond (resultatfond)
- netto overskridelse overføres i sin helhet til inndekning neste budsjettår.

Den enkelte videregående skole, tannhelsetjenesten og avdeling/stab i sentraladministrasjonen kan ha en akkumulert besparelse i resultatfond som utgjør maksimalt 3,5 % av egen brutto budsjettamme¹. For drift og vedlikehold av fylkesveger gjelder ikke denne begrensningen.

I sum ble det i regnskapet for 2021 avsatt 25,1 mill. kroner til respektive resultatfond knyttet til besparelser. Videre er det gjort bruk av resultatfond på 55,4 mill. kroner i 2021.

Videregående skoler og avdelinger med overskridelser skal dekke inn hele overskridelsen ved bruk av tidligere opparbeidet resultatfond. Dersom resultatfondet ikke er tilstrekkelig, skal resten av overskridelsen dekkes i sin helhet året etter at den har oppstått gjennom redusert budsjettamme. Dette behandles i en samlet budsjettjusteringssak til fylkestinget.

For 2021 var det 3 videregående skoler som hadde et merforbruk etter bruk av tidligere opparbeidet resultatfond.

¹ Overføringsordningen knyttes til ansvar. Hva som settes av til resultatfond iht. ordningen kan derfor ikke leses direkte ut fra resultatet på rammeområder.

Klimabudsjett

I økonomiplan for 2021–2024 ble det for første gang lagt frem et eget klimabudsjett for fylkeskommunen. Klimabudsjettet er et verktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og for å nå vedtatte klimamål.

Det ble opprettet et klimafond for Innlandet fylkeskommune som skulle brukes til å finansiere tiltak.

Klimafond status	Mill. kroner
Status per 1.1.2021	32,79
<u>Disponeringer 2021:</u>	0,00
- Ladestasjoner	-0,78
- Klimapartnere Innl (Fylkesbudsjett 2021-2024)	-0,10
- MatVinn kantiner (Fylkesbudsjett 2021-2024)	-0,05
Status per 31.12.2021	31,86

Tiltak fra Fylkesbudsjett 2021-2024 som ikke ble gjennomført i 2021 - evt utsatt:	
- Klimavennlig tettsteds- og destinasjonsutvikling	-0,40
- Strategi for utskifting av bilpark (nullutslipps/fossilfrie kjøretøy)	-0,10
- Klimaseminar for kommunene	-0,20
- Klimamesterskap vgskoler	-0,20
SUM tiltak ikke gjennomført i 2021 eller utsatt	-0,90

I klimabudsjett 2021-2024 prioriterte Innlandet fylkeskommune å finansiere og iverksette totalt 15 klimagassreduserende tiltak. Samlet effekt per år ble det beregnet til omkring 715 tonn CO2-ekvivalenter.

I fylkesbudsjettet for 2022-2025 er store deler av gjenværende midler på klimafondet forutsatt disponert.

Finans- og gjeldsforvaltning

Innlandet fylkeskommune sin finans- og gjeldsforvaltning er gjennomført innenfor rammene gitt i økonomi- og finansreglementet kapittel 9.

Nåværende finans- og gjeldsforvaltning vurderes å ha en lav risikoprofil og god risikospredning. Refinansieringsrisikoen knyttet til Innlandet fylkeskommune sine sertifikatlån, med forfall i 2022, vurderes som moderat ut fra dagens pengemarked.

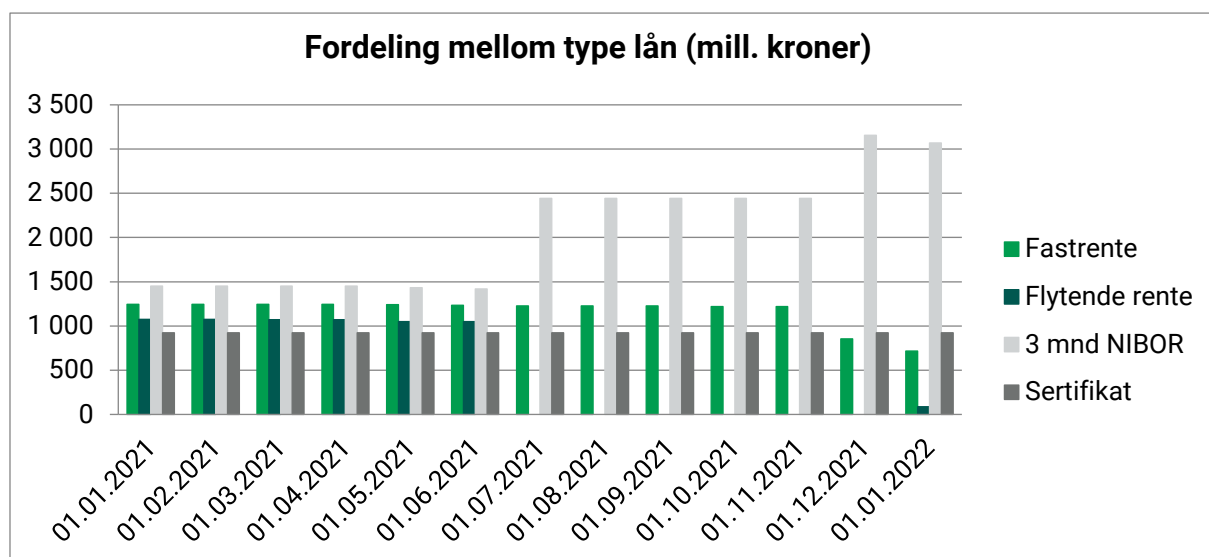
Renteutviklingen på lånegjelden i 2021 har vært gunstig for fylkeskommunen, med en relativt lav rente gjennom året. Det er en økende trend på rentenivået, hvor det var en snittrente på 1,5 % ved inngangen av året, 1,1 % ved utgangen av august og hvor det ved årsslutt er oppe igjen på 1,44 % rente i snitt. Kommunalbankens og Norges Bank sine prognoser tilsier en rente på nærmere 2 % i slutten av 2022 og nærmere 3 % i 2024. I tillegg til økte låneopptak vil dette legge press på renteutgiftene frem i tid.

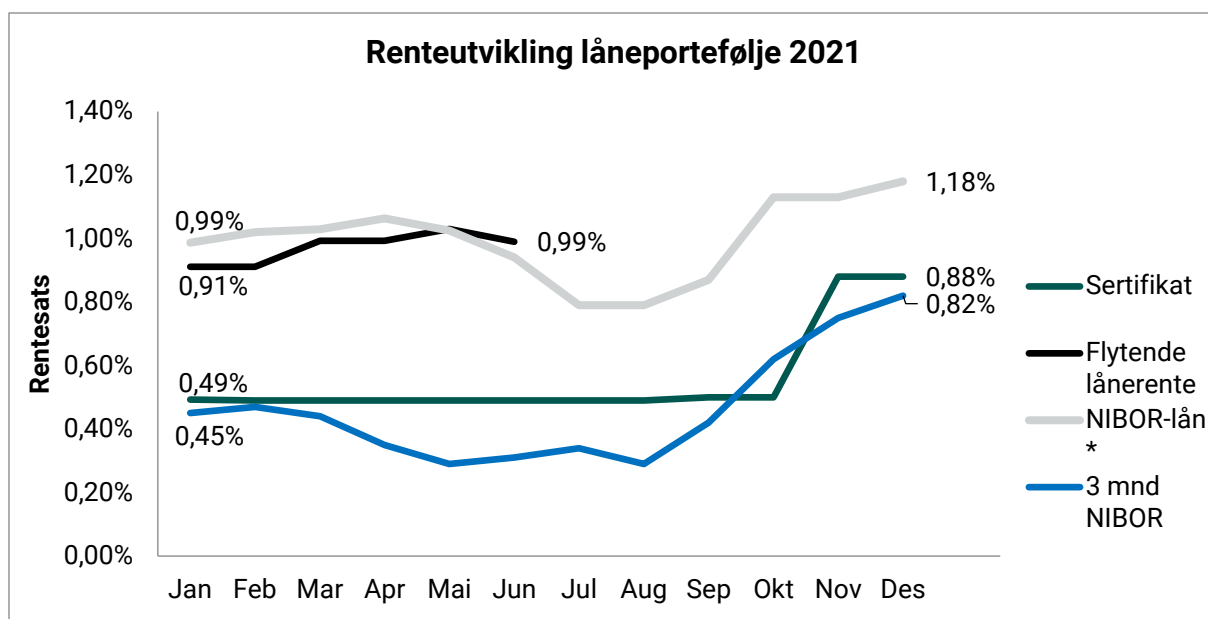
Gjeldsporteføljen

Fylkeskommunens langsiktige gjeld per 31.12.2021 utgjør 4,8 mrd. kroner og fordeler seg som angitt i tabellen nedenfor.

Porteføljeeversikt 31.12.2021					
Lån	Låneinstitusjon	Opprinnelig lånebeløp	Restgjeld per 31.12.21	Rentesats	Rentebindingstid
KBN-20170628	KommunalBanken	241 513 000	209 311 240	1,42 %	
KBN-20210226	KommunalBanken	648 863 180	634 757 460	1,57 %	
KBN-20210227	KommunalBanken	621 500 640	600 783 950	1,57 %	
KBN-20210229	KommunalBanken	462 777 160	444 978 040	1,57 %	
KBN-20210230	KommunalBanken	495 100 000	462 257 050	1,57 %	
KBN-20210385	KommunalBanken	355 974 333	355 974 333	1,19 %	
KLP 9104	KLP	385 196 200	359 516 453	1,42 %	
KBN-20210598	KommunalBanken	350 000 000	87 500 000	1,63 %	
3 mnd Nibor/p.t.rente		3 560 924 513	3 155 078 526	1,50 %	
KLP 9102	KLP	272 600 000	199 906 667	2,27 %	25.10.2022
KBN-20200489	KommunalBanken	109 263 800	109 263 800	0,84 %	13.11.2023
OBLLO_DNB	Market	408 844 800	408 844 800	2,00 %	17.02.2025
Fastrente		790 708 600	718 015 267	1,70 %	
Sertifikatlån_DNB	DnB	242 820 000	242 820 000	0,52 %	28.02.2022
DNB_242,8'	KommunalBanken	289 520 000	389 670 000	1,03 %	07.10.2022
Sertifikatlån_DNB	DnB	389 670 000	289 520 000	0,97 %	21.10.2022
Sertifikat		922 010 000	922 010 000	0,88 %	
Sum		5 273 643 113	4 795 103 793	1,44 %	

Per 31.12.2021 har fylkeskommunen avtaler om fastrente for 15 % av den langsiktige lånegjelden, resterende har vilkår basert på korte markedsrenter. Sertifikater utgjør 20 % av lånegjelden og er med det innenfor grensen på 25 %. Denne delen av låneporteføljen skal refinansieres i løpet av første og fjerde kvartal 2022.

Pengemarkedsrenten NIBOR (3 mnd.) ble gjennom 2020 redusert vesentlig, fra 1,85 % til 0,49 % ved utgangen av 2020, grunnet verdensøkonomien og pandemi. Ved utgangen av 2021 har NIBOR hatt en sterkt økende trend og er ved årets slutt på 0,96 %. Den fortsatt lave renten vil ikke vedvare over tid og rentenivået vil øke i 2022. Norges Bank sine prognoser viser at lånerenten kan bli på 2 % allerede i 2022, noe som er tilnærmet en dobling av fylkeskommunens rentenivå ut fra 2021-nivå.

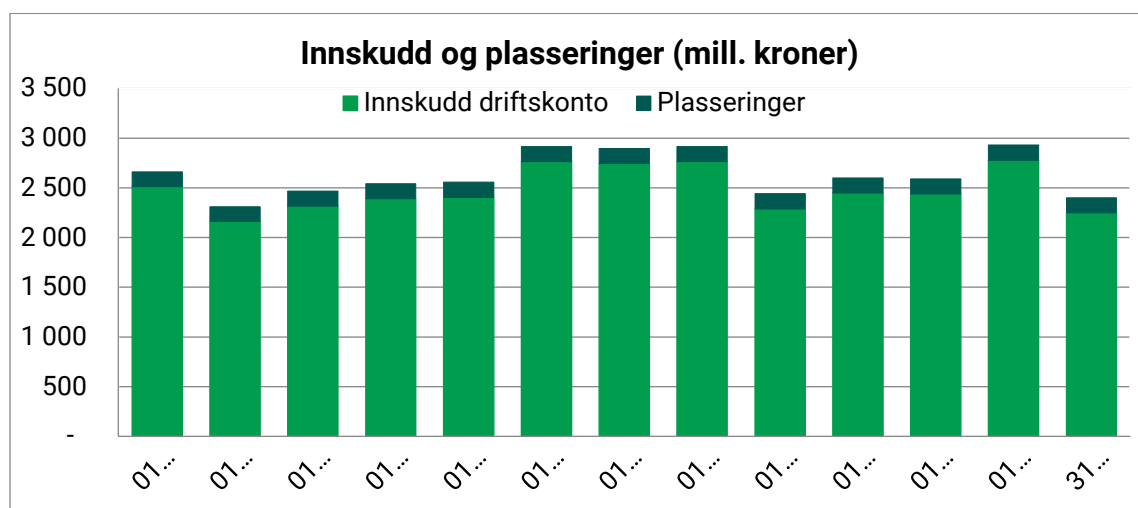
Samlet låneportefølje forrentes med 1,44 % ved utgangen av 2021, en økning med 0,34 % fra august. Dette skyldes den generelle økningen i markedsrentene og er noe lavere enn økningen i Norges Bank sin styringsrente gjennom 2021.

Likviditet og renteinntekter

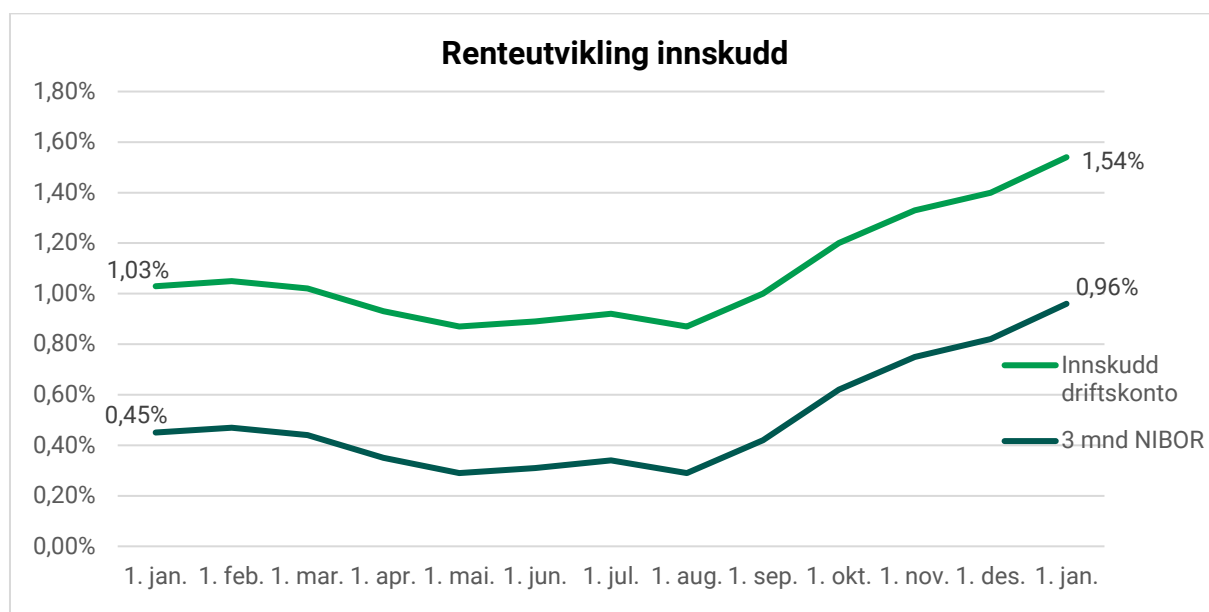
Gjennom Innlandet fylkeskommune sin bankavtale med DNB er det fremforhandlet gode rentebetingelser for innskudd. Dette ivaretar kravet til avkastning og aktiv plassering av ledig likviditet vil av den grunn ikke være nødvendig. Det er ved utgangen av året plassert 152 mill. kroner i fond. For å spre risikoen og kunne foreta sammenligninger når det gjelder avkastning, er plasseringene i verdipapirfond fordelt på to fondsforvaltere og tre forskjellige fond. Alle plasseringer er gjort i norske kroner og i finansinstitusjoner/forvaltere som er etablerte i Norge.

Likviditeten i 2021 har vært god og sikrer at fylkeskommunen er i stand til å dekke sine forpliktelser på kort og lenger sikt. Bruk av fondsmidler og gjenværende midler fra investering (tidligere år) vil redusere likviditeten etter hvert som disse midlene disponeres.

Figuren nedenfor viser likviditetsbeholdningen gjennom 2021.

Renteutviklingen på fylkeskommunens innskudd, sammenlignet med NIBOR følger i grafen nedenfor.

Fylkeskommunens lån og innskudd er i all hovedsak linket til utviklingen av 3 mnd. NIBOR pluss avtalte marginer.

Garantiansvar

Innlandet fylkeskommune har en samlet garantiforpliktelse på om lag 9,2 mrd. kroner knyttet til veiutbygging/bompengefinansiering. En nærmere detaljert oppstilling av disse garantiene er gitt i årsregnskapet sin note 10.

Investeringer og finansiering

Samlede investeringsutgifter i 2021 for Innlandet fylkeskommune var 886,3 mill. kroner. Av dette utgjorde investeringer i varige driftsmidler 873,6 mill. kroner. Dette er 70,1 mill. kroner under revidert budsjett og knyttes i hovedsak til forsinket fremdrift på fylkesveginvesteringer og innen eiendomsprosjekter på de videregående skolene.

Investeringer rammeområde - mill. kroner	2021			2020
	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik	Regnskap
Kompetanse	264,8	276,4	11,5	182,5
Tannhelse	7,4	5,9	-1,5	1,3
Kultur	1,2	0,9	-0,2	0,2
Fylkesveger	587,6	646,3	58,7	445,2
Kollektivtransport	1,6	3,4	1,8	3,8
Adm og fellestjenester	10,9	10,7	-0,2	9,0
Sum anleggsmidler	873,6	943,7	70,1	641,9
Tilskudd til andres investeringer	8,9	1,6	-7,3	11,2
Utlån av egne midler			0,0	0,1
Kjøp av aksjer og andeler	3,8	3,8	0,0	7,1
Sum investeringsutgifter	886,3	949,0	62,7	660,3

Driftsfinansiering av større utstyr

Det er gjennom året gjort investeringer i større utstyr finansiert av driftsmidler. For områdene kultur og tannhelse gjelder dette hele beløpene i tabellen over. De andre rammeområdene er beskrevet nedenfor.

Administrasjon og fellestjenester

Kontorlokaler for sentraladministrasjonen har vedtatt prosjektramme på 383,7 mill. kroner som er innarbeidet i Fylkesbudsjettet 2021-2024. Planlagt byggestart på Hamar er primo 2022 med ferdigstillelse primo 2024. 9,9 mill. kroner av investeringene knyttes til kontorlokalene på Hamar og Lillehammer

0,3 mill. kroner knyttes til avhending og det er gjort investeringer i større utstyr tilsvarende 0,7 mill. kroner, som er driftsfinansiert.

Fylkesveger

Investeringsutgifter - mill. kroner Fylkesveger	2021			2020
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Regnskap
Adm Fylkesveger	1,2	1,0	-0,2	0,0
Vedlikeholdstiltak veg (260)	0,3	0,3	0,0	0,0
Store prosjekter (310)	1,4	0,0	-1,4	17,7
Utbedringer (320)	263,0	275,0	12,0	192,6
Tiltak for gående og syklende (330)	65,9	94,0	28,1	67,6
Trafikksikkerhetstiltak (340)	66,3	60,1	-6,2	24,3
Miljø- og servicetiltak (350)	13,4	17,6	4,2	2,8
Kollektivtiltak (360)	46,0	50,2	4,3	19,5
Planlegging (370)	23,1	27,2	4,1	21,5
Til disposisjon (321)	0,1	2,4	2,3	0,0
ATP Oppland	0,0	0,0	0,0	0,0
Bompenger	0,0	0,0	0,0	45,3
Skredsikring	2,9	2,9	0,0	32,0
Adm ferjetransport	0,0	0,0	0,0	0,0
Ferjetransport	104,1	115,5	11,4	21,9
Totalsum	587,6	646,3	58,7	445,2

Oversikten viser at det er for fylkesvegene er investert for 587,6 mill. kroner i 2021, som er 58,7 mill. kroner lavere enn budsjettet. Mindreforbruket skyldes forsinket fremdrift for vedtatte prosjekter.

Det var et mindreforbruk som følge av ekstra bevilgning på 100 mill. kroner til utbedring av bruer (FT-sak 162/2020). Flere av bruene prosjekteres i 2021 og bygges i 2022. I tillegg er det som regel behov for ny reguleringsplan for å få gjennomført tiltaket.

Omfanget av prosjektet Næroset bru ble større enn beskrevet i handlingsprogrammet grunnet TS-krav i tilstøtende kryss. Dette førte til forsinket oppstart som følge av manglende fullmakter til å omdisponere midler, og påkrevd politisk behandling på deler av finansieringen. I tillegg ble arbeidene forsinket som følge av flom.

Tiltak mot utforkjøringsulykker på fv.216/fv.19 er forsinket og det skyldes kvalitetssikring av gammel TS-rapport, kartlegging av omfang og prioritering av arbeidene. Dette arbeidet har tatt tid, og fører til at store deler av tiltaket blir forskjøvet til 2022.

Sentrumstiltaket i Kongsvinger (Fv.210 Brugata) er et samarbeidsprosjekt med kommunen, og forsinkelsen skyldes leveranseproblemer på materiell hos samarbeidende part.

Tiltak på gang- og sykkelveger involverer ofte flere parter, som kommuner og grunneiere. Dette gjør at planprosessen og grunnverv ofte er krevende. Dette har gitt forsinkelser i flere tiltak hvor de største avvikene er:

- Fv. 213 Åretta – Storgata i Lillehammer
- Sykkelpmidler
- Fv. 213 Storgata, Skogvegen – Pinnerudvegen i Ringsaker

I tillegg har det vært forsinkelse på programområde ferjetransport grunnet pandemien. Det har vært vanskelig å holde framdriftsplanen da norske myndigheter innførte innreiserestriksjoner for utenlandske borgere. Dette gjør at siste leveranse og utbetaling ble forskjøvet til 2022.

Kollektivtransport

Investeringene for rammeområdet knytter seg til oppgradering av sjåførbu på Lurhaugen (0,2 mill. kroner) og driftsfinansierte investeringer i større utstyr (1,4 mill. kroner).

Kompetanse

Investering videregående skoler - mill. kroner	2021			2020
	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik	Regnskap
Avhendingsutgifter	0,2	-	- 0,2	-
Elverum vgs - rehab/tilbygg	16,4	16,2	- 0,2	11,1
Energibesparende tiltak, ENØK	2,0	1,5	- 0,5	-
Fellesprosjektet - Oppgradering skoler Hedmark	5,2	5,0	- 0,2	48,8
Grønt skifte - solcelleanlegg vgskoler (Hedmark)	0,5	0,6	0,1	-
Grønt skifte klimamidler	4,2	6,0	1,8	5,4
Jønsberg vgs. - drivhus	3,8	3,7	- 0,1	3,1
Konsulent utvikl.prosjekter, kjøling, utomhus mm	-	0,3	0,3	-
Ladestasjoner/el-biler	0,4	0,1	- 0,3	-
Legionellasikring	0,6	-	- 0,6	0,1
Lena - Valle vgs. m/Presteseter	0,6	5,0	4,4	47,3
Lena Valle vgs - redskapshus Presteseter	-	0,5	0,5	-
Lillehammer videregående skole, avdeling Nord	0,1	0,3	0,2	0,0
Lillehammer videregående skole, avdeling Sør	0,1	0,0	- 0,0	0,2
Oppgradering uteområder, trafikksikkerhet og HMS	-	-	-	-
Planlegging	-	-	-	0,0
Raufoss vgs - ombygging/nybygg	44,3	47,0	2,7	5,6
Ringsaker vgs - utbygging	2,6	1,5	- 1,1	2,9
Sentralgassanlegg NGVGS Otta	-	-	-	-
Storhamar vgs - Nybygg	0,0	0,0	- 0,0	-
Større utstyr - driftsfinansiert	35,5	36,3	0,8	21,4
Tilleggsareal ved Raufoss vgs	-	0,3	0,3	-
Tiltak inneklime - utvalgte vgskoler	0,2	0,5	0,3	-
Trysil idrettshall, oppgraderinger	-	-	-	0,5
Uforutsette spesialtilpasninger av bygningsmassen	0,3	0,3	- 0,1	-
Universell utforming/tiltak bygningsmassen	3,9	5,3	1,4	-
Utredning - fysisk sikring vgskoler	-	0,1	0,1	-
Utredning av undervisningslokaler for yrkesfag	113,2	117,0	3,8	12,5
Valdres vgs, rehabilitering	24,4	23,0	- 1,4	7,8
Varslingsanlegg videregående skoler	-	-	-	0,2
Varslingssystemer vgs skoler	0,5	0,4	- 0,1	0,2
Videreføring yrkesfagfornyelse mm del II	3,7	4,1	0,4	-
Vinstra vgs. Oppgradering og komplettering av tekniske anlegg	0,7	0,8	0,1	5,9
Vinstra vgs. rehabilitering	0,4	0,3	- 0,1	-
Vinstra vgs. Rivning og sanering bygg 10 og bygg 12	0,1	-	- 0,1	8,8
Campus Vinstra - Utomhus og Trafikksikring	0,7	0,5	- 0,2	0,5
Sum	264,8	276,4	11,5	182,5

Investeringene tilknyttet de videregående skolene beløp seg til 264,8 mill. kroner i 2021, dvs. i sum 11,5 mill. kroner mindre enn budsjettet.

Mindreforbruket knytter seg til at flere av prosjektene har hatt forskyvning i fremdriften.

Grønt skifte klimamidler

Som en del av det grønne skiftet er det etablert solcelleanlegg for følgende videregående skoler: Fagskolen Innlandet, Dokka vgs., Hadeland vgs., Vinstra vgs., Gjøvik vgs., Lillehammer vgs., Valdres vgs. Det skal også etableres solcelleanlegg på tak for de videregående skolene i tidligere Hedmark. Planlegging og prosjektering har pågått i 2021. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2024.

Finansiering av investeringene

Finansieringsbehovet på 886,3 mill. kroner er dekket som vist i tabellen under.

Investeringene er i hovedsak finansiert med midler fra driftsbudsjettet, mva-kompensasjon på investeringer og bruk av lån.

På grunn av lavere fremdrift på investeringene, er bruk av lån og mva-kompensasjon lavere enn budsjettet.

Alle investeringer som er gjort med driftsmidler av fylkeskommunens enheter skal aktiveres og føres i investeringsregnskapet. Dette er mindre investeringer over 0,1 mill. kroner og med varighet over 3 år, men som ikke settes opp i investeringsbudsjettet.

Finansiering av investeringer - mill. kroner	2021		2020
	Regnskap	Revidert budsjett	Regnskap
Bruk av lån	456,9	553,5	269,6
Salg av varige driftsmidler	23,9	23,6	0,3
Tilskudd fra andre	38,3	0,0	71,3
Kompensasjon for merverdiavgift	145,2	153,5	109,6
Salg av finansielle anleggsmidler			0,2
Overføring fra drift	238,5	234,7	207,8
Bruk av disposisjonsfond	-16,5	-16,2	1,4
Sum	886,3	949,0	660,3

De enkelte rammeområdene

Kompetanse

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Kompetanse					
Adm, fellesutg og støttefunksjoner - vgo	222,1	227,5	5,4	97,6	221,3
Inntekter	58,1	49,4	-8,7	117,5	51,2
Utgifter	280,2	277,0	-3,3	101,2	272,5
Ped ledelse, fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør	145,4	202,5	57,0	71,8	152,5
Inntekter	137,9	107,2	-30,7	128,6	125,5
Utgifter	283,3	309,7	26,4	91,5	278,0
Fagopplæring	311,6	335,3	23,6	93,0	310,6
Inntekter	48,4	25,5	-22,9	189,8	41,9
Utgifter	360,0	360,8	0,8	99,8	352,5
Skolelokaler og internatbygninger	273,4	271,1	-2,4	100,9	252,6
Inntekter	61,5	31,2	-30,3	197,2	55,8
Utgifter	334,9	302,2	-32,7	110,8	308,4
Andre formål - vgo	101,8	95,9	-5,9	106,1	88,8
Inntekter	157,0	154,9	-2,0	101,3	148,1
Utgifter	258,8	250,8	-7,9	103,2	236,9
Oppfølgingstjenesten og PPT	40,5	41,3	0,8	98,1	38,5
Inntekter	0,4	2,3	2,0	16,0	4,9
Utgifter	40,9	43,7	2,8	93,7	43,4
Voksenopplæring	50,3	65,6	15,2	76,8	48,1
Inntekter	64,5	15,0	-49,5	429,8	52,7
Utgifter	114,9	80,6	-34,3	142,6	100,8
Spesialundervisning	193,8	211,8	18,1	91,5	180,2
Inntekter	12,1	4,4	-7,7	277,9	10,1
Utgifter	205,9	216,2	10,3	95,2	190,3
Utdanningsprogram	1 135,4	1 084,7	-50,6	104,7	1 078,2
Inntekter	69,0	33,2	-35,8	207,6	69,8
Utgifter	1 204,4	1 118,0	-86,4	107,7	1 148,0
Fagskole	-0,9	0,9	1,8	-101,4	-0,9
Inntekter	118,5	106,6	-11,9	111,2	110,4
Utgifter	117,6	107,5	-10,1	109,4	109,5
Landslinjer	6,8	6,5	-0,2	103,4	5,0
Inntekter	33,6	25,4	-8,3	132,7	24,1
Utgifter	40,4	31,9	-8,5	126,7	29,1
Totalsum	2 480,3	2 543,2	62,9	97,5	2 374,8
Inntekter	760,9	555,1	-205,9	137,1	694,6
Utgifter	3 241,2	3 098,2	-143,0	104,6	3 069,4

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Rammeområde kompetanse hadde et mindreforbruk på 62,9 mill. kroner etter avsetning av 15,6 mill. kroner til og bruk av 9,6 mill. kroner av resultatfond. Hovedårsaken til de økonomiske innsparingene er nedstengning og begrensninger som følge av koronapandemien.

Videregående skoler

Resultatet for skolene samlet sett viste et mindreforbruk på 11,4 mill. kroner i 2021. 3 videregående skoler hadde et merforbruk etter overføringsordningen (bruk av resultatfond).

Den økonomiske situasjonen for skolene i 2021 har vært noe uforutsigbar, pga. koronapandemien. Flere skoler utsatte større investeringer for å unngå økonomiske konsekvenser dersom pandemien skulle vedvare eller forverres.

Skolene rapporterer om økte kostnader knyttet til vikarer og ekstrahjelp. Økt grad av permisjoner, langtidssykemeldinger og annet sykefravær påvirker også noe. Det har vært et høyere forbruk i forbindelse med renhold og innkjøp av smittevernutstyr, og kantine- og utleieinntektene har vært lavere enn normalt.

Oversikten viser økonomisk resultat etter føringer ifm. overføringsordningen.

Resultat videregående skoler - mill. kroner	Resultat 2021	Netto avsetning til resultatfond	Status resultatfond pr 31.12.2021
Nord-Gudbrandsdal vgs	0,7	0,6	3,0
Vinstra vgs	0,0	0,7	1,3
Lillehammer vgs	-0,8	-4,0	0,0
Gausdal vgs	1,1	0,0	1,5
Gjøvik vgs	0,4	0,0	5,6
Lena/Valle vgs	0,0	0,1	2,3
Raufoss vgs	-1,2	-0,2	0,0
Dokka vgs	0,7	1,0	1,5
Hadeland vgs	4,7	0,0	4,6
Valdres vgs	-0,4	-2,9	0,0
Nord-Østerdal vgs	0,0	1,5	2,4
Storsteigen vgs	0,0	0,6	0,6
Elverum vgs	0,0	0,8	3,7
Trysil vgs	0,0	0,6	0,6
Hamar katedralskole	0,1	0,0	5,8
Jønsberg vgs	0,8	0,8	2,0
Ringsaker vgs	0,0	0,9	3,3
Stange vgs	0,0	2,4	2,4
Storhamar vgs	0,0	0,8	3,5
Sentrum vgs	3,7	0,1	3,7
Skarnes vgs	0,9	0,2	1,6
Øvrebyen vgs	0,7	0,1	1,8
Solør vgs	0,0	-0,5	2,0
Sum	11,4	3,8	53,4

Tannhelse

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
Tannhelse	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Adm og fellesutgifter	39,5	40,9	1,4	96,6	31,4
Inntekter	-27,6	-25,9	1,7	106,7	-26,8
Utgifter	67,1	66,8	-0,3	100,5	58,2
Pasientbehandling	170,8	170,2	-0,6	100,4	147,6
Inntekter	-59,6	-68,3	-8,7	87,3	-58,7
Utgifter	230,4	238,5	8,1	96,6	206,3
Totalsum	210,3	211,1	0,8	99,6	179,0
Inntekter	-87,2	-94,2	-7,0	92,6	-85,5
Utgifter	297,5	305,2	7,7	97,5	264,4

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Rammeområdet hadde et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner etter avsetning av 5,7 mill. kroner til resultatfond ifm. overføringsordningen.

Budsjetterte inntekter fra betalende pasienter var i overkant av 56 mill. kroner.

Tannhelsetjenesten har hatt en inntektssvikt fra betalende pasienter på totalt 6,0 mill. kroner i forhold til revidert budsjett, som i hovedsak skyldes pandemien.

Tannhelsetjenesten har fått koronakompensasjonen på 4,4 mill. kroner (FT-sak 73/21) via økt rammetilskudd.

Det har vært mindre bruk av vikarer under pandemien og et mindreforbruk på grunn av lavere kurs- og reiseutgifter enn budsjettert grunnet Covid-19.

I løpet av 2021 har det vært brukt 6,2 mill. kroner av tannhelsetjenestens resultatfond til kjøp av utstyr og forbruksvarer.

Kultur

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
Kultur	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Adm og fellesutgifter - kultur	64,6	67,6	3,0	95,6	58,9
Inntekter	24,1	28,7	4,6	83,9	27,1
Utgifter	88,7	96,3	7,6	92,1	86,0
Kulturminner	7,9	2,0	-6,0	406,6	9,0
Inntekter	74,1	84,9	10,8	87,3	45,0
Utgifter	82,1	86,9	4,8	94,4	53,9
Kunstformidling	21,4	22,5	1,1	95,1	17,5
Inntekter	35,4	28,2	-7,2	125,7	25,9
Utgifter	56,8	50,7	-6,1	112,1	43,4
Museer	33,1	33,1	0,0	100,0	33,6
Inntekter	0,1	0,1	0,0	100,0	35,6
Utgifter	33,1	33,1	0,0	100,0	69,2
Bibliotek	3,1	3,3	0,3	92,0	1,2
Inntekter	3,8	3,6	-0,2	105,5	0,3
Utgifter	6,9	6,9	0,1	99,0	1,5
Idrett	12,9	12,8	0,0	100,4	11,5
Inntekter	114,8	104,3	-10,4	110,0	143,9
Utgifter	127,6	117,1	-10,5	109,0	155,4
Friluftsliv, vann, vilt, innlandsfisk	0,2	0,2	0,0	99,5	0,3
Inntekter	5,3	3,5	-1,8	150,7	3,9
Utgifter	5,5	3,7	-1,8	147,5	4,2
Kunstproduksjon	59,9	60,1	0,2	99,7	57,2
Inntekter	12,3	11,9	-0,4	103,7	5,9
Utgifter	72,2	71,9	-0,3	100,4	63,1
Andre kulturaktiviteter	11,8	13,4	1,6	88,1	9,7
Inntekter	10,3	6,4	-3,9	161,2	16,4
Utgifter	22,1	19,8	-2,3	111,6	26,1
Totalsum	214,9	215,0	0,1	100,0	199,0
Inntekter	280,1	271,6	-8,5	103,1	304,0
Utgifter	495,0	486,5	-8,5	101,7	503,0

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Resultatet for rammeområdet viser tilnærmet balanse etter avsetning av 1,1 mill. kroner til resultatfond.

Tapt fordring på 1,3 mill. kroner fra 2014 er lagt inn i regnskapet for 2021. Dette er tilknyttet arkeologiske registreringer i kommunedelplan for Gravfjellet i Øystre Slidre.

Det har vært et merforbruk knyttet til lønn. Bakgrunnen for dette er behovet for ekstrahjelp og overtid. Merforbruket inkluderer også prosjektkostnader hos DKS.

Fylkesveger

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Fylkesveger					
Adm og fellesutgifter - fylkesveger	123,9	135,2	11,3	91,6	115,7
Inntekter	41,3	17,8	-23,5	231,8	15,8
Utgifter	165,2	153,1	-12,2	107,9	131,5
Driftskontrakter veg	399,0	433,2	34,3	92,1	351,1
Inntekter	117,7	109,1	-8,6	107,8	120,9
Utgifter	516,6	542,3	25,7	95,3	471,9
Bruvedlikehold	28,5	24,4	-4,1	116,6	15,9
Inntekter	7,1	0,0	-7,1	-	5,0
Utgifter	35,6	24,4	-11,2	145,8	20,9
Dekkelegging	192,1	175,6	-16,6	109,5	168,2
Inntekter	50,2	39,5	-10,7	127,0	42,6
Utgifter	242,3	215,1	-27,2	112,7	210,7
Vedlikeholdstiltak	117,5	87,0	-30,5	135,1	69,7
Inntekter	62,4	22,0	-40,4	283,8	17,8
Utgifter	179,9	109,0	-70,9	165,1	87,5
Fylkesvegferjer	11,5	14,0	2,6	81,7	8,5
Inntekter	0,7	2,7	2,0	26,0	0,5
Utgifter	12,2	16,7	4,5	72,9	9,0
Trafikksikkerhet	28,3	32,1	3,8	88,1	78,1
Inntekter	2,3	1,6	-0,7	147,3	7,7
Utgifter	30,5	33,6	3,1	90,9	85,8
Fylkesveger - investeringer	0,0	0,0	0,0	-	0,3
Inntekter	0,1	0,0	-0,1	-	0,1
Utgifter	0,1	0,0	-0,1	-	0,4
Totalsum	900,7	901,5	0,8	99,9	807,4
Inntekter	281,7	192,7	-89,1	146,2	210,4
Utgifter	1 182,4	1 094,2	-88,3	108,1	1 017,8

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Rammeområdet hadde et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner etter avsetning av 0,5 mill. kroner til resultatfond ifm. overføringsordningen.

Det har i 2021 vært et mindreforbruk på drift av fylkesvegene. Hovedårsaken er lavere utgifter på vinterdrift enn det som er budsjettert (normalår), samt at nye kontrakter har vært budsjettert noe høyt mhp. materiellforbruk. Noe av mindreforbruket fra drift av fylkesveger ble omdisponert til å utføre ytterligere vedlikeholdstiltak og dekkelegging.

Avsetningen til naturskade-/flomfond ble økt i 2021 med 15 mill. kroner ved å sette av midler fra resultatfondet til fylkesveger og er nå på 35 mill. kroner

Totalt i 2021 er det brukt 25,2 mill. kroner fra resultatfond. Bruk utover de 15 mill. kroner til naturskadefond, er tiltak i forbindelse med vedlikeholdsprosjekter.

Fylkesveginvesteringer er nærmere omtalt under investeringer.

Kollektivtransport

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Kollektivtransport					
Adm og fellesutgifter - kollektiv	46,1	64,8	18,7	71,2	40,5
Inntekter	15,2	6,2	-9,0	245,4	7,9
Utgifter	61,3	71,0	9,7	86,4	48,4
Kollektivtransport	748,4	729,8	-18,5	102,5	728,7
Inntekter	258,7	269,4	10,8	96,0	226,2
Utgifter	1 007,0	999,3	-7,7	100,8	954,9
TT-ordning	24,8	24,8	0,0	100,0	24,2
Inntekter	29,4	2,8	-26,6	1 057,5	43,6
Utgifter	54,2	27,6	-26,6	196,5	67,8
Totalsum	819,3	819,5	0,2	273,7	793,3
Inntekter	303,3	278,4	-24,9	1 398,9	277,7
Utgifter	1 122,5	1 097,9	-24,7	383,6	1 071,0

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 0,2 mill. kroner inkludert avsetning av 0,1 mill. kroner til resultatfond ifm. overføringsordningen.

Kollektivtransport har ikke hatt et normalt driftsår siden sammenslåingen fra januar 2020 på grunn av koronapandemien. Innlandstrafikk har god kontroll på utgiftssiden, men det har vært stor usikkerhet knyttet til inntektssiden, spesielt billettinntekter fra ordinære reisende.

Kollektivtransport har fått kompensert for tapte billettinntekter i 2021 gjennom økt rammetilskudd til fylkeskommunen. Innlandstrafikk har totalt fått 76,3 mill. kroner i koronakompensasjon, hvor differansen mellom faktiske tapte billettinntekter og statlige midler på ca. 19,7 mill. kroner er avsatt på et disposisjonsfond. Avsatte korona-midler skal dekke tapte billettinntekter i forbindelse med pandemien i 2022.

I 2021 er det brukt av resultatfondet (10,7 mill. kroner) til å dekke merforbruk knyttet til økte transportkostnader knyttet til klima og miljø.

Økte kostnader til kollektivtransport har sammenheng med krav til miljø. Det har vært satset på elektrisitet og biodiesel (HVO 2. generasjon) som drivstoff for å redusere utslipp mest mulig. Fylkeskommunens miljøsatsing har med bakgrunn i uttalte mål bidratt til en stor prisstigning på inngåtte kontrakter. Spesielt har kostnadene for elektrisk kraft og nye avgifter for biodiesel (HVO 2. generasjon) økt.

Innlandstrafikk har gjennomført ulike tiltak for å tilpasse seg de økte kostnadene, bl.a. reduksjon i administrasjonskostnader, kutt i enkelte rutetilbud og reduserte markedsaktiviteter. Det må gjennomføres ytterligere reduksjon av rutetilbudet fremover for å kompensere for økte transportkostnader og holde seg innen tildelte rammer.

Næring og internasjonalt arbeid

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
Næring og internasjonalt samarbeid	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Adm og fellesutgifter - næring	31,6	36,5	4,9	86,5	28,1
Inntekter	1,8	0,3	-1,5	674,9	1,5
Utgifter	33,3	36,7	3,4	90,7	29,5
Næringsutvikling - fkom	58,9	59,8	0,9	98,5	56,4
Inntekter	25,4	16,4	-9,0	155,1	29,1
Utgifter	84,3	76,2	-8,2	110,7	85,5
Kommunale næringsfond - fkom	0,0	0,0	0,0	-	6,0
Inntekter	0,0	0,0	0,0	-	65,6
Utgifter	0,0	0,0	0,0	-	71,6
Bredbånd	-0,9	0,0	0,9	-	10,0
Inntekter	107,3	0,0	-107,3	-	78,3
Utgifter	106,3	0,0	-106,3	-	88,4
Reg utviklingsmidler 13.50	0,0	0,0	0,0	-	0,1
Inntekter	24,6	0,0	-24,6	-	41,0
Utgifter	24,6	0,0	-24,6	-	41,1
Næringsutvikling - stat	0,0	0,0	0,0	95,7	-0,2
Inntekter	138,8	125,8	-13,0	110,3	108,3
Utgifter	138,8	125,8	-13,0	110,3	108,1
Regionale forskningsfond	0,0	0,0	0,0	99,2	0,0
Inntekter	19,5	15,2	-4,3	128,0	19,7
Utgifter	19,5	15,2	-4,3	128,0	19,7
Andre tiltak - lokal og reg utvikling	22,4	25,6	3,2	87,4	17,3
Inntekter	16,8	0,0	-16,8	-	0,0
Utgifter	39,2	25,6	-13,6	153,0	17,3
Totalsum	111,9	121,9	10,0	91,8	117,7
Inntekter	334,2	157,7	-176,5	211,9	343,5
Utgifter	446,1	279,6	-166,5	159,6	461,1

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 10 mill. kroner, etter avsetning av 1,3 mill. kroner til resultatfond.

Mindreforbruket har sin forklaring i lavere kostnader knyttet til reise, kurs, økt bruk av digitale møter og hjemmekontor på grunn av koronapandemien. Det har i tillegg vært flere langtidssykemeldte i 2021.

Samfunn, plan og miljø

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Samfunn, plan og miljø					
Adm og fellesutgifter - samf/pl/miljø	32,7	30,6	-2,0	106,7	29,3
Inntekter	4,8	0,0	-4,7	-	1,6
Utgifter	37,4	30,6	-6,8	122,2	30,9
Lokal og regional utvikling	32,4	34,4	2,0	94,1	27,7
Inntekter	32,5	27,7	-4,8	117,5	21,5
Utgifter	64,9	62,1	-2,8	104,5	49,3
Folkehelse	1,5	2,4	0,9	62,9	0,5
Inntekter	10,3	0,0	-10,3	-	9,6
Utgifter	11,8	2,4	-9,4	493,2	10,1
Friluftsliv, vann, vilt, innlandsfisk	1,5	0,7	-0,9	228,9	2,2
Inntekter	1,5	2,7	1,2	55,9	1,9
Utgifter	3,0	3,4	0,3	90,7	4,1
Totalsum	68,1	68,1	0,0	100,0	59,8
Inntekter	49,0	30,4	-18,7	161,4	34,6
Utgifter	117,1	98,5	-18,7	118,9	94,4

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Resultatet for rammeområde viser et regnskap i balanse etter at 0,7 mill. kroner er avsatt til resultatfond.

Som følge av vakanser er det hentet inn ekstra ressurser på seksjon for kommunal veiledning og plan for å ivareta ansvaret for koordinering av høringsuttalelser.

Administrasjon og fellesutgifter

Rammeområde - mill. kroner Administrasjon og fellesutgifter	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap 2020
Adm og fellesutgifter - adm/stab	219,6	220,3	0,7	99,7	195,4
Inntekter	46,4	26,0	-20,4	178,4	55,5
Utgifter	265,9	246,3	-19,6	108,0	250,9
Politisk styring	43,2	55,3	12,1	78,1	42,6
Inntekter	0,7	1,8	1,1	37,7	0,8
Utgifter	43,9	57,1	13,2	76,8	43,4
Kontroll og revisjon	5,6	8,0	2,4	69,8	5,6
Inntekter	0,4	0,0	-0,4	-	0,5
Utgifter	5,9	8,0	2,0	74,5	6,1
Eiendomsforvaltning	15,6	15,8	0,2	98,5	21,6
Inntekter	6,3	3,9	-2,4	162,3	45,3
Utgifter	21,9	19,7	-2,2	111,1	67,0
Administrasjonslokaler	32,7	35,3	2,5	92,8	33,3
Inntekter	14,6	11,6	-3,0	125,9	14,2
Utgifter	47,3	46,9	-0,5	101,0	47,5
Omstilling, opplæring, org utvikling	0,1	0,0	-0,1	1 427,1	8,7
Inntekter	0,0	0,0	0,0	-	7,3
Utgifter	0,1	0,0	-0,1	1 432,8	16,1
Totalsum	316,8	334,7	18,0	94,6	307,3
Inntekter	68,3	43,3	-25,1	158,0	123,7
Utgifter	385,1	378,0	-7,1	101,9	431,0

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Resultatet for rammeområdet viste et mindreforbruk på 18 mill. kroner inkludert bruk av resultatfond på 2,3 mill. kroner. Bruken av resultatfond var planlagt og gikk bla. til utgifter knyttet til fylkeskommunens IKT-verktøy knyttet til virksomhetsstyring og internkontroll.

Mindreforbruket kan spesielt knyttes til lavere utgifter tilknyttet politisk styring, kontroll og revisjon. Mindreforbruket på politisk virksomhet på 12,1 mill. kroner er i hovedsak knyttet til mindre reisevirksomhet og mer bruk av digitale flater for kommunikasjon.

Innen eiendomsforvaltningen har det i 2021 vært høye energipriser på strøm og fjernvarme, som resulterte i et merforbruk knyttet til den budsjettposten på om lag 6,6 mill. kroner, til tross for en gunstig fastprisavtale. Dette er dekket inn fra andre poster.

Frie inntekter/finanstjenester

Rammeområde - mill. kroner	2021				2020
	Regnskap	Rev budsjett	Avvik i kroner	Forbruk i %	Regnskap
Skatt	-2 322,6	-2 212,3	110,3	105,0	-1 997,7
Inntekter	2 322,6	2 212,3	-110,3	105,0	1 997,7
Rammetilskudd	-3 327,1	-3 297,0	30,1	100,9	-3 324,7
Inntekter	3 327,1	3 297,0	-30,1	100,9	3 324,7
Utgifter	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Renter, utbytte, lån	190,3	182,7	-7,6	104,2	169,8
Inntekter	121,5	131,0	9,5	92,7	170,8
Utgifter	311,8	313,7	1,9	99,4	340,6
Interne finansieringstransaksjoner	360,1	131,0	-229,1	274,8	325,0
Inntekter	7,2	209,9	202,7	3,4	149,9
Utgifter	367,3	340,9	-26,3	107,7	474,9
Pensjon/premieavvik	-22,3	-18,7	3,6	119,1	-9,9
Inntekter	111,7	72,5	-39,2	154,0	74,2
Utgifter	89,4	53,8	-35,6	166,2	64,3
Kompetanse - finans	-0,6	-0,6	0,0	97,4	-0,6
Inntekter	0,6	0,6	0,0	96,9	0,6
Utgifter	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Inntekter	393,8	0,0	-393,8	-	384,9
Utgifter	393,8	0,0	-393,8	-	384,9
Totalsum	-5 122,2	-5 214,9	-92,7	98,2	-4 838,1
Inntekter	6 284,5	5 923,4	-361,2	106,1	6 102,9
Utgifter	-2 164,7	-2 588,5	-423,7	83,6	-2 059,9

Tallene i tabellen er inkludert overføring til investering og bruk og avsetning til fond.

Skatt og rammetilskudd

Det har vært en sterk skattevekst for hele kommunesektoren i 2021, og betydelig høyere enn anslått i statsbudsjettet for 2021. Dette har bidratt til at skatteinntekten i kommunesektoren har blitt vesentlig større enn det som var lagt til grunn i statsbudsjettet for 2021.

For Innlandet fylkeskommune er det merinntekter på skatt og inntektsutjevning på i alt 140,4 mill. kroner i 2021, fordelt med 110,3 mill. kroner på skatt og 30,1 mill. kroner på inntektsutjevning. Dette er etter at sum skatteinntekter og inntektsutjevning ble oppjustert med 41,9 mill. kroner i budsjettjusteringssaken til fylkestinget i oktober (jf. FT-sak 73/21).

Innlandet fylkeskommune mottok i alt 107,8 mill. kroner i ekstra bevilgninger via rammetilskuddet knyttet til koronapandemien i 2021 knyttet til følgende områder:

Ekstrabevilgninger rammetilskudd	2021
Kollektivtransport	76,3
Vidergående opplæring	6,4
Tannhelsetjenesten	4,4
Bio-krisepakker	20,6
Sum	107,8

Renter og utbytte

Resultatet under renter og utbytte med sum mindreinntekter i forhold til budsjettet på 7,6 mill. kroner kan forklares slik:

Renter og utbytte	2021		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Renteutgifter	56,8	58,7	1,9
Renteinntekter	-40,3	-48,6	-8,3
Rentekompensasjonsordninger	-9,3	-11,5	-2,2
Utbytte	-72,0	-70,9	1,1
Sum	-64,7	-72,3	-7,6

Merinntekter på utbytte er i hovedsak knyttet til mottatt likvidasjonsutbytte fra KUF-fondet som ikke har vært budsjettet. Fylkeskommunen har mottatt utbytter fra følgende selskaper i 2021 – i sum 72 mill. kroner:

- Hedmark fylkeskraft – 39,9 mill. kroner
- Oppland fylkeskraft – 29,0 mill. kroner
- Innovasjon Norge – 1,5 mill. kroner
- KUF-fondet/likvidasjonsutbytte – 1,6 mill. kroner

Hovedoversikter

Bevilgningsoversikt drift

Bevilgningsoversikt drift - mill. kroner	2021			2020
	Regnskap	Rev budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Rammetilskudd	3 327,1	3 297,0	3 179,9	3 324,7
Inntekts- og formuesskatt	2 303,0	2 212,3	2 152,9	1 978,3
Eiendomsskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre generelle driftsinntekter	28,9	11,5	18,5	49,6
Sum generelle driftsinntekter	5 658,9	5 520,8	5 351,3	5 352,6
Sum bevilgninger drift, netto	4 888,0	5 222,7	4 982,6	4 593,5
Avskrivninger	393,8	0,0	0,0	384,9
Sum netto driftsutgifter	5 281,8	5 222,7	4 982,6	4 978,4
Brutto driftsresultat	377,1	298,1	368,7	374,2
Renteinntekter	39,0	48,6	29,6	40,1
Utbytter	72,0	70,9	72,7	98,4
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	1,2	0,0	0,0	2,2
Renteutgifter	56,8	58,7	65,7	82,5
Avdrag på lån	255,0	255,0	255,0	258,2
Netto finansutgifter	-199,6	-194,2	-218,4	-200,0
Motpost avskrivninger	393,8	0,0	0,0	384,9
Netto driftsresultat	571,4	103,9	150,3	559,1
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:	0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring til investering	238,5	234,7	198,5	207,8
Avsetninger til (+) / bruk av (-) bundne driftsfond	194,8	4,4	-12,1	204,7
Avsetninger til (+) / bruk av (-) disposisjonsfond	138,0	-135,2	-36,1	146,5
Dekning av tidligere års merforbruk	0,0	0,0	0,0	0,1
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	571,4	103,9	150,3	559,1
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0,0	0,0	0,0	0,0

Bevilgningsoversikt etter rammeområde - Inkludert netto utgifter fra bevilgningsoversikt etter §5-4 andre ledd, post 6.	2021			2020
	Regnskap	Rev budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Kompetanse	2 480,3	2 543,2	2 417,4	2 374,8
Tannhelse	210,3	211,1	182,4	179,0
Kultur	214,9	215,0	191,6	199,0
Fylkesveger	900,7	901,5	847,2	807,4
Kollektivtransport	819,3	819,5	729,2	793,3
Næringsutvikling og int samarbeid	111,9	121,9	97,5	117,7
Samfunn, plan og miljø	68,1	68,1	65,1	59,8
Adm og fellestjenester	316,8	334,7	329,0	307,3
Frie inntekter/finans tjenester	-40,5	-26,8	77,1	24,7
	5 081,6	5 188,1	4 936,4	4 862,8
Herav:				
Overføring til investering	-33,8	-33,8	-2,0	-26,3
Avsetninger til (+) / bruk av (-) bundne driftsfond	-184,5	-2,5	12,1	-204,7
Avsetninger til (+) / bruk av (-) disposisjonsfond	24,7	70,9	36,1	-38,2
Sum bevilgninger drift, netto (post 6)	4 888,0	5 222,7	4 982,6	4 593,5

Økonomisk oversikt etter art – drift

Økonomisk oversikt etter art	2020			2020
	Regnskap	Rev budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Mill. kroner				
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	3 327	3 297	3 180	3 325
Inntekts- og formuesskatt	2 303	2 212	2 153	1 978
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre skatteinntekter	20	0	0	19
Andre overføringer og tilskudd fra staten	610	437	440	627
Overføringer og tilskudd fra andre	964	791	968	791
Brukerbetalinger	18	43	43	14
Salgs- og leieinntekter	278	259	321	405
Sum driftsinntekter	7 521	7 039	7 104	7 159
Driftsutgifter	0	0	0	0
Lønnsutgifter	2 295	2 217	2 174	2 223
Sosiale utgifter	614	653	541	540
Kjøp av varer og tjenester	2 919	3 090	3 250	2 656
Overføringer og tilskudd til andre	959	782	771	987
Avskrivninger	394	0	0	385
Sum driftsutgifter	7 180	6 741	6 736	6 790
Brutto driftsresultat	340	298	368	368
Renteinntekter	43	49	30	46
Utbytter	105	71	73	98
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	1	0	0	2
Renteutgifter	57	59	66	83
Avdrag på lån	255	255	255	258
Netto finansutgifter	-163	-194	-218	-194
Motpost avskrivninger	394	0	0	385
Netto driftsresultat	571	104	150	559
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:	0	0	0	0
Overføring til investering	239	235	198	208
Avsetninger til (+) / bruk av (-) bundne driftsfond	195	4	-12	205
Avsetninger til (+) / bruk av (-) disposisjonsfond	138	-135	-36	146
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	571	104	150	559
Fremført til inndekning i senere år (- merforbruk)	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt – investering

Bevilgningsoversikt investering - mill. kroner	2021			2020
	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik	Regnskap
Investeringer i varige driftsmidler	873,6	943,7	70,1	641,9
Tilskudd til andres investeringer	8,9	1,6	-7,3	11,2
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3,8	3,8	0,0	7,1
Utlån av egne midler				0,1
Avdrag på lån				
Sum investeringsutgifter	886,3	949,0	62,7	660,3
Kompensasjon for merverdiavgift	145,2	153,5	8,3	109,6
Tilskudd fra andre	38,3	0,0	-38,2	71,3
Salg av varige driftsmidler	23,9	23,6	-0,4	0,3
Salg av finansielle anleggsmidler				0,2
Utdeling fra selskaper				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler				
Bruk av lån	456,9	553,5	96,6	269,6
Sum investeringsinntekter	664,3	730,6	66,3	451,1
Videreutlån				
Bruk av lån til videreutlån				
Avdrag på lån til videreutlån				
Mottatte avdrag på videreutlån				
Netto utgifter videreutlån	0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring fra drift	238,5	234,7	-3,9	207,8
Avsetninger til (-) bundne investeringsfond				
Bruk av (+) bundne investeringsfond				
Avsetninger til (-) ubundet investeringsfond	-16,5	-16,5	0,0	
Bruk av (+) ubundet investeringsfond		0,3	0,3	1,4
Dekning av tidligere års udekket beløp				
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	222,0	218,5	-3,6	209,3
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0,0	0,0	0,0	0,0

Balanse

Eiendeler - mill. kroner		2021	2020
A. Anleggsmidler	Kap. 2.2	17 720,6	17 822,3
I. Varige driftsmidler		11 726,3	11 266,4
1. Faste eiendommer og anlegg	(2.27)	11 443,1	11 000,3
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	(2.24)	283,2	266,1
II. Finansielle anleggsmidler		1 841,5	1 841,8
1. Aksjer og andeler	(2.21)	1 416,8	1 417,1
2. Obligasjoner	(2.29)	0,0	0,0
3. Utlån	(2.22)	424,7	424,7
III. Immaterielle eiendeler	(2.28)	0,0	0,0
IV. Pensjonsmidler	(2.20)	4 152,8	4 714,1
B. Omløpsmidler	Kap. 2.1	3 886,0	3 482,7
I. Bankinnskudd og kontanter	(2.10)	2 500,2	2 297,1
II. Finansielle omløpsmidler		151,5	150,3
1. Aksjer og andeler	(2.18)	151,5	150,3
2. Obligasjoner	(2.11)	0,0	0,0
3. Sertifikater	(2.12)	0,0	0,0
4. Derivater	(2.15)	0,0	0,0
III. Kortsiktige fordringer		1 234,3	1 035,2
1. Kundefordringer	(2.13)	258,8	185,4
2. Andre kortsiktige fordringer	(2.16)	179,1	182,9
3. Premieavvik	(2.19)	796,3	667,0
Sum eiendeler		21 606,6	21 305,0
EGENKAPITAL OG GJELD - mill. kroner			
		UB 31.12	UB 31.12
C. Egenkapital	Kap. 2.5	10 807,5	10 229,1
I. Egenkapital drift		2 287,7	1 954,9
1. Disposisjonsfond	(2.56)	1 366,5	1 228,4
2. Bundne driftsfond	(2.51)	921,3	726,5
3. Merforbruk i driftsregnskapet	(2.5900)	0,0	0,0
Mindreforbruk i driftsregnskapet (fra 2019)	(2.5950)	0,0	0,0
II. Egenkapital investering		30,9	14,4
1. Ubundet investeringsfond	(2.53)	30,9	14,4
2. Bundne investeringsfond	(2.55)	0,0	0,0
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	(2.5970)	0,0	0,0
III. Annen egenkapital		8 488,8	8 259,7
1. Kapitalkonto	(2.5990)	8 604,7	8 375,6
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	(2.580)	-75,4	-75,4
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	(2.581)	-40,5	-40,5
D. Langsiktig gjeld	Kap. 2.4	9 195,8	9 627,5
I. Lån		4 795,1	4 694,1
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	(2.45)	3 464,2	3 363,3
2. Obligasjonslån	(2.41 og 2.42)	408,8	408,8
3. Sertifikatlån	(2.43)	922,0	922,0
II. Pensjonsforpliktelse	(2.40)	4 400,7	4 933,4
E. Kortsiktig gjeld	Kap. 2.3	1 603,3	1 448,4
I. Kortsiktig gjeld		1 603,3	1 448,4
1. Leverandørgjeld	(2.35)	507,0	429,9
2. Likviditetslån	(2.31)	0,0	0,0
3. Derivater	(2.34)	0,0	0,0
4. Annen kortsiktig gjeld	(2.32)	596,3	641,9
5. Premieavvik	(2.39)	499,9	376,6
Sum egenkapital og gjeld		21 606,6	21 305,0
F. Memoriakonti	Kap. 2.9	0,0	0,0
I. Ubrukte lånemidler	(2.9100)	-96,6	-197,5
II. Andre memoriakonti	(2.9200)	0,0	-1,6
III. Motkonto for memoriakontiene	(2.9999)	-96,6	-199,1

Innlandet
fylkeskommune